

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-191-08

Druk nr 1343
Warszawa, 6 listopada 2008 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o systemie oświaty
oraz o zmianie niektórych innych ustaw
wraz z projektami aktów wykonawczych.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Edukacji Narodowej.

(-) Donald Tusk

U S T A W A
z dnia

o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1.

W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkola specjalne oraz inne formy wychowania przedszkolnego;”,

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;”,

c) uchyla się pkt 8;

2) w art. 3:

a) po pkt 2f dodaje się pkt 2g w brzmieniu:

„2g) oddziały międzynarodowym – należy przez to rozumieć oddział szkoły publicznej lub niepublicznej, w którym nauczanie jest prowadzone zgodnie z programem nauczania ustalonym przez zagraniczną instytucję edukacyjną.”,

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, ustawę z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, ustawę z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, ustawę z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym oraz ustawę z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416 i Nr 145, poz. 917.

b) pkt 13 otrzymuje brzmienie:

„13) podstawie programowej wychowania przedszkolnego lub podstawie programowej kształcenia ogólnego – należy przez to rozumieć zestawy celów, treści nauczania i umiejętności opisanych w formie ogólnych i szczegółowych wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności, które powinien posiadać uczeń po zakończeniu określonego etapu edukacyjnego, oraz zadania wychowawcze szkoły, uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego i programach nauczania oraz umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych;”

c) po pkt 13 dodaje się pkt 13a w brzmieniu:

„13a) podstawie programowej kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego lub podstawie programowej kształcenia w zawodzie – należy przez to rozumieć obowiązkowe, na danym etapie kształcenia, zestawy celów i treści nauczania oraz umiejętności, a także zadania wychowawcze szkoły, które są uwzględniane w programach nauczania oraz umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych;”

d) dodaje się pkt 18 w brzmieniu:

„18) niepełnosprawnościach sprzężonych – należy przez to rozumieć występowanie u dziecka niesłyszącego lub słabo słyszącego, niewidomego lub słabo widzącego, z niepełnosprawnością ruchową, z upośledzeniem umysłowym albo z autyzmem, co najmniej jeszcze jednej z wymienionych niepełnosprawności.”;

3) art. 4a otrzymuje brzmienie:

„Art. 4a. Szkoły i placówki zapewniając uczniom korzystanie z dostępu do Internetu mają obowiązek podejmowania działań zabezpieczających uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności działań polegających na zainstalowaniu i aktualizowaniu zabezpieczającego oprogramowania.”

4) w art. 5:

a) ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Obrony Narodowej mogą zakładać i prowadzić publiczne szkoły i placówki, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 29.”

b) po ust. 3e dodaje się ust. 3f w brzmieniu:

„3f. Minister Sprawiedliwości może zakładać i prowadzić szkoły i placówki publiczne w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz szkoły i placówki przy zakładach karnych i aresztach śledczych. Szkoły i placówki przy zakładach karnych i aresztach śledczych działają w ramach ich struktury.”

c) po ust. 5f dodaje się ust. 5g – 5r w brzmieniu:

„5g. Jednostka samorządu terytorialnego, na podstawie uchwały organu stanowiącego tej jednostki, może przekazać, w drodze umowy, osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej, prowadzenie szkoły lub placówki publicznej prowadzonej dotychczas przez tę jednostkę.

5h. Umowa, o której mowa w ust. 5g, określa w szczególności:

- 1) w przypadku szkoły podstawowej i gimnazjum – wskazanie czy szkole ustala się obwód, a jeżeli szkole nie ustala się obwodu – warunki przyjmowania uczniów do szkoły;
- 2) tryb przejęcia szkoły lub placówki przez jednostkę samorządu terytorialnego w przypadkach, o których mowa w ust. 5j i 5k;
- 3) warunki korzystania z mienia przejętej szkoły lub placówki.

5i. Do szkoły lub placówki przejętej zgodnie z ust. 5g, stosuje się przepisy dotyczące szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne, z wyjątkiem art. 58 ust. 3-5.

5j. Jednostka samorządu terytorialnego jest obowiązana przejąć prowadzenie szkoły lub placówki przekazanej osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej, jeżeli osoba prowadząca szkołę lub placówkę nie wykonała polecenia, o którym mowa w art. 34 ust. 1 lub 2, narusza ustawę lub warunki prowadzenia szkoły lub placówki określone w umowie, o której mowa w ust. 5g.

5k. Osoba prawna niebędąca jednostką samorządu terytorialnego lub osoba fizyczna, która przejęła do prowadzenia szkołę lub placówkę publiczną na podstawie umowy, o której mowa w ust. 5g, nie może zlikwidować tej szkoły lub placówki; na wniosek tej osoby jednostka samorządu terytorialnego, która przekazała szkołę lub placówkę, przejmuje jej prowadzenie w trybie określonym w umowie, o której mowa w ust. 5g.

5l. Jednostka samorządu terytorialnego jest obowiązana powiadomić, w terminie 6 miesięcy przed dniem przekazania szkoły lub placówki do prowadzenia osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej, pracowników szkoły lub placówki oraz zakładową organizację związkową o terminie przekazania szkoły lub placówki, jego przyczynach, prawnych, ekonomicznych i społecznych skutkach dla pracowników, a także nowych warunkach pracy i płacy.

5m. Nauczyciel, w terminie 6 miesięcy od uzyskania informacji, o której mowa w ust. 5l, może złożyć oświadczenie o odmowie przejścia do szkoły lub placówki publicznej przejmowanej do prowadzenia przez osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną.

5n. Złożenie oświadczenia, o którym mowa w ust. 5m, powoduje rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn określonych w art. 20 ust. 1 ustawy – Karta Nauczyciela, z dniem przekazania szkoły lub placówki, chyba że nauczyciel do dnia rozwiązania

stosunku pracy wyrazi zgodę na przeniesienie do innej szkoły lub placówki prowadzonej przez daną jednostkę samorządu terytorialnego.

5o. Osoba prawna lub fizyczna, która przejęła szkołę lub placówkę, na podstawie umowy, o której mowa w ust. 5g, z dniem przejęcia szkoły lub placówki, jest obowiązana zaproponować nauczycielom na piśmie nowe warunki pracy i płacy oraz wskazać termin, nie krótszy niż 7 dni, do którego nauczyciele mają złożyć oświadczenie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia proponowanych warunków.

5p. Odmowa przyjęcia nowych warunków pracy i płacy, o których mowa w ust. 5o, powoduje rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem z upływem 3 miesięcy od dnia, do którego nauczyciel miał złożyć wniosek, o którym mowa w ust. 5o. Do nauczyciela, który odmówił przyjęcia nowych warunków pracy i płacy, stosuje się odpowiednio przepisy o rozwiązywaniu stosunków pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.

5r. Do czasu przyjęcia nowych warunków pracy i płacy albo rozwiązania stosunku pracy z powodu odmowy ich przyjęcia, w zakresie praw i obowiązków nauczyciela stosuje się dotychczasowe przepisy.”,

d) ust. 6a otrzymuje brzmienie:

„6a. Powiat i gmina mogą zakładać i prowadzić w ramach zadań własnych publiczne placówki doskonalenia nauczycieli, zakłady kształcenia nauczycieli i biblioteki pedagogiczne, z zastrzeżeniem ust. 3c.”,

e) w ust. 7 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej, w tym w zakresie wykonywania czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.³⁾), i organizacyjnej szkoły lub placówki;”

f) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. W celu wykonywania zadań wymienionych w ust. 7, w tym czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, organy prowadzące szkoły i placówki mogą tworzyć jednostki obsługi ekonomiczno-administracyjnej szkół i placówek lub organizować wspólną obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną prowadzonych szkół i placówek, o której mowa w ust. 7 pkt 3.”;

5) w art. 5a dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535, Nr 124, poz. 1152, Nr 139, poz. 1324 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 145, poz. 1535, Nr 146, poz. 1546 i Nr 213, poz. 2155, z 2005 r. Nr 10, poz. 66, Nr 184, poz. 1539 i Nr 267, poz. 2252, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 i Nr 208, poz. 1540 oraz z 2008 r. Nr 63, poz. 393 i Nr 144, poz. 900.

„4. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia 31 października każdego roku przedstawia organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informację o stanie realizacji zadań oświatowych na obszarze tej jednostki za poprzedni rok szkolny, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminów, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. b-f, w szkołach prowadzonych przez tę jednostkę.”;

6) art. 5c otrzymuje brzmienie:

„Art. 5c. W przypadku szkół i placówek prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, zadania i kompetencje organu prowadzącego określone w:

- 1) art. 5 ust. 9, art. 36a ust. 12, art. 58 ust. 6, art. 59 ust. 1 oraz art. 62 ust. 1 i 5 – wykonuje odpowiednio: rada gminy, rada powiatu, sejmik województwa;
- 2) art. 5 ust. 7, art. 36 ust. 2, art. 36a ust. 1, 4-6, 10 i 14, art. 38, art. 39 ust. 4a i 5, art. 62 ust. 6 oraz art. 71c ust. 1 – wykonuje odpowiednio: wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu, zarząd województwa;
- 3) art. 34 ust. 2, art. 34a, art. 37 ust. 1, art. 39 ust. 6, art. 41 ust. 3, art. 58 ust. 3, art. 59 ust. 3 i 4, art. 67a ust. 3, 5 i 6, art. 71b ust. 2b oraz art. 77 ust. 6 – wykonuje odpowiednio: wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, marszałek województwa.”;

7) w art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Publiczna forma wychowania przedszkolnego, o której mowa w art. 14a ust. 1a, zapewnia bezpłatne nauczanie i wychowanie w zakresie podstawy programowej wychowania przedszkolnego, prowadzone przez nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w odrębnych przepisach. Publiczna forma wychowania przedszkolnego przeprowadza rekrutację dzieci w oparciu o zasadę powszechnej dostępności.”;

8) w art. 7:

a) ust. 1b otrzymuje brzmienie:

„1b. Osobę, o której mowa w ust. 1a, zatrudnia się na zasadach określonych w Kodeksie pracy, z tym że do osób tych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych nauczycieli oraz ustala się wynagrodzenie nie wyższe niż przewidziane dla nauczyciela dyplomowanego.”;

b) po ust. 1c dodaje się ust. 1d w brzmieniu:

„1d. Przepis ust. 1a i 1b stosuje się również w przypadku zatrudnienia osoby posiadającej przygotowanie zawodowe uznane przez dyrektora szkoły lub placówki za odpowiednie dla prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego, z tym że zatrudnienie tej osoby następuje za zgodą organu prowadzącego.”;

c) w ust. 3 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) zatrudnia nauczycieli obowiązkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w pkt 2, posiadających kwalifikacje określone dla nauczycieli szkół publicznych; przepisy ust. 1a i 1d stosuje się odpowiednio.”;

9) po art. 7 dodaje się art. 7a – 7d w brzmieniu:

„Art. 7a. 1. W szkołach publicznych i niepublicznych mogą być tworzone oddziały międzynarodowe.

2. Utworzenie oddziału międzynarodowego wymaga zezwolenia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

3. Zezwolenie na utworzenie oddziału międzynarodowego w szkole podstawowej lub gimnazjum może zostać udzielone, jeżeli program nauczania ustalony przez zagraniczną instytucję edukacyjną, który ma być realizowany w tym oddziale, umożliwia uzyskanie przez uczniów wiadomości i umiejętności umożliwiających im przystąpienie odpowiednio do sprawdzianu i egzaminu, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 i 2.

4. Wniosek o zezwolenie na utworzenie oddziału międzynarodowego składa organ prowadzący szkołę, w której ma zostać utworzony oddział międzynarodowy.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 4, powinien określać:

1) cel, założenia kształcenia i program nauczania, który będzie realizowany w oddziale międzynarodowym;

2) organizację kształcenia w oddziale i stosowany system oceniania, klasyfikowania i egzaminowania;

3) datę rozpoczęcia funkcjonowania oddziału.

6. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, dołącza się:

1) zgodę rady pedagogicznej na utworzenie oddziału międzynarodowego;

2) dokument zawierający zgodę zagranicznej instytucji edukacyjnej na przystąpienie szkoły do nauczania zgodnego z programem nauczania ustalonym przez tę instytucję;

3) opinię kuratora oświaty zawierającą ocenę możliwości organizacyjnych i kadrowych pozwalających na realizowanie w szkole programu nauczania ustalonego przez zagraniczną instytucję edukacyjną;

4) w przypadku szkoły publicznej zobowiązanie organu prowadzącego szkołę do ponoszenia, z dochodów własnych, kosztów kształcenia w oddziale międzynarodowym, przekraczających wydatki bieżące ponoszone na jednego ucznia w pozostałych oddziałach szkoły.

Art. 7b. 1. Warunki i tryb przyjmowania uczniów do oddziału międzynarodowego określa statut szkoły.

2. Nauczanie w oddziale międzynarodowym może być prowadzone w języku obcym, z wyjątkiem zajęć dla uczniów będących obywatelami polskimi obejmujących: język polski, część historii dotyczącą historii Polski i część geografii dotyczącą geografii Polski.

3. Szkoła zapewnia uczniom oddziału międzynarodowego, będącym obywatelami polskimi, nauczanie języka polskiego oraz historii i geografii Polski zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego ustaloną w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. b.

4. Szkoła zapewnia uczniom oddziału międzynarodowego, niebędącym obywatelami polskimi, nauczanie języka polskiego, jako języka obcego.

5. Uczniowie oddziału międzynarodowego w szkole podstawowej i gimnazjum przystępują odpowiednio do sprawdzianu i egzaminu, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 i 2.

6. Uczniowie oddziałów międzynarodowych w szkołach ponadgimnazjalnych, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. b-g, mogą przystąpić do egzaminu maturalnego, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. b-f.

7. Szkoła, w której został utworzony oddział międzynarodowy, zapewnia uczniom tego oddziału możliwość przejścia, na każdym etapie kształcenia, do kształcenia realizowanego zgodnie z programami nauczania, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 4 lit. a.

8. Do oddziału międzynarodowego nie stosuje się przepisów art. 7 ust. 1 pkt 3-5 oraz ust. 3.

Art. 7c. Oddział międzynarodowy może zostać zlikwidowany z końcem roku szkolnego przez organ prowadzący szkołę, po zawiadomieniu rodziców uczniów i ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, co najmniej na 6 miesięcy przed terminem likwidacji.

Art. 7d. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może cofnąć zezwolenie na utworzenie oddziału międzynarodowego:

- 1) na wniosek organu prowadzącego szkołę, w której został utworzony taki oddział;
- 2) w przypadku stwierdzenia przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny, że działalność oddziału międzynarodowego jest sprzeczna z przepisami ustawy lub statutem szkoły, w której taki oddział został utworzony;
- 3) w przypadku cofnięcia przez zagraniczną instytucję edukacyjną zgody na prowadzenie w danym oddziale nauczania zgodnie z programem nauczania ustalonym przez tę instytucję;
- 4) w przypadku cofnięcia przez radę pedagogiczną zgody na prowadzenie oddziału międzynarodowego;
- 5) w przypadku niewykonania przez organ prowadzący szkołę zobowiązania, o którym mowa w art. 7a ust. 6 pkt 4.”;

10) w art. 9 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Sprawdzian i egzamin, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, oraz egzamin maturalny, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. b-f, są przeprowadzane na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

1b. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 lit. a, d, f i g, jest przeprowadzany na podstawie standardów wymagań, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 10.”;

11) w art. 9a w ust. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) opracowywanie propozycji standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. a, d, f i g, we współpracy w szczególności z ministrami właściwymi dla zawodów ujętych w klasyfikacji

zawodów szkolnictwa zawodowego, o której mowa w art. 24 ust. 1, szkołami wyższymi, jednostkami badawczo-rozwojowymi, organizacjami pracodawców i samorządami zawodowymi.”,

b) pkt 1b otrzymuje brzmienie:

„1b) opracowanie, we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi, a w zakresie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe również z ministrami właściwymi dla zawodów, oraz ogłaszanie, w tym w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, informatorów zawierających w szczególności przykładowe pytania i zadania wraz z rozwiązaniami, jakie mogą wystąpić na sprawdzianie i egzaminach, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz egzaminach eksternistycznych, o których mowa w art. 10 ust. 1.”;

12) w art. 9f ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W zakresie nieuregulowanym odmiennie w przepisach, o których mowa w ust. 4 i 5, do kolegiów pracowników służb społecznych stosuje się przepisy dotyczące szkół.”;

13) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadectwa i dyplomy państwowe wydawane przez uprawnione do tego szkoły, placówki kształcenia ustawicznego i placówki kształcenia praktycznego, zakłady kształcenia nauczycieli, kolegia pracowników służb społecznych oraz okręgowe komisje egzaminacyjne są dokumentami urzędowymi.”;

14) w art. 14:

a) ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„1. Wychowaniem przedszkolnym obejmuje się dzieci od początku roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 lat. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego.

1a. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 8 lat. Obowiązek szkolny tych dzieci może być odroczony do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 8 lat.”,

b) ust. 3 i 3a otrzymują brzmienie:

„3. Dziecko w wieku 5 lat jest obowiązane odbyć roczne przygotowanie przedszkolne w przedszkolu, oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej lub w innej formie wychowania przedszkolnego.

3a. Obowiązek, o którym mowa w ust. 3, rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 5 lat. W przypadku dziecka, o którym mowa w ust. 1a, obowiązek ten rozpoczyna się z początkiem roku

szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym dziecko rozpocznie spełnianie obowiązku szkolnego.”;

15) w art. 14a:

a) ust. 1a – 4 otrzymują brzmienie:

„1a. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi rada gminy może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego. Inne formy wychowania przedszkolnego organizuje się dla dzieci w miejscu zamieszkania lub w innym możliwie najbliższym miejscu.

2. Sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych wraz z publicznymi innymi formami wychowania przedszkolnego, powinna zapewniać wszystkim dzieciom pięcioletnim zamieszkałym na obszarze gminy możliwość spełniania obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3. Droga dziecka pięcioletniego z domu do najbliższego publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub do publicznej innej formy wychowania przedszkolnego nie powinna przekraczać 3 km.

3. Jeżeli droga dziecka pięcioletniego z domu do najbliższego publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub publicznej innej formy wychowania przedszkolnego przekracza 3 km, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.

4. Obowiązkiem gminy jest zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom pięcioletnim oraz dzieciom objętym wychowaniem przedszkolnym na podstawie art. 14 ust. 1a bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka umożliwiającego dzieciom, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, albo zwrot kosztów przejazdu ucznia i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.”,

b) uchyla się ust. 5,

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje innych form wychowania przedszkolnego, warunki tworzenia i organizowania tych form wychowania przedszkolnego oraz sposób ich działania, uwzględniając w szczególności konieczność dostosowania form wychowania przedszkolnego do sytuacji i potrzeb lokalnych, minimalny dzienny wymiar godzin zajęć, w których realizowana jest podstawa programowa wychowania przedszkolnego, a także możliwość prowadzenia zajęć tylko w niektóre dni tygodnia.”;

16) w art. 14b w ust. 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dopełnienia czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do przedszkola, oddziału przedszkolnego zorganizowanego w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego;”

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zapewnienia dziecku warunków nauki określonych w zezwoleniu, o którym mowa w art. 16 ust. 8 – w przypadku dziecka realizującego obowiązek poza przedszkolem lub oddziałem przedszkolnym.”

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dyrektorzy publicznych i niepublicznych przedszkoli i szkół podstawowych, w których zorganizowano oddziały przedszkolne, oraz nauczyciele prowadzący zajęcia w publicznych i niepublicznych innych formach wychowania przedszkolnego są obowiązani powiadomić dyrektora szkoły, w obwodzie której dziecko mieszka, o spełnianiu przez dziecko obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, odpowiednio w przedszkolu, oddziale przedszkolnym lub w innej formie wychowania przedszkolnego oraz o zmianach w tym zakresie.”

17) w art. 15 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 lat, oraz trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia.”

18) art. 15a otrzymuje brzmienie:

„Art. 15a. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, może określić, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których do publicznej lub niepublicznej szkoły dla dorosłych, można przyjąć osobę, która ukończyła 16 lat, a w przypadku uczestników Ochotniczych Hufców Pracy oraz osób przebywających w zakładach karnych lub aresztach śledczych – 15 lat, biorąc pod uwagę opóźnienie w cyklu kształcenia lub umożliwienie osobom przebywającym w zakładach karnych lub aresztach śledczych realizowanie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.”

19) w art. 16:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Na wniosek rodziców naukę w szkole podstawowej może także rozpocząć dziecko, które w danym roku kalendarzowym kończy 5 lat, jeżeli wykazuje psychofizyczną dojrzałość do podjęcia nauki szkolnej.

2. Decyzję o wcześniejszym przyjęciu dziecka do szkoły podstawowej podejmuje dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Dziecko, które zostało wcześniej przyjęte do szkoły podstawowej, jest zwolnione z obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Decyzję w sprawie odroczenia obowiązku szkolnego podejmuje dyrektor publicznej szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka, po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.”,

c) uchyla się ust. 7a,

d) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Na wniosek rodziców dyrektor odpowiednio publicznego lub niepublicznego przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej, do której dziecko zostało przyjęte, wydaje, w drodze decyzji, zezwolenie na spełnianie przez dziecko odpowiednio obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, poza przedszkolem lub oddziałem przedszkolnym i obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą.”,

e) dodaje się ust. 10 – 14 w brzmieniu:

„10. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 8, jest wydawane, jeżeli:

- 1) wniosek o wydanie zezwolenia został złożony do dnia 31 maja;
- 2) do wniosku dołączono:
 - a) pozytywną opinię publicznej lub niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej,
 - b) oświadczenie rodziców o zapewnieniu dziecku warunków umożliwiających realizację podstawy programowej obowiązującej na danym etapie kształcenia,
 - c) zobowiązanie rodziców do przystępowania w każdym roku szkolnym przez dziecko spełniające obowiązek szkolny lub obowiązek nauki do egzaminów klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych w danej szkole.

11. Dziecko spełniające obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą może otrzymać świadectwo ukończenia poszczególnych klas danej szkoły na podstawie egzaminów klasyfikacyjnych przeprowadzonych przez szkołę, której dyrektor zezwolił na spełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą. Dziecku takiemu nie ustala się oceny zachowania.

12. Dziecko spełniające obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą może otrzymać świadectwo ukończenia szkoły danego typu po zdaniu egzaminów klasyfikacyjnych z zakresu wszystkich klas danej szkoły, a w przypadku ucznia szkoły podstawowej lub gimnazjum również po przystąpieniu odpowiednio do sprawdzianu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej lub egzaminu przeprowadzonego w ostatnim roku nauki w gimnazjum.

13. Dziecko spełniające obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą ma prawo uczestniczyć w szkole w nadobowiązkowych zajęciach pozalekcyjnych, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 4.

14. Cofnięcie zezwolenia, o którym mowa w ust. 8, następuje:

- 1) na wniosek rodziców;

- 2) jeżeli dziecko nie przystąpiło do egzaminu klasyfikacyjnego, o którym mowa w ust. 10 pkt 2 lit. c, albo go nie zdało;
- 3) w razie wydania zezwolenia z naruszeniem prawa.”;

20) w art. 17:

- a) w ust. 3a pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zapewnienie dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka umożliwiającego tym dzieciom i młodzieży realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia;”

- b) uchyla się ust. 6;

21) w art. 22 w ust. 2:

- a) uchyla się pkt 3,

- b) pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) standardy wymagań będące podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. a, d, f i g, z uwzględnieniem zasady, że wymagania powinny uwzględniać cele i zadania edukacyjne, zakres treści nauczania oraz umiejętności i osiągnięcia uczniów zawarte w podstawie programowej kształcenia w określonym zawodzie.”;

22) w art. 22a:

- a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Nauczyciel ma prawo wyboru podręcznika spośród podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego.

2. Nauczyciel przedstawia dyrektorowi szkoły program wychowania przedszkolnego lub program nauczania. Dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady rodziców dopuszcza do użytku w danej szkole zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego lub program nauczania.”

- b) uchyla się ust. 2a,

- c) ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. Dopuszczone do użytku w danej szkole programy wychowania przedszkolnego lub programy nauczania stanowią odpowiednio zestaw programów wychowania przedszkolnego lub szkolny zestaw programów nauczania. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za uwzględnienie w zestawie programów wychowania przedszkolnego i szkolnym zestawie programów nauczania całości odpowiednio podstawy programowej wychowania przedszkolnego i podstawy programowej kształcenia ogólnego ustalonej dla danego etapu edukacyjnego, a w przypadku

szkoły prowadzącej kształcenie w zawodach albo w profilach kształcenia ogólnozawodowego – także całości podstawy programowej kształcenia w zawodzie albo podstawy programowej kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego.”,

d) ust. 2e otrzymuje brzmienie:

„2e. Dyrektor szkoły podaje do publicznej wiadomości, do dnia 15 czerwca, zestaw podręczników, które będą obowiązywać od początku następnego roku szkolnego.”;

e) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku podręczników do szkół artystycznych minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze decyzji administracyjnej, dopuszczają do użytku szkolnego odpowiednio podręczniki i podręczniki do szkół artystycznych.”,

f) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Podręcznik może być dopuszczony do użytku szkolnego, jeżeli uzyskał pozytywne opinie rzeczoznawców wskazanych odpowiednio przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania lub ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego spośród rzeczoznawców wpisanych na listy rzeczoznawców prowadzone przez tych ministrów.”,

g) ust. 7 – 9 otrzymują brzmienie:

„7. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku podręczników do szkół artystycznych minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze decyzji administracyjnej, może cofnąć dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika:

- 1) na wniosek podmiotu, który posiada tytuł prawny do podręcznika;
- 2) z urzędu – w przypadku gdy co najmniej dwóch rzeczoznawców, o których mowa w ust. 4, stwierdzi, że podręcznik utracił aktualność lub przydatność dydaktyczną, albo od wyczerpania nakładu minęły 3 lata i nie przewiduje się wznowienia wydania.

8. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku podręczników do szkół artystycznych minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać podręczniki dopuszczane do użytku szkolnego;
- 2) szczegółowe warunki i tryb dopuszczania podręczników do użytku szkolnego;
- 3) warunki, jakie muszą spełnić osoby wpisywane na listę rzeczoznawców, oraz warunki i tryb skreślenia z listy;
- 4) wysokość i tryb wnoszenia opłat w postępowaniu o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego, a także warunki wynagradzania rzeczoznawców.

9. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 8, powinno w szczególności przewidywać obowiązek uwzględniania w podręcznikach treści nauczania zawartych w podstawach programowych oraz uwzględniać:

- 1) posiadanie przez rzeczoznawców wykształcenia wyższego oraz doświadczenia w pracy naukowej lub dydaktycznej;
- 2) instytucje, których rekomendacja jest wymagana przy ubieganiu się o wpisanie na listę rzeczoznawców;
- 3) prowadzenie wykazów podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego;
- 4) wysokość opłat wnoszonych w postępowaniu o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego, z możliwością różnicowania opłat w zależności od rodzaju podręcznika oraz etapu edukacyjnego, do którego są przeznaczone.”;

23) art. 23 otrzymuje brzmienie:

„Art. 23. W zakresie kształcenia zawodowego zadania określone w art. 22 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz w art. 22a ust. 8 minister właściwy do spraw oświaty i wychowania wykonuje w uzgodnieniu z ministrami właściwymi dla zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, o której mowa w art. 24 ust. 1.”;

24) art. 29 otrzymuje brzmienie:

„Art. 29. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, wykaz szkół i placówek, które prowadzą: minister właściwy do spraw wewnętrznych i Minister Obrony Narodowej.”;

25) w art. 31 w ust. 1 uchyla się pkt 6a i 6b;

26) w art. 36 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Szkołą lub placówką może również kierować osoba niebędąca nauczycielem powołana na stanowisko dyrektora przez organ prowadzący.”;

27) art. 36a otrzymuje brzmienie:

„Art. 36a. 1. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza organ prowadzący szkołę lub placówkę.

2. Kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki wyłania się w drodze konkursu. Kandydatowi nie można odmówić powierzenia stanowiska dyrektora.

3. Wymogu przeprowadzania konkursu na stanowisko dyrektora nie stosuje się do szkół i placówek publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego.

4. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, organ prowadzący powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej.

5. Do czasu powierzenia stanowiska dyrektora, zgodnie z ust. 2 lub 4, organ prowadzący może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora szkoły wicedyrektorowi, a w szkołach, w których nie ma wicedyrektora, nauczycielowi tej szkoły, jednak nie dłużej niż na okres 10 miesięcy.

6. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę powołuje komisję konkursową w składzie:

- 1) trzech przedstawicieli organu prowadzącego szkołę lub placówkę;

- 2) dwóch przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny;
 - 3) po jednym przedstawicielu:
 - a) rady pedagogicznej,
 - b) rodziców,
 - c) zakładowych organizacji związkowych, przy czym przedstawiciel związku zawodowego nie może być zatrudniony w szkole lub placówce, której konkurs dotyczy
- z zastrzeżeniem ust. 7.

7. Łączna liczba przedstawicieli organów, o których mowa w ust. 6 pkt 1 i 2, nie może być mniejsza niż łączna liczba przedstawicieli, o których mowa w ust. 6 pkt 3.

8. Jeżeli w składzie komisji konkursowej łączna liczba przedstawicieli organów, o których mowa w ust. 6 pkt 1 i 2, byłaby mniejsza niż łączna liczba przedstawicieli, o których mowa w ust. 6 pkt 3, liczbę przedstawicieli tych organów zwiększa się proporcjonalnie, tak aby ich łączna liczba była większa niż łączna liczba przedstawicieli, o których mowa w ust. 6 pkt 3.

9. Przepisy ust. 6-8 stosuje się również w przypadku konkursu na stanowisko dyrektora nowo zakładanego zespołu szkół lub placówek, z tym że:

- 1) przedstawiciela rady pedagogicznej wyłania się spośród przedstawicieli rad pedagogicznych wszystkich szkół lub placówek łączonych w zespół;
- 2) przedstawiciela rodziców wyłania się spośród rodziców uczniów wszystkich szkół lub placówek łączonych w zespół.

10. W przypadku szkół i placówek nowo zakładanych skład komisji konkursowej określa organ prowadzący tę szkołę lub placówkę, uwzględniając udział przedstawiciela organu sprawującego nadzór pedagogiczny.

11. W przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 44 i art. 52 ust. 1, w skład komisji nie wchodzi odpowiednio przedstawiciele rady pedagogicznej i rodziców.

12. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku szkół artystycznych i placówek, o których mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych – minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, określi, w drodze rozporządzenia, regulamin konkursu na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki oraz tryb pracy komisji konkursowej, uwzględniając w szczególności sposób ogłaszania konkursu oraz sposób nadzorowania prawidłowości postępowania konkursowego przez organ prowadzący szkołę lub placówkę.

13. Stanowisko dyrektora szkoły lub placówki powierza się na 5 lat szkolnych. W uzasadnionych przypadkach można powierzyć to stanowisko na krótszy okres, jednak nie krótszy niż 1 rok szkolny.

14. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 13, organ prowadzący, po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub placówki i rady pedagogicznej, w uzgodnieniu z kuratorem oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7, dla uczniów szkół artystycznych – z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, może przedłużać powierzenie stanowiska na kolejne okresy wymienione w ust. 13. Wymogu uzgodnienia z kuratorem oświaty nie stosuje się w przypadku szkół i placówek, o których mowa w art. 5 ust. 3b.

15. Przepisy ust. 1-14 stosuje się odpowiednio do osoby, o której mowa w art. 36 ust. 2.

16. Przepisy ust. 1-15 i art. 37 nie dotyczą szkół prowadzonych przez Ministra Obrony Narodowej i Ministra Sprawiedliwości lub podporządkowane im organy.”;

28) art. 38 otrzymuje brzmienie:

„Art. 38. Organ, który powierzył nauczycielowi stanowisko kierownicze w szkole lub placówce:

- 1) odwołuje nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w razie:
 - a) złożenia przez nauczyciela rezygnacji, za trzymiesięcznym wypowiedzeniem,
 - b) ustalenia negatywnej oceny pracy lub negatywnej oceny wykonywania zadań wymienionych w art. 34a ust. 2 w trybie określonym przepisami w sprawie oceny pracy nauczycieli - bez wypowiedzenia,
 - c) złożenia przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny wniosku, o którym mowa w art. 34 ust. 2a;
- 2) w przypadkach szczególnie uzasadnionych może odwołać nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia.”,

29) w art. 39 ust. 4a i 5 otrzymują brzmienie:

„4a. Dyrektor liceum profilowanego, w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę, ustala profile kształcenia ogólnozawodowego prowadzone w tym liceum.

5. Dyrektor szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę i po zasięgnięciu opinii odpowiednio wojewódzkiej lub powiatowej rady zatrudnienia, ustala zawody, w których kształci szkoła.”;

30) w art. 58:

a) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Nie ustala się obwodów szkołom specjalnym, szkołom integracyjnym, szkołom dwujęzycznym, szkołom dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługujących się językiem regionalnym, szkołom sportowym, szkołom mistrzostwa sportowego, szkołom artystycznym oraz szkołom przy zakładach karnych i aresztach śledczych.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Założenie szkoły lub placówki publicznej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną wymaga zezwolenia właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego, której zadaniem jest prowadzenie szkół lub placówek publicznych danego typu, a w przypadku szkół artystycznych – zezwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.”;

31) w art. 59:

a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Szkoła w zakładzie poprawczym lub schronisku dla nieletnich oraz szkoła przy zakładzie karnym lub areszcie śledczym może być zlikwidowana w każdym czasie, po zapewnieniu uczniom możliwości kontynuowania nauki w innej szkole.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Szkoła lub placówka publiczna prowadzona przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną może zostać zlikwidowana za zgodą organu, który udzielił zezwolenia na jej założenie.”,

c) uchyla się ust. 2a i 2b,

d) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Organ prowadzący szkołę lub placówkę może przenieść kształcenie w określonym zawodzie z tej szkoły lub placówki do innej szkoły tego samego typu lub innej placówki tego samego rodzaju prowadzonej przez ten organ, po zawiadomieniu, co najmniej na 6 miesięcy przed terminem przeniesienia, kuratora oświaty i rodziców uczniów, a w przypadku szkoły dla dorosłych – uczniów.”;

e) dodaje się ust. 8 i 9 w brzmieniu:

„8. Przepisów ust. 1-5 nie stosuje się w razie przekazania przez jednostkę samorządu terytorialnego prowadzenia szkoły lub placówki publicznej osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej.

9. Przekazanie, o którym mowa w ust. 8, jest równoznaczne z likwidacją dotychczasowej formy organizacyjno-prawnej szkoły lub placówki, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.⁴⁾).”;

32) w art. 62:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organ prowadzący szkoły różnych typów lub placówki może je połączyć w zespół. Połączenie nie narusza odrębności rad pedagogicznych, rad rodziców, rad szkół lub placówek i samorządów uczniowskich poszczególnych szkół lub placówek, o ile statut zespołu nie stanowi inaczej.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Organ prowadzący zespół szkół lub placówek albo szkół i placówek może wyłączyć z zespołu niektóre szkoły lub placówki, włączyć do zespołu inne szkoły lub placówki, a także może rozwiązać zespół. W przypadku wyłączenia szkół lub placówek z zespołu oraz rozwiązania zespołu przepisów art. 58 i 59 nie stosuje się.”,

c) uchyla się ust. 5a,

d) ust. 5b otrzymuje brzmienie:

„5b. Połączenie w zespół szkoły podstawowej z gimnazjum wymaga pozytywnej opinii kuratora oświaty.”;

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały opublikowane w Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1420, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218 i Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 82, poz. 560, Nr 88, poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984.

33) w art. 80:

a) ust. 2b otrzymuje brzmienie:

„2b. Osoba prowadząca wychowanie przedszkolne w formach, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 14a ust. 7, otrzymuje na każdego ucznia objętego tą formą wychowania przedszkolnego dotację z budżetu gminy w wysokości nie niższej niż 50% wydatków bieżących przewidzianych na jednego ucznia w przedszkolu publicznym prowadzonym przez gminę, z tym że na ucznia niepełnosprawnego w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na niepełnosprawnego ucznia przedszkola i oddziału przedszkolnego w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez gminę. W przypadku braku na terenie gminy przedszkola publicznego, podstawą do ustalenia wysokości dotacji są wydatki bieżące ponoszone przez najbliższą gminę na prowadzenie przedszkola publicznego.”,

b) po ust. 2c dodaje się ust. 2d w brzmieniu:

„2d. Jeżeli do formy wychowania przedszkolnego, o której mowa w ust. 2b, uczęszcza uczeń niebędący mieszkańcem gminy dotującej tę formę wychowania przedszkolnego, gmina, której mieszkańcem jest ten uczeń, pokrywa koszty dotacji udzielonej zgodnie z ust. 2b.”,

c) po ust. 3c dodaje się ust. 3d – 3h w brzmieniu:

„3d. Dotacje, o których mowa w ust. 2-3b, są przeznaczone na dofinansowanie realizacji zadań szkoły lub placówki w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej. Dotacje mogą być wykorzystane wyłącznie na pokrycie wydatków bieżących szkoły lub placówki.

3e. Organy jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w ust. 2-3b, kontrolują prawidłowość wykorzystania dotacji przyznanych szkołom i placówkom z budżetów tych jednostek.

3f. Osoby upoważnione do przeprowadzenia kontroli przez organy, o których mowa w ust. 3e, mają prawo wstępu do szkół i placówek oraz wglądu do prowadzonej przez nie dokumentacji organizacyjnej, finansowej i dokumentacji przebiegu nauczania.

3g. Organy, o których mowa w ust. 3e, w związku z przeprowadzaniem kontroli prawidłowości wykorzystywania dotacji przez szkoły i placówki mogą przetwarzać dane osobowe uczniów tych szkół i placówek.

3h. Szkoła lub placówka publiczna przekazana do prowadzenia osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej na podstawie umowy, o której mowa w art. 5 ust. 5g, otrzymuje dotacje, o których mowa w ust. 2-3b, od dnia przekazania szkoły lub placówki.”,

d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego ustala tryb udzielania i rozliczania dotacji, o których mowa w ust. 2-3b, oraz tryb i zakres kontroli prawidłowości ich wykorzystywania, uwzględniając w szczególności podstawy obliczania dotacji, zakres danych, które powinny być zawarte we wniosku o

udzielenie dotacji i w rozliczeniu jej wykorzystania, oraz termin i sposób rozliczenia dotacji.”,

e) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Do dotacji, o których mowa w ust. 5, stosuje się odpowiednio ust. 3d-3g.”,

f) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania i rozliczania dotacji, o których mowa w ust. 5, oraz tryb i zakres kontroli prawidłowości ich wykorzystywania, uwzględniając w szczególności podstawę obliczania dotacji, zakres danych, które powinny być zawarte we wniosku o udzielenia dotacji i w rozliczeniu jej wykorzystania, oraz termin i sposób rozliczenia dotacji.”;

34) art. 81 otrzymuje brzmienie:

„Art. 81. 1. Publiczne szkoły, placówki, a także inne formy wychowania przedszkolnego, zakłady kształcenia nauczycieli, placówki doskonalenia nauczycieli i kolegia pracowników służb społecznych oraz prowadzące je organy są zwolnione z opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania i użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, zajętych na działalność oświatową.

2. Publiczne szkoły, placówki, a także inne formy wychowania przedszkolnego, zakłady kształcenia nauczycieli, placówki doskonalenia nauczycieli i kolegia pracowników służb społecznych oraz prowadzące je organy są zwolnione z podatku od nieruchomości, podatku leśnego i podatku rolnego w zakresie nieruchomości zajętych na działalność oświatową, na zasadach określonych w odrębnych ustawach.”;

35) w art. 90:

a) ust. 2d otrzymuje brzmienie:

„2d. Osoba prowadząca wychowanie przedszkolne w formach, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 14a ust. 7, otrzymuje na każdego ucznia objętego tą formą wychowania przedszkolnego dotację z budżetu gminy w wysokości nie niższej niż 40% wydatków bieżących ponoszonych na jednego ucznia w przedszkolu publicznym prowadzonym przez gminę, z tym że na ucznia niepełnosprawnego w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na niepełnosprawnego ucznia przedszkola i oddziału przedszkolnego w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez gminę – pod warunkiem, że osoba prowadząca niepubliczną formę wychowania przedszkolnego poda organowi właściwemu do udzielania dotacji planowaną liczbę uczniów nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielania dotacji. W przypadku braku na terenie gminy przedszkola publicznego, podstawą do ustalenia wysokości dotacji są wydatki bieżące ponoszone przez najbliższą gminę na prowadzenie przedszkola publicznego.”,

b) po ust. 2d dodaje się ust. 2e w brzmieniu:

„2e. Jeżeli do niepublicznej formy wychowania przedszkolnego, o której mowa w ust. 2d, uczęszcza uczeń niebędący mieszkańcem gminy dotującej tę formę wychowania przedszkolnego, gmina, której mieszkańcem jest ten uczeń, pokrywa koszty dotacji udzielonej zgodnie z ust. 2d.”,

c) ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. Placówki niepubliczne, o których mowa w art. 2 pkt 5 i 7, otrzymują na każdego wychowanka dotacje z budżetu powiatu w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na jednego wychowanka tego rodzaju placówki w części oświatowej subwencji ogólnej dla danej jednostki samorządu terytorialnego, a w przypadku niepublicznych ośrodków umożliwiających realizację obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na jednego wychowanka tego rodzaju ośrodków w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, pod warunkiem, że osoba prowadząca placówkę przedstawi planowaną liczbę wychowanków organowi właściwemu do udzielenia dotacji, nie później niż do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji.”,

d) po ust. 3c dodaje się ust. 3d – 3g w brzmieniu:

„3d. Dotacje, o których mowa w ust. 2-3b, są przeznaczone na dofinansowanie realizacji zadań szkoły lub placówki w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej. Dotacje mogą być wykorzystane wyłącznie na pokrycie wydatków bieżących szkoły lub placówki.

3e. Organy jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w ust. 2-3b, kontrolują prawidłowość wykorzystania dotacji przyznanych szkołom i placówkom z budżetów tych jednostek.

3f. Osoby upoważnione do przeprowadzenia kontroli przez organy, o których mowa w ust. 3e, mają prawo wstępu do szkół i placówek oraz wglądu do prowadzonej przez nie dokumentacji organizacyjnej, finansowej i dokumentacji przebiegu nauczania.

3g. Organy, o których mowa w ust. 3e, w związku z przeprowadzaniem kontroli prawidłowości wykorzystywania dotacji przez szkoły i placówki mogą przetwarzać dane osobowe uczniów tych szkół i placówek.”,

e) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego ustala tryb udzielania i rozliczania dotacji, o których mowa w ust. 2-3b, oraz tryb i zakres kontroli prawidłowości ich wykorzystywania, uwzględniając w szczególności podstawę obliczania dotacji, zakres danych, które powinny być zawarte we wniosku o udzielenie dotacji i w rozliczeniu jej wykorzystania, oraz termin i sposób rozliczenia dotacji.”,

f) ust. 4f otrzymuje brzmienie:

„4f. Do dotacji, o których mowa w ust. 4a-4d, stosuje się odpowiednio ust. 3d-3g.”,

g) po ust. 4f dodaje się ust. 4g w brzmieniu:

„4g. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania i rozliczania dotacji, o których mowa w ust. 4a-4d, oraz tryb i zakres kontroli prawidłowości ich wykorzystywania, uwzględniając w szczególności podstawę obliczania dotacji, zakres danych, które powinny być zawarte we wniosku o udzielenia dotacji i w rozliczeniu jej wykorzystania, oraz termin i sposób rozliczenia dotacji.”;

h) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Zwolnienia z podatków i opłat, o których mowa w art. 81, stosuje się również do niepublicznych szkół, placówek, a także innych form wychowania przedszkolnego, zakładów kształcenia nauczycieli, placówek doskonalenia nauczycieli i kolegiów pracowników służb społecznych oraz organów je prowadzących.”;

36) w art. 90b w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku szkolnego i obowiązku nauki – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.”;

37) w art. 94a:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Osoby niebędące obywatelami polskimi, podlegające obowiązkowi nauki, korzystają z nauki i opieki w publicznych szkołach ponadgimnazjalnych na warunkach dotyczących obywateli polskich do ukończenia 18 lat lub ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej.”,

b) ust. 2 i 2a otrzymują brzmienie:

„2. Na warunkach dotyczących obywateli polskich korzystają z nauki w publicznych szkołach policealnych, publicznych szkołach artystycznych, publicznych zakładach kształcenia nauczycieli i publicznych placówkach:

- 1) obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, a także członkowie ich rodzin posiadający prawo pobytu lub prawo stałego pobytu;
- 2) osoby pochodzenia polskiego w rozumieniu przepisów o repatriacji;
- 3) osoby, którym udzielono zezwolenia na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) osoby posiadające ważną Kartę Polaka;

- 5) osoby, dla których uprawnienie takie wynika z umów międzynarodowych;
- 6) osoby, którym nadano status uchodźcy oraz członkowie ich rodzin;
- 7) osoby posiadające zgodę na pobyt tolerowany;
- 8) osoby, którym udzielono ochrony uzupełniającej oraz członkowie ich rodzin;
- 9) osoby korzystające z ochrony czasowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 10) osoby, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich;
- 11) osoby, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 7, 13 i 14 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694, z 2007 r. Nr 120, poz. 818 i Nr 165, poz. 1170 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416);
- 12) członkowie rodzin osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy.

2a. Za członków rodzin osób, o których mowa w ust. 2:

- 1) pkt 1, uważa się osoby, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043 oraz z 2007 r. Nr 120, poz. 818);
- 2) pkt 6, 8 i 12, uważa się małżonka oraz małoletnie dzieci tych osób niepozostające w związku małżeńskim i będące na ich utrzymaniu.”,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Osoby niebędące obywatelami polskimi, podlegające obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, mają prawo do dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego. Dodatkową naukę języka polskiego dla tych osób organizuje organ prowadzący szkołę.”,

d) po ust. 4 dodaje się ust. 4a – 4c w brzmieniu:

„4a. Osoby, o których mowa w ust. 4, mają prawo do pomocy zatrudnionego przez dyrektora szkoły asystenta nauczyciela władającego językiem kraju pochodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy.

4b. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 4, przysługuje także osobom będącym obywatelami polskimi, podlegającym obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki; osoby te korzystają z uprawnienia, o którym mowa w ust. 4, nie dłużej niż przez okres 12 miesięcy.

4c. Osoby, o których mowa w ust. 4 i 4b, mogą korzystać z dodatkowych zajęć wyrównawczych w zakresie przedmiotów nauczania organizowanych przez organ prowadzący szkołę, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy.”,

e) w ust. 6 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) sposób organizacji dodatkowej nauki języka polskiego, dodatkowych zajęć wyrównawczych w zakresie przedmiotów nauczania oraz języka i kultury kraju pochodzenia, o których mowa w ust. 4, 4b i 5, z uwzględnieniem minimalnej liczby osób, dla których organizuje się tę naukę, i wymiaru godzin zajęć;”.

Art. 2.

W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 190 otrzymuje brzmienie:

„Art. 190. § 1. Młodocianym w rozumieniu kodeksu jest osoba, która ukończyła 15 lat, a nie przekroczyła 18 lat.

§ 2. Zabronione jest zatrudnianie osoby, która nie ukończyła 15 lat.”;

2) w art. 191 w § 5 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) zatrudnianie osób niemających 15 lat, które ukończyły gimnazjum,

4) zatrudnianie osób niemających 15 lat, które nie ukończyły gimnazjum.”.

Art. 3.

W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6a ust. 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„6. Oceny pracy dyrektora szkoły oraz nauczyciela, któremu czasowo powierzono pełnienie obowiązków dyrektora szkoły, dokonuje organ prowadzący szkołę w porozumieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny.

7. Organ, o którym mowa w ust. 6, dokonuje oceny pracy dyrektora szkoły po zasięgnięciu opinii rady szkoły i zakładowych organizacji związkowych działających w tej szkole. Przy ocenie pracy dyrektora przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;

2) w art. 12 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Nauczyciel powinien podnosić swoją wiedzę ogólną i zawodową, korzystając z prawa pierwszeństwa do uczestnictwa we wszelkich formach doskonalenia zawodowego na najwyższym poziomie.”.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672 oraz z 2008 r. Nr 93, poz. 586.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 102, poz. 689, Nr 158, poz. 1103, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369 i Nr 247, poz. 1821 oraz z 2008 r. Nr 145, poz. 917.

Art. 4.

W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969, z późn. zm.⁷⁾) w art. 12 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty oraz prowadzące je organy, w zakresie gruntów zajętych na działalność oświatową;”.

Art. 5.

W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844, z późn. zm.⁸⁾) w art. 7 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty oraz prowadzące je organy, w zakresie nieruchomości zajętych na działalność oświatową;”.

Art. 6.

W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. Nr 200, poz. 1682, z późn. zm.⁹⁾) w art. 7 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty oraz prowadzące je organy, w zakresie lasów zajętych na działalność oświatową;”.

Art. 7.

W ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2008 r. Nr 88, poz. 539) w art. 28 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Po odliczeniu rezerwy, o której mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania dzieli część oświatową subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, biorąc pod uwagę zakres realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych, z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego – w sposób określony na podstawie ust. 6.”.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 191, poz. 1412, Nr 245, poz. 1775 i Nr 249, poz. 1825, z 2007 r. Nr 109, poz. 747 oraz z 2008 r. Nr 116, poz. 730.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 220, poz. 1601, Nr 225, poz. 1635, Nr 249, poz. 1828 i Nr 251, poz. 1847 oraz z 2008 r. Nr 93, poz. 585 i Nr 116, poz. 730.

⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 216, poz. 1826, z 2005 r. Nr 143, poz. 1199, Nr 164, poz. 1365 i Nr 179, poz. 1484, z 2006 r. Nr 245, poz. 1775 i Nr 249, poz. 1825 oraz z 2008 r. Nr 116, poz. 730.

Art. 8.

1. W roku szkolnym 2009/2010 dziecko w wieku 5 lat ma prawo do odbycia rocznego wychowania przedszkolnego w przedszkolu, oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego.

2. Zapewnienie warunków do realizacji prawa, o którym mowa w ust. 1, jest zadaniem własnym gminy.

3. Odmowa realizacji prawa, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze decyzji administracyjnej.

4. Jeżeli droga dziecka pięcioletniego z domu do najbliższego publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub publicznej innej formy wychowania przedszkolnego przekracza 3 km, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.

5. Obowiązkiem gminy jest zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom pięcioletnim bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka umożliwiającego dzieciom, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, albo zwrot kosztów przejazdu ucznia i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.

Art. 9.

1. W roku szkolnym 2009/2010 spełnianie obowiązku szkolnego rozpoczynają dzieci:

- 1) urodzone w roku 2002;
- 2) urodzone w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 kwietnia 2003 r.;
- 3) urodzone w okresie od dnia 1 maja do dnia 31 grudnia 2003 r. – na wniosek rodziców.

2. W roku szkolnym 2010/2011 spełnianie obowiązku szkolnego rozpoczynają dzieci:

- 1) urodzone w okresie od dnia 1 maja do dnia 31 grudnia 2003 r.;
- 2) urodzone w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 sierpnia 2004 r.;
- 3) urodzone w okresie od dnia 1 września do dnia 31 grudnia 2004 r. – na wniosek rodziców.

3. W roku szkolnym 2011/2012 spełnianie obowiązku szkolnego rozpoczynają dzieci:

- 1) urodzone w okresie od dnia 1 września do dnia 31 grudnia 2004 r.;
- 2) urodzone w roku 2005.

4. Na wniosek rodziców rozpoczęcie spełniania obowiązku szkolnego przez dziecko, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2, odracza się nie dłużej niż o jeden rok.

5. Wnioski, o których mowa w ust. 1, 2 i 4, składa się do dyrektora publicznej szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka, nie później niż do dnia 15 kwietnia roku poprzedzającego rok szkolny, w którym dziecko powinno lub może rozpocząć spełnianie obowiązku szkolnego.

6. Decyzję w sprawie przyjęcia do szkoły dzieci, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 3, oraz w sprawie odroczenia spełniania obowiązku szkolnego przez dzieci, o którym mowa w ust. 1 – 3, podejmuje dyrektor publicznej szkoły podstawowej, o której mowa w ust. 5.

Art. 10.

Organy prowadzące inne formy wychowania przedszkolnego, o których mowa w art. 14a ust. 1a ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, w których w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy jest realizowana część podstawy programowej wychowania przedszkolnego, dostosują zasady działania tych form do wymogów wynikających z niniejszej ustawy w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 11.

Działające w dniu wejścia w życie ustawy oddziały realizujące programy nauczania określone przez International Baccalaureate Organization w Genewie, stają się oddziałami międzynarodowymi, o których mowa w art. 3 pkt 2g ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 12.

Sprawdzian, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, na podstawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 10 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jest przeprowadzany do roku szkolnego 2013/2014 włącznie.

Art. 13.

Egzamin, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, na podstawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu w ostatnim roku nauki w gimnazjum, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 10 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jest przeprowadzany do roku szkolnego 2010/2011 włącznie.

Art. 14.

1. Egzamin maturalny, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, na podstawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu maturalnego, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 10 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przeprowadza się:

- 1) do roku szkolnego 2018/2019 włącznie – dla absolwentów liceum ogólnokształcącego i liceum profilowanego;
- 2) do roku szkolnego 2019/2020 włącznie – dla absolwentów technikum;

- 3) do roku szkolnego 2020/2021 włącznie – dla absolwentów uzupełniającego liceum ogólnokształcącego;
- 4) do roku szkolnego 2021/2022 włącznie – dla absolwentów technikum uzupełniającego.

2. Po upływie terminów, o których mowa w ust. 1, egzamin maturalny przeprowadza się na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, o której mowa w art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 15.

Egzaminy eksternistyczne, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, na podstawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminów eksternistycznych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 10 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, są przeprowadzane do sesji zimowej w roku 2019 włącznie.

Art. 16.

Wszczęte i niezakończone w dniu wejścia w życie ustawy postępowania w sprawach dopuszczenia do użytku szkolnego programów nauczania podlegają umorzeniu, a opłaty wniesione przez podmioty ubiegające się o dopuszczenie do użytku szkolnego programu nauczania podlegają zwrotowi.

Art. 17.

Do konkursów na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki ogłoszonych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 18.

Do rozpatrzenia wniosków o ponowne ustalenie oceny pracy dyrektora szkoły, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 19.

1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 14a ust. 7, art. 15a, art. 22a ust. 8, art. 36a ust. 7a, art. 80 ust. 7, art. 90 ust. 4f i art. 94a ust. 6 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 14a ust. 7, art. 15a, art. 22a ust. 8, art. 36a ust. 12, art. 80 ust. 7, art. 90 ust. 4g i art. 94a ust. 6 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 10 ustawy, o której mowa w art. 1, w części dotyczącej standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, zachowują moc do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na

podstawie art. 22 ust. 2 pkt 10 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż do dnia 31 sierpnia 2012 r.

Art. 20.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 21 lit. a niniejszej ustawy, który wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 5 ust. 7 pkt 3 i ust. 9, art. 80 ust. 2b i 2d, art. 90 ust. 2d i 2e oraz art. 94a ust. 1a, 2, 4, 4a-4c i ust. 6 pkt 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.;
- 3) art. 15 ust. 2 i art. 16 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, które wchodzi w życie z dniem 1 września 2009 r.;
- 4) art. 14 ust. 3 i 3a, art. 14a ust. 1a – 4, art. 14b ust. 1 pkt 1 i 4 oraz ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, które wchodzi w życie z dniem 1 września 2010 r.;
- 5) art. 14 ust. 1 i 1a ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, które wchodzi w życie z dniem 1 września 2011 r.;
- 6) art. 2 niniejszej ustawy, który wchodzi w życie z dniem 1 września 2018 r.

UZASADNIENIE

Niniejszy projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw stanowi realizację postanowień Programu Prac Legislacyjnych Rady Ministrów w okresie lipiec – grudzień 2008 r., przyjętego w dniu 8 lipca 2008 r.

Zgodnie ze Strategicznym Planem Rządzenia oraz Programem Prac Rządu, priorytetem w obszarze edukacji jest zwiększenie dostępności do edukacji wysokiej jakości – jest to także zgodne z rekomendacjami Raportu o Kapitale Intelktualnym Polski. Realizację tego celu pozwolą osiągnąć następujące działania:

- I) upowszechnienie wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3 – 5 lat, w tym obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci 5-letnich,
- II) zapewnienie lepszego dostępu do edukacji najmłodszych dzieci przez obniżenie wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego do wieku 6 lat, umożliwiające wykorzystanie potencjału systemu szkolnego dla wyrównywania szans oraz wczesnego odkrywania uzdolnień,
- III) reforma programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego ukierunkowana na precyzyjny opis efektów kształcenia na każdym etapie edukacyjnym oraz zwiększenie autonomii szkół w kreowaniu efektywnego procesu kształcenia,
- IV) poprawa jakości edukacji przez odbiurokratyzowanie sprawowanego nadzoru pedagogicznego i jasny rozdział zadań pomiędzy organy prowadzące szkoły oraz organy sprawujące nadzór pedagogiczny będący elementem racjonalnej decentralizacji części kompetencji państwa w obszarze oświaty i wychowania,
- V) otwarcie polskiego systemu edukacji na świat przez stworzenie możliwości tworzenia oddziałów międzynarodowych,
- VI) wspieranie integracji cudzoziemców w polskim systemie oświaty.

Przedstawiony projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw zawiera regulacje stwarzające podstawy prawne realizacji ww. zadań.

- I. Upowszechnienie wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat, w tym obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci 5-letnich (art. 1 pkt 1 lit. a, pkt 7, pkt 14 – 16, pkt 33 lit. a i b, pkt 35 lit. a i b, art. 8, art. 10, art. 20 pkt 2, 4 i 5)

Pierwsze lata życia dziecka decydują o jego rozwoju i dalszych losach. Znacząca część możliwości intelektualnych człowieka kształtuje się w pierwszych latach życia. Większość wrodzonych predyspozycji rozwija się intensywnie w wieku przedszkolnym, dotyczy to także zdolności uczenia się. Działania edukacyjne, stymulowanie rozwoju intelektualnego i społecznego dziecka przynoszą najlepsze rezultaty właśnie w okresie przedszkolnym. Jest to także najlepszy okres na zapobieganie ewentualnym trudnościom w nauce – niwelowanie dysharmonii rozwojowych, terapię zaburzeń, wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Umiejętności, które małe dzieci wynoszą z przedszkola, procentują w szkole lepszymi wynikami w nauce, a w dorosłym życiu lepszym funkcjonowaniem społecznym i zawodowym.

Zapewnienie lepszego dostępu najmłodszych dzieci do edukacji to najskuteczniejszy sposób na wyrównywanie szans edukacyjnych. Dlatego tak ważne jest inwestowanie w edukację małych dzieci.

Aktualnie w Polsce wychowaniem przedszkolnym objętych jest tylko 38 % czterolatków i 58 % pięciolatków. To jedne z najniższych wskaźników upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród krajów OECD i UE. Wynika to przede wszystkim z braku elastyczności polskiego systemu edukacji przedszkolnej, do niedawna opartego jedynie na tradycyjnym przedszkolu. Tymczasem w krajach, w których opieka przedszkolna obejmuje 90 do 100 % dzieci w wieku przedszkolnym, edukacja przedszkolna prowadzona jest w różnych formach.

Bardzo ważnym zadaniem jest budowanie wśród rodziców, nauczycieli oraz samorządów lokalnych i organizacji obywatelskich przekonania o znaczeniu edukacji przedszkolnej oraz prawne, finansowe i programowe wsparcie dla tworzenia przedszkoli i uzupełniania sieci przedszkolnych o nowe formy edukacji przedszkolnej oraz oddziały przedszkolne w szkołach.

Mając powyższe na uwadze, jednym z głównych celów w najbliższym czasie będzie upowszechnienie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 3 – 5 lat. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe przez następujące działania: wprowadzenie obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci 5-letnich oraz uzupełnienie systemu edukacji innymi formami wychowania przedszkolnego.

Proponuje się aby proces wprowadzania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego został rozłożony na dwa lata. Od dnia 1 września 2009 r. dzieci w wieku 5 lat będą miały prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego, a gminy obowiązek zorganizowania takiej edukacji w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych zorganizowanych przy szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego lub przez dotowanie przedszkoli, oddziałów przedszkolnych oraz innych form wychowania przedszkolnego publicznych i niepublicznych. Zapewnienie dziecku w wieku 5 lat rocznego przygotowania przedszkolnego będzie zadaniem własnym gminy. Oznacza to, że każdy pięcioletek będzie miał zagwarantowane miejsce gdzie będzie mógł być objęty wychowaniem przedszkolnym, a odmowa realizacji tego prawa wydawana będzie w drodze decyzji administracyjnej (art. 1 pkt 14 lit. b oraz art. 8 ust. 1 – 3).

W przypadku gdy droga dziecka do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego będzie dłuższa niż 3 km, gmina będzie miała obowiązek zorganizowania bezpłatnego transportu i opieki podczas przewozu lub zwrotu kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie będą zapewniać rodzice. Taki sam obowiązek będzie miała gmina w przypadku dzieci niepełnosprawnych i dzieci upośledzonych umysłowo z niepełnosprawnością sprzężoną (art. 1 pkt 15 oraz art. 8 ust. 4 i 5).

Od dnia 1 września 2010 r. prawo dzieci w wieku 5 lat do rocznego wychowania przedszkolnego zostanie przekształcone w obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego (art. 20 pkt 4).

Podobnie jak w przypadku prawa dziecka do rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązek będzie realizowany w przedszkolu, oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej lub w innej formie wychowania przedszkolnego i rozpocznie się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 5 lat (art. 1 pkt 14 lit. b).

Gmina będzie obowiązana do takiego ustalenia sieci przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego, aby umożliwić dziecku pięcioletniemu realizację rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego. Droga dziecka z domu do przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego nie powinna być dłuższa niż 3 km (art. 1 pkt 15 lit. a).

Analogicznie jak w przypadku prawa dziecka pięcioletniego do rocznego przygotowania przedszkolnego, jeżeli droga dziecka będzie dłuższa niż 3 km, obowiązkiem gminy będzie zapewnienie bezpłatnego przejazdu i opieki lub zwrotu kosztów podróży środkami transportu publicznej, jeżeli dowożenie będą zapewniać rodzice (art. 1 pkt. 15 lit. a).

Rodzice dziecka pięcioletniego będą mieli obowiązek zgłoszenia go do przedszkola, oddziału przedszkolnego przy szkole lub innej formy wychowania przedszkolnego (art. 1 pkt 16 lit. a). Dyrektor przedszkola, szkoły podstawowej z oddziałem przedszkolnym oraz nauczyciel prowadzący zajęcia w innej formie wychowania przedszkolnego będzie miał obowiązek powiadomienia dyrektora szkoły podstawowej, w obwodzie której dziecko mieszka, o spełnianiu przez nie obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego (art. 1 pkt 16 lit. c).

Nowelizacja ustawy o systemie oświaty uchwalona w dniu 7 września 2007 r. (Dz. U. Nr 181, poz. 1292) umożliwiła poszerzenie sieci przedszkoli o inne formy wychowania przedszkolnego, co pozwala na zwiększenie liczby miejsc, w których realizowane będzie wychowanie przedszkolne, a także na dostosowanie oferty przedszkolnej do potrzeb mniejszych środowisk, przede wszystkim wiejskich. Nowelizacja zakładała, że inne formy wychowania przedszkolnego powstaną w miejscach, w których jest to uzasadnione warunkami geograficznymi i demograficznymi (mała gęstość zamieszkania, rozproszona zabudowa, mała liczba dzieci), w miejscu zamieszkania małego dziecka lub innym możliwie najbliższym miejscu.

Projekt porządkuje wiele kwestii związanych z organizowaniem i funkcjonowaniem innych form wychowania przedszkolnego. Precyzuje, że system oświaty obejmuje także inne formy wychowania przedszkolnego (art. 1 pkt 1 lit. a) organizowane dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Konsekwencją tego przepisu jest uchylenie ust. 5 w art. 14a ustawy o systemie oświaty (art. 1 pkt 15 lit. b).

W projekcie ustawy w art. 7 zaproponowano także zmianę art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2008 r. Nr 88, poz. 539) polegającą na wyłączeniu w tym przepisie z zakresu zadań finansowanych w ramach części oświatowej subwencji ogólnej zadania związanego z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Proponowana zmiana ma charakter porządkujący – inne formy wychowania przedszkolnego zostały wprowadzone do systemu oświaty na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. Nr 181, poz. 1292) i zostały włączone do zadań własnych gmin (art. 5a ust. 2 pkt 1 ustawy o systemie oświaty).

Wobec licznych wątpliwości interpretacyjnych w projekcie doprecyzowano wiek dziecka objętego wychowaniem przedszkolnym. Proponuje się, aby wychowanie przedszkolne obejmowało dzieci od początku roku szkolnego, w którym dziecko kończy 3 lata (art. 1 pkt 14 lit. a). Oznacza to, że do przedszkola od 1 września powinny być przyjmowane nie tylko dzieci, które już skończyły 3 lata, czyli urodzone przed 1 września, ale również te, które skończą 3 lata po 1 września danego roku. Doprecyzowanie przepisów pozwoli na uniknięcie błędnych interpretacji i zapobiegnie dyskryminowaniu dzieci urodzonych po 1 września w czasie rekrutacji do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego.

Wprowadza się także zmianę dotyczącą okresu obejmowania wychowaniem przedszkolnym dzieci niepełnosprawnych z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. Podstawą proponowanej zmiany jest przekonanie, że należy skrócić okres obejmowania wychowaniem przedszkolnym dzieci niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Pozostawienie możliwości uczestniczenia w zajęciach przedszkolnych przez dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego do ukończenia 10 lat życia mogłoby powodować stygmatyzację uczniów niepełnosprawnych w pierwszej klasie i później z powodu zbyt dużej różnicy między dziećmi rozpoczynającymi naukę w wieku 6 lat, a dziećmi niepełnosprawnymi oraz spowodować trudności w odpowiednim wyposażeniu sal lekcyjnych (rozmiar ławek itp.).

Proponuje się zatem skrócenie tego okresu i ustalenie, że w przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 6 lat, ale nie dłużej niż do końca roku szkolnego, w którym kończy 8 lat (art. 1 pkt 14 lit. a). Pozwoli to

na szybsze rozpoczynanie przez dzieci niepełnosprawne nauki w szkole razem z rówieśnikami sprawnymi i wpłynie na ich lepszy rozwój.

Konieczne jest także, aby dzieci niepełnosprawne były objęte działaniami edukacyjnymi i terapeutycznymi jeszcze zanim rozpoczną naukę w szkole. Sprzyjać temu będzie proponowane w projekcie upowszechnienie wychowania przedszkolnego oraz kontynuowanie rozpoczętych w 2005 r. działań w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w celu stymulowania jego rozwoju i dążenia do jak najwcześniejszego rozpoczynania przez dzieci niepełnosprawne nauki w szkole razem ze sprawnymi rówieśnikami. Przepisy dotyczące uczniów niepełnosprawnych, które odnoszą się do przedszkoli, stosuje się odpowiednio do innych form wychowania przedszkolnego.

W projekcie proponuje się, aby obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego mógł być realizowany również przez uczestnictwo w innych formach wychowania przedszkolnego (art. 1 pkt 14 lit. b). Równocześnie, mając na uwadze wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia w innych formach wychowania przedszkolnego, zaproponowano odstąpienie od możliwości realizowania w innych formach wychowania przedszkolnego tylko części podstawy programowej wychowania przedszkolnego (art. 1 pkt 7). Realizacja wybranej części podstawy programowej ograniczałaby szanse edukacyjne tych dzieci, które nie mogą korzystać z przedszkola, a które w ofercie wychowania przedszkolnego realizowanego w innych formach otrzymałyby tylko częściowe przygotowanie do nauki w szkole. Pominięcie przepisu umożliwiającego realizowanie w innych formach wychowania przedszkolnego tylko części podstawy programowej oznacza, że niezależnie od formy w jakiej jest realizowane wychowanie przedszkolne, musi być zrealizowana cała podstawa programowa. Podmioty prowadzące inne formy wychowania przedszkolnego działające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy będą obowiązane w terminie sześciu miesięcy dostosować zasady działania innych form do wymogów niniejszej ustawy przede wszystkim w zakresie realizacji całej podstawy programowej (art. 10).

W projekcie ustawy uściślono także regulacje dotyczące dofinansowania innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych przez podmioty inne niż jednostki samorządu terytorialnego (art. 1 pkt 33 lit. a i pkt 35 lit. a). W przypadku prowadzenia publicznych form wychowania przedszkolnego osoba prowadząca otrzymuje dotację

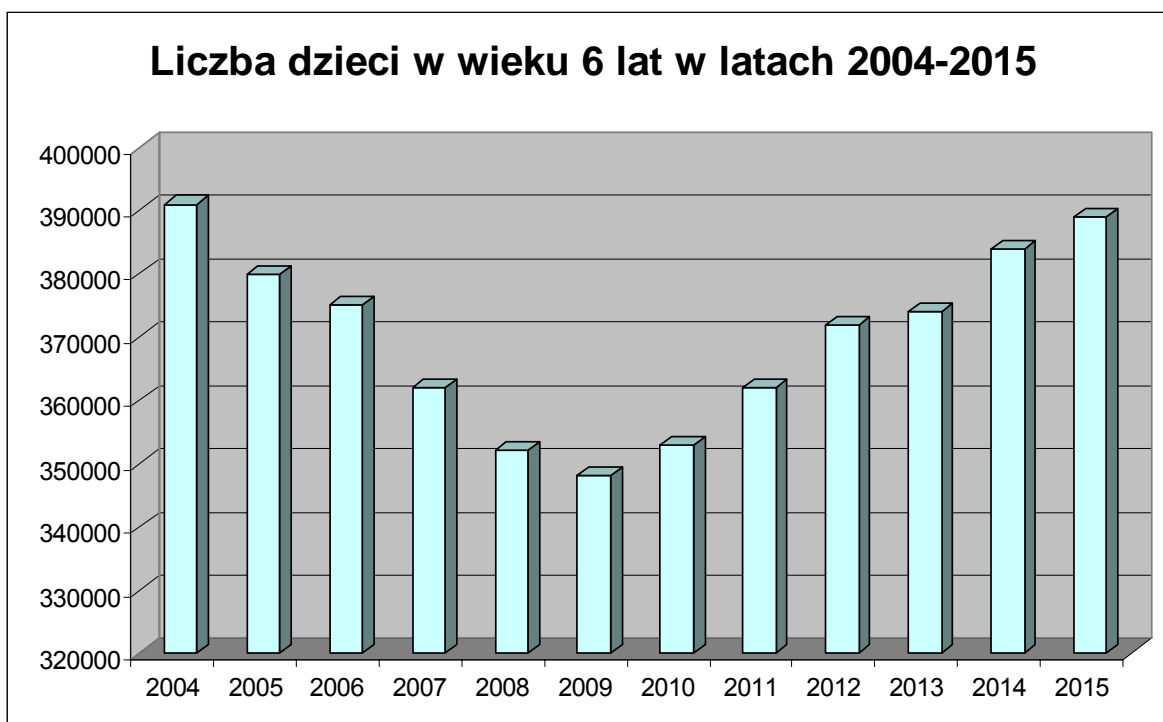
na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż 50 % wydatków bieżących przewidzianych na jednego ucznia w przedszkolu publicznym prowadzonym przez gminę, a w przypadku niepublicznej innej formy wychowania przedszkolnego 40 %, pod warunkiem że do 30 września roku poprzedzającego rok otrzymania dotacji osoba prowadząca zgłosi gminie informację o przewidywanej liczbie dzieci. W projekcie dodano zastrzeżenie, że w przypadku dziecka niepełnosprawnego dotacja na jednego ucznia będzie nie niższa niż kwota przewidziana na niepełnosprawnego ucznia przedszkola i oddziału przedszkolnego w części oświatowej subwencji ogólnej. Jeżeli do innej formy wychowania przedszkolnego uczęszcza dziecko niebędące mieszkańcem gminy, gmina na terenie której dziecko mieszka będzie obowiązana pokryć koszty udzielonej dotacji (art. 1 pkt 33 lit. b i pkt 35 lit. b).

II. Zapewnienie lepszego dostępu do edukacji dla najmłodszych dzieci, przez obniżenie wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego do wieku 6 lat, umożliwiające wykorzystanie potencjału systemu szkolnego dla wyrównywania szans oraz wczesnego odkrywania uzdolnień (art. 1 pkt 17, pkt 19 lit. a i b, art. 2, art. 9, art. 20 pkt 3 i 6)

Zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Do szkoły podstawowej może być również przyjęte – po uzyskaniu pozytywnej opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej – dziecko sześciolatnie. W przypadkach uzasadnionych ważnymi przyczynami rozpoczęcie spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego może być odroczone, nie dłużej jednak niż o jeden rok. Proponowane zmiany mają na celu obniżenie do 6 lat wieku rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego z pozostawieniem dotychczasowych możliwości przyspieszania i odraczenia o jeden rok rozpoczynania tego obowiązku. Wprowadzanie obniżonego wieku rozpoczynania spełniania obowiązku szkolnego ma być rozłożone na 3 lata szkolne (2009/2010, 2010/2011, 2011/2012). W okresie tym rodzice dzieci będą mogli – na swój wniosek, bez konieczności uzyskiwania opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej – odroczyć lub przyspieszyć o jeden rok rozpoczęcie spełniania obowiązku szkolnego (art. 1 pkt 17 i art. 9).

Przemiany cywilizacyjne sprawiają, że dzieci wcześniej osiągają dojrzałość szkolną. Dzieci sześciolatnie są w większości intelektualnie gotowe do podjęcia nauki szkolnej. Proponowana zmiana w organizacji nauczania i objęcie nauką dzieci o rok młodszych ułatwi wyrównywanie szans edukacyjnych, zapewni lepszy dostęp młodszych dzieci do edukacji i umożliwi wcześniejsze rozpoznawanie i rozwój uzdolnień. Obniżenie wieku obowiązku szkolnego z siedmiu na sześć lat oraz reforma podstawy programowej spowodują, że dzieci w klasie pierwszej szkoły podstawowej nie będą powtarzać tego, czego uczyły się rok wcześniej i będą kontynuować naukę na poziomie dostosowanym do ich wieku. W większości krajów europejskich naukę podejmują dzieci młodsze i znacznie młodsze niż siedmioletnie (od 4. roku życia w Irlandii Północnej i Luksemburgu, od 5. roku życia w Anglii, Holandii, na Łotwie, w Szkocji, Walii i na Węgrzech, od 6. roku życia w Austrii, Belgii, Czechach, Francji, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, na Litwie, w Niemczech, Norwegii, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii i we Włoszech). Projektowane objęcie dzieci sześciolatków obowiązkiem szkolnym pozwoli stworzyć tym dzieciom warunki edukacji porównywalne z warunkami w jakich uczą się ich europejscy rówieśnicy.

Proces włączania sześciolatków do edukacji szkolnej rozpocznie się w 2009 r. Z danych statystycznych wynika bowiem, że od kilkunastu lat spada liczba uczniów w szkołach podstawowych. W 2009 r. rocznik sześciolatków będzie najmniej liczny, dlatego będzie to najkorzystniejszy czas na rozpoczęcie planowanych zmian.

Zakłada się, że proces obejmowania edukacją szkolną dzieci sześciolatków będzie rozłożony na 3 lata w taki sposób, aby oprócz siedmiolatków danego rocznika obowiązek szkolny obejmował również 1/3 rocznika dzieci sześciolatków. Oznacza to, że naukę podejmą:

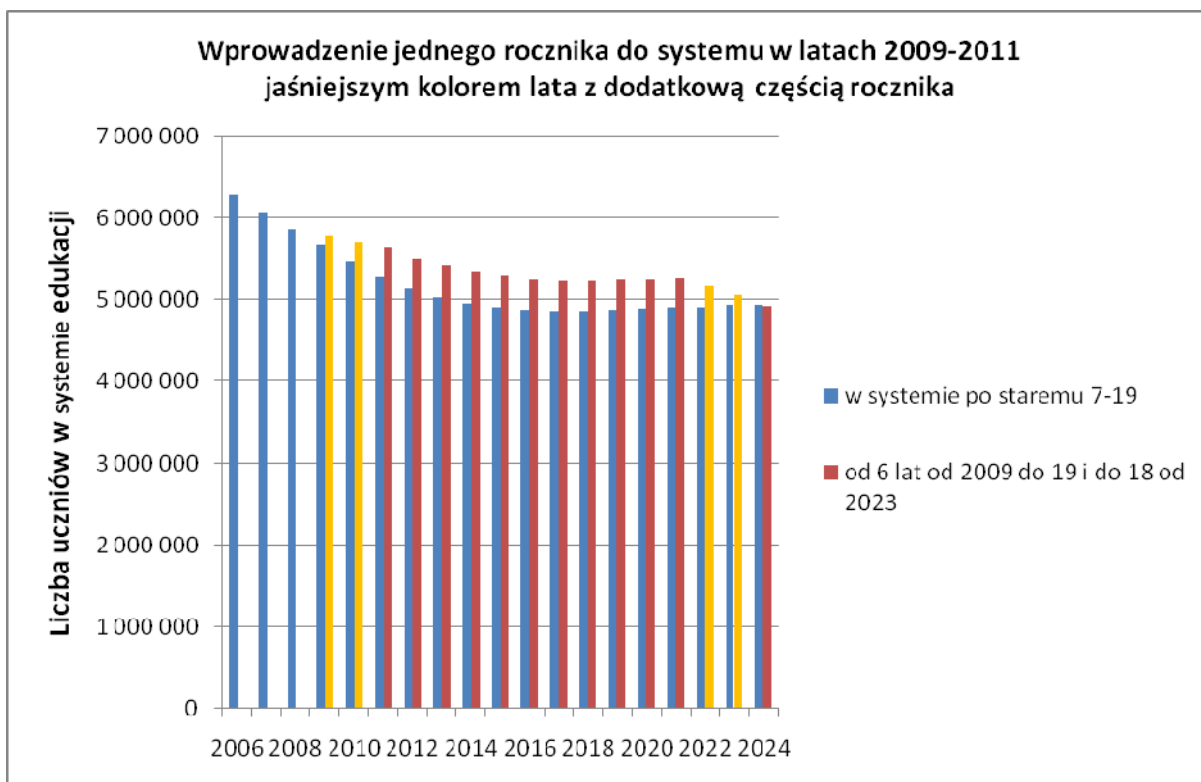
- w roku szkolnym 2009/2010 dzieci siedmioletnie urodzone w 2002 r. i dzieci sześciolatków urodzone od dnia 1 stycznia do dnia 30 kwietnia 2003 r.,
- w roku szkolnym 2010/2011 dzieci siedmioletnie urodzone po 1 maja 2003 r. i dzieci sześciolatków urodzone od dnia 1 stycznia 2004 r. do dnia 31 sierpnia 2004 r.,
- w roku szkolnym 2011/2012 dzieci siedmioletnie urodzone po 1 września 2004 r. i dzieci sześciolatków urodzone od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. (art. 9 ust. 1 – 3).

Od dnia 1 września 2012 r. zasadą stanie się podejmowanie nauki przez dzieci sześciolatków. W okresie obniżania wieku obowiązku szkolnego dla sześciolatków będzie istniała możliwość odroczenia tego obowiązku wynikająca z woli rodziców, pod warunkiem, że do 15 kwietnia roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym dziecko powinno lub może rozpocząć naukę, rodzice złożą u dyrektora publicznej szkoły w obwodzie, w którym dziecko mieszka, wniosek o odroczenie spełniania obowiązku szkolnego (art. 9 ust. 4 – 6). Oznacza to, że w trzech kolejnych latach szkolnych w klasie pierwszej będą zarówno dzieci sześciolatków, jak

i siedmioletnie, co i obecnie ma miejsce. Obecnie w klasie pierwszej szkoły podstawowej naukę podejmują obowiązkowo siedmiolatki oraz – na wniosek rodziców – niektóre sześciolatki. Ze względu na różnice dojrzałości, które obserwuje się zarówno między dziećmi siedmioletnimi jak i sześcioletnimi, już obecnie obowiązujące przepisy pozwalają na podjęcie nauki w pierwszej klasie szkoły podstawowej przez sześciolatka. Wynika to jednak zawsze z inicjatywy rodziców dziecka i wymaga zasięgnięcia przez szkołę opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Sposób wprowadzania projektowanej zmiany pozostawiający decyzję w tej sprawie w gestii rodziców pozwoli przeprowadzić ją w sposób możliwie najłagodniejszy, a rozłożenie jej na 3 lata nie zaburzy pracy szkół przez gwałtowne i znaczące zwiększenie liczby dzieci rozpoczynających naukę w pierwszej klasie oraz nie spowoduje, że dzieci te ze względu na liczbę uczniów w roczniku będą miały większe problemy w trakcie rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych, a później do szkół wyższych. Liczba dzieci rozpoczynających naukę w szkole, pomimo obniżenia wieku, będzie zbliżona do liczby obecnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

Wejście na rynek pracy roczników zwiększonych o sześciolatki nie będzie miało negatywnych konsekwencji, bowiem są to roczniki niżu demograficznego i łączna ilość absolwentów nie będzie znacząco wyższa niż poprzednie roczniki. W związku z tym nie przewiduje się problemów ze znalezieniem pracy wynikających ze zwiększonej liczby absolwentów.

Pomimo stopniowego wprowadzania do systemu dodatkowego rocznika dzieci, łączna liczba uczniów w systemie edukacji przez najbliższe lata będzie spadać, co ilustruje zamieszczony wykres. Dlatego też, z uwagi na sytuację demograficzną, system szkolny pod względem łącznej liczby nauczycieli i sal szkolnych jest do takiej zmiany gotowy.

Z zadaniem edukacji najmłodszych dzieci, które reprezentują zróżnicowany poziom kompetencji i rozwoju emocjonalnego, musi zmierzyć się nauczyciel nauczania początkowego. Jest on do tego zadania przygotowywany w trakcie studiów. Placówki doskonalenia nauczycieli podejmują systematyczne działania związane z doskonaleniem warsztatu nauczycieli klas I – III.

Obniżenie wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego musi być poprzedzone zmianą warunków nauki w szkołach podstawowych. Najbliższy rok szkolny 2008/2009 ma służyć przygotowaniu systemu do wprowadzenia zmiany. W Ministerstwie Edukacji Narodowej zakończono właśnie prace nad projektem zmian w podstawie programowej kształcenia ogólnego, który uwzględnia fakt rozpoczynania obowiązkowej edukacji szkolnej przez dzieci sześciolatnie. Przygotowywany jest również trzyletni program rządowy wspomaganie organów prowadzących szkoły w realizacji zmian. Program będzie obejmował działania służące wspieraniu

aktywności jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych w wyposażeniu szkół i zapewnianiu dzieciom podejmującym naukę szkolną bezpiecznych warunków i opieki odpowiedniej do ich wieku. Skierowanie sześciolatków z obowiązkowych zerówek do klas pierwszych w szkołach będzie połączone z przeniesieniem do szkoły przedszkolnego standardu opieki nad nimi i wzmocnieniem funkcji opiekuńczej szkoły. W celu zapewnienia przez szkołę wszystkim 6-latkom rozpoczynającym naukę w szkole podstawowej warunków opieki i bezpieczeństwa porównywalnych do rozwiązań przyjętych w wychowaniu przedszkolnym, Ministerstwo Edukacji Narodowej będzie realizować działania wspierające jednostki samorządu terytorialnego i organy prowadzące szkoły w zapewnieniu miejsca dostosowanego do prowadzenia zajęć z dziećmi 6-letnimi przed rozpoczęciem i po zakończeniu zajęć dydaktycznych, w tym w wyposażaniu szkolnych pomieszczeń świetlicowych z przeznaczeniem na zajęcia opiekuńcze, działania rekreacyjne, zabawę i wypoczynek, wyposażonych odpowiednio do ergonomii dziecka przedszkolnego oraz w doskonaleniu kompetencji kadry pedagogicznej i opiekuńczej do pracy w świetlicach szkolnych. W szkołach podstawowych ze względu na niż demograficzny nie przewiduje się występowania problemów z zapewnieniem odpowiedniej bazy lokalowej.

Wprowadzane obecnie zmiany były planowane od kilku lat i zostały poprzedzone badaniami i debatami, których wyniki przemawiają jednoznacznie za obniżeniem wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego do lat sześciu.

Uwzględniając, że skutkiem obniżenia wieku rozpoczynania nauki w szkole podstawowej będzie obniżenie wieku ukończenia gimnazjum (15 lat), konieczne są stosowne zmiany w art. 190 i 191 Kodeksu pracy (art. 2) dotyczące definicji pracownika młodocianego oraz wprowadzenia wyjątkowej dopuszczalności zatrudniania osób, które ukończyły gimnazjum nie mając 15 lat oraz osób niemających 15 lat, które nie ukończyły gimnazjum. Ponieważ z dniem 1 września 2018 r. na rynku pracy znajdą się pierwsi absolwenci gimnazjum, którzy rozpoczęli spełnianie obowiązku szkolnego w roku szkolnym 2009/2010 jako sześciolatki, proponuje się aby znowelizowane przepisy art. 190 i 191 Kodeksu pracy weszły w życie z dniem 1 września 2018 r. (art. 20 pkt 6).

III. Reforma programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego ukierunkowana na precyzyjny opis efektów kształcenia na każdym etapie edukacyjnym oraz zwiększenie autonomii szkół w kreowaniu efektywnego procesu kształcenia (art. 1 pkt 2 lit. b i c, pkt 10, 11, 21 – 23, art. 12 – 16, art. 20 pkt 1)

1. Zmiana definicji podstawy programowej i odejście od opracowywania propozycji standardów wymagań będących podstawą przeprowadzenia sprawdzianu i egzaminów

Według dotychczasowej definicji, podstawa programowa to obowiązkowe, na danym etapie kształcenia, zestawy celów i treści nauczania oraz umiejętności, a także zadania wychowawcze szkoły, które są uwzględniane w programach wychowania przedszkolnego i programach nauczania oraz umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.

W obowiązującym stanie prawnym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa, w drodze odrębnych rozporządzeń, podstawy programowe i standardy wymagań będące podstawą przeprowadzenia sprawdzianu i egzaminów, przestrzegając zasady, że wymagania powinny uwzględniać cele i zadania edukacyjne, zakres treści nauczania, umiejętności oraz osiągnięcia uczniów zawarte w podstawie programowej.

Opisywanie treści kształcenia bez kryjących się za tymi treściami wymagań dopuszcza bogatą narrację niejednokrotnie przerastającą możliwości realizacyjne szkoły. Regulacja treści kształcenia w języku efektów kształcenia przez określenie wymagań na koniec każdego etapu edukacyjnego ma na celu precyzyjne określenie tego, czego szkoła zobowiązana jest nauczyć przeciętnego ucznia. Przeniesienie uwagi na efekty kształcenia, dokonujące się aktualnie w wielu krajach Europy, będzie szło w parze ze zwiększeniem autonomii szkoły w zakresie kształtowania procesu kształcenia. Pozwoli to szkole na taki dobór metod nauczania, który – w kontekście uwarunkowań jej pracy – w sposób optymalny zapewni realizację opisanych w podstawie efektów kształcenia. Precyzyjny opis wymagań na koniec każdego etapu kształcenia umożliwi zapewnienie spójności procesu nauczania w obrębie systemu szkolnictwa (art. 1 pkt 2 lit. b).

Sformułowanie podstawy programowej w języku wymagań (główne kierunki oraz cele kształcenia w danej dziedzinie są sformułowane w języku wymagań ogólnych, zaś treści nauczania oraz oczekiwane umiejętności są sformułowane w języku wymagań szczegółowych) stanowi także pierwszy krok do wypełnienia zaleceń Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C z 06.05.2008 r., str. 1).

Podstawa programowa kształcenia ogólnego będzie stanowić podstawę przeprowadzenia sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego, a także egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych z zakresu szkół dla dorosłych – podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego bez konieczności wydawania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania odrębnego rozporządzenia w sprawie standardów wymagań. Sprawdzian w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, egzamin gimnazjalny, egzamin maturalny oraz egzaminy eksternistyczne będą przeprowadzane wyłącznie na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (art. 1 pkt 10 i pkt 21 lit. b).

Zmianie nie ulega natomiast definicja podstawy programowej kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego oraz kształcenia w zawodzie. Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe będzie przeprowadzany tak jak dotychczas, tj. na podstawie standardów wymagań, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 10 ustawy o systemie oświaty (art. 1 pkt 2 lit. c i pkt 10).

W konsekwencji ww. zmian Centralna Komisja Egzaminacyjna będzie opracowywała wyłącznie propozycje standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, nie będzie natomiast opracowywała propozycji standardów wymagań będących podstawą przeprowadzenia sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego oraz egzaminów eksternistycznych (art. 1 pkt 11 lit. a i pkt 21 lit. b).

Przewiduje się, że nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego będzie realizowana:

- od roku szkolnego 2009/2010 w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych formach wychowania przedszkolnego,
- od roku szkolnego 2009/2010 w klasach I szkoły podstawowej oraz w klasach I gimnazjum,
- od roku szkolnego 2012/2013 w klasach I szkół ponadgimnazjalnych.

Dla uczniów, którzy będą realizować nową podstawę programową, sprawdzian w ostatniej klasie szkoły podstawowej, egzamin w gimnazjum oraz egzamin maturalny będą przeprowadzane na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Natomiast dla uczniów, którzy będą realizować dotychczasową podstawę programową, sprawdzian w ostatniej klasie szkoły podstawowej, egzamin w gimnazjum oraz egzamin maturalny będą przeprowadzane na podstawie standardów wymagań, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 10 ustawy o systemie oświaty.

I tak:

- 1) sprawdzian na podstawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej będzie przeprowadzany do roku szkolnego 2013/2014 włącznie,
- 2) egzamin w ostatnim roku nauki w gimnazjum będzie przeprowadzany na podstawie dotychczasowych standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminów do roku szkolnego 2010/2011 włącznie,
- 3) egzamin maturalny na podstawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzenia egzaminu maturalnego będzie przeprowadzany:
 - a) dla absolwentów liceum ogólnokształcącego i liceum profilowanego – do roku szkolnego 2013/2014 włącznie, zaś dla chcących podnieść swój wynik do roku szkolnego 2018/2019 włącznie,
 - b) dla absolwentów technikum – do roku szkolnego 2014/2015 włącznie, zaś dla chcących podnieść swój wynik do roku szkolnego 2019/2020 włącznie,

- c) dla absolwentów uzupełniającego liceum ogólnokształcącego – do roku szkolnego 2015/2016 włącznie, zaś dla chcących podnieść swój wynik do roku szkolnego 2020/2021 włącznie,
- d) dla absolwentów technikum uzupełniającego – do roku szkolnego 2016/2017 włącznie, zaś dla chcących podnieść swój wynik do roku szkolnego 2021/2022 włącznie.

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, którzy ukończą kształcenie w tych szkołach na podstawie dotychczasowej podstawy programowej, będą mieli możliwość poprawiania egzaminu maturalnego przez okres pięciu lat na zasadach, na których do tego egzaminu przystąpili. Po upływie tych terminów egzamin maturalny będzie przeprowadzany na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (art. 12 – 14).

Egzaminy eksternistyczne na podstawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminów eksternistycznych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 10 ustawy o systemie oświaty, będą przeprowadzane do sesji zimowej 2019 r. włącznie (art. 15).

Proponuje się ponadto uchylene przepisu stanowiącego, iż informatory zawierają opis zakresu sprawdzianu i egzaminów. Przepis ten obecnie tworzy chaos, gdyż na jego mocy informator staje się dokumentem określającym zakres sprawdzianu i egzaminów w sposób alternatywny w stosunku do podstawowego dokumentu, jakim jest podstawa programowa. Po wprowadzeniu proponowanej zmiany, podstawa programowa stanie się jedynym dokumentem określającym zakres sprawdzianu i egzaminów. Informator powinien zawierać jedynie przykładowe pytania i zadania, które mogą pojawić się na sprawdzianie lub egzaminach oraz sposoby ich oceniania (art. 1 pkt 11 lit. b).

2. Programy nauczania

W obowiązującym stanie prawnym (art. 22a ustawy o systemie oświaty) nauczyciel wybiera program wychowania przedszkolnego lub program nauczania spośród programów dopuszczonych do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a w przypadku programów nauczania do szkół artystycznych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Nauczyciel ma również prawo opracowania własnego programu wychowania przedszkolnego lub programu nauczania, który może zostać dopuszczony do użytku w danym przedszkolu lub szkole i włączony do szkolnego zestawu programów przez dyrektora przedszkola lub szkoły.

Podstawowym dokumentem określającym zakres treści nauczania, umiejętności oraz wymagań jest podstawa programowa. Program nauczania jest natomiast narzędziem organizacji procesu nauczania – uczenia się. Doboru programu dokonuje nauczyciel prowadzący zajęcia, uwzględniając potrzeby, możliwości i zainteresowania uczniów oraz wyposażenie szkoły. Nauczyciel jest również bezpośrednio odpowiedzialny za realizację podstawy programowej i, dobierając program wychowania przedszkolnego lub program nauczania spośród dostępnych programów, lub opracowując własny program ponosi odpowiedzialność za jakość procesu nauczania i efekty kształcenia.

Z tych względów proponuje się odstąpienie od dopuszczania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania (a w przypadku programów nauczania do szkół artystycznych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego) do użytku szkolnego programów wychowania przedszkolnego oraz programów nauczania. Wybrane przez nauczycieli programy wychowania przedszkolnego oraz programy nauczania, w tym również własne programy opracowane przez nauczycieli, będzie dopuszczał do użytku szkolnego w danej szkole dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej oraz rady rodziców. Dopuszczone do użytku w danej szkole programy wychowania przedszkolnego oraz programy nauczania będą stanowić odpowiednio zestaw programów wychowania przedszkolnego lub szkolny zestaw programów nauczania. Dyrektor szkoły będzie odpowiedzialny za uwzględnienie w szkolnym zestawie programów nauczania całości podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego (art. 1 pkt 22 lit. a – c).

Dyrektor szkoły będzie podawał do publicznej wiadomości wyłącznie wybrane przez nauczycieli podręczniki, które będą obowiązywać od następnego roku szkolnego (art. 1 pkt 22 lit. d).

Proponowane zmiany mają na celu uelastycznienie rozwiązań dotyczących wyboru programów i podręczników oraz przywrócenie nauczycielom, radom pedagogicznym i rodzicom prawa swobodnego wyboru programów nauczania i podręczników

stosownie do potrzeb i możliwości uczniów. Zwiększy się również odpowiedzialność nauczyciela i dyrektora szkoły za jakość procesu nauczania oraz efekty kształcenia.

W związku z odejściem od dopuszczania do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego programów nauczania, zmianie ulega dotychczasowe brzmienie upoważnienia do określenia, w drodze rozporządzenia, tych kwestii. Upoważnienie będzie dotyczyło określenia, w drodze rozporządzenia, warunków tworzenia i dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (art. 1 pkt 22 lit. g).

Postępowania w sprawach dopuszczenia do użytku szkolnego programów nauczania, które nie zostaną zakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, zostaną umorzone, a opłaty wniesione przez podmioty ubiegające się o dopuszczenie programu zostaną zwrócone (art. 16).

3. Odstąpienie od zalecania do użytku szkolnego środków dydaktycznych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania

W obowiązującym stanie prawnym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania (art. 22 ust. 2 pkt 3 ustawy o systemie oświaty) na wniosek zainteresowanego podmiotu (producenta lub dystrybutora) zaleca środek dydaktyczny do użytku szkolnego. Wystąpienie o zalecenie jest dobrowolne i stanowi rodzaj rekomendacji wydawanej przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania na podstawie opinii rzeczoznawców, które wnioskodawca załącza do wniosku o zalecenie środka dydaktycznego do użytku szkolnego. Takie zalecenie otrzymało dotychczas około 2.400 różnorodnych wyrobów będących środkiem dydaktycznym. Stanowi to jedynie część środków dydaktycznych używanych w szkołach. W procesie kształcenia mogą być bowiem również wykorzystywane środki dydaktyczne, które nie posiadają zalecenia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, jeżeli ich stosowanie nie zagraża bezpieczeństwu oraz zdrowiu uczniów i jest odpowiednie do zakresu zadań dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych szkoły. Nauczyciel, wybierając środek dydaktyczny lub jakąkolwiek inną pomoc naukową ponosi odpowiedzialność za ten wybór, w tym

także za bezpieczeństwo uczniów, niezależnie od tego czy środek posiada zalecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, czy nie posiada.

Liczba i różnorodność środków dydaktycznych, które mogą być używane w procesie nauczania powoduje, że zalecenie wszystkich do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania jest niemożliwe i niecelowe. Dlatego też proponuje się ujednoczenie statusu środków dydaktycznych i odejście od ich zalecenia do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

Z powyższych względów proponuje się uchylene upoważnienia dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia, w drodze rozporządzenia, warunków i trybu zalecania do użytku szkolnego środków dydaktycznych (art. 1 pkt 21 lit. a).

Proponuje się, aby przepis uchylający to upoważnienie wszedł w życie po upływie dwóch miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy (art. 20 pkt 1). Z tym dniem utracą również moc przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 24 kwietnia 2002 r. w sprawie trybu dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania, programów wychowania przedszkolnego i podręczników oraz zalecania środków dydaktycznych (Dz. U. Nr 69, poz. 635), w zakresie dotyczącym zalecania środków dydaktycznych (w pozostałym zakresie rozporządzenie to zostało uchylone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 5 lutego 2004 r. w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania i podręczników oraz cofania dopuszczenia (Dz. U. Nr 25, poz. 220).

IV. Poprawa jakości edukacji przez odbiurokratyzowanie sprawowanego nadzoru pedagogicznego i jasny rozdział zadań między organy prowadzące szkoły oraz organy sprawujące nadzór pedagogiczny, będący elementem racjonalnej decentralizacji części kompetencji państwa w obszarze oświaty i wychowania (art. 1 pkt 4 lit. c i d, pkt 5, pkt 6, pkt 20 lit. b, pkt 25 – 32, pkt 33 lit. c – dot. ust. 3h, art. 3, art. 17 i 18)

Poprawa jakości kształcenia nie jest możliwa bez dobrego zarządzania szkołami i placówkami oświatowymi oraz sprawnie działającego nadzoru pedagogicznego. Warunkiem koniecznym dobrego zarządzania i sprawnego nadzoru jest jednoznaczne określenie zakresu odpowiedzialności i kompetencji wszystkich uczestniczących w procesie osób i instytucji: dyrektora szkoły, nadzoru pedagogicznego, jednostek samorządu terytorialnego prowadzących edukację jako zadanie własne oraz rodziców. Poprawę jakości kształcenia można osiągnąć zwiększając odpowiedzialność za edukację ze strony społeczności lokalnych, a co za tym idzie jednostek samorządu terytorialnego. Decentralizacja zadań państwa, przekazywanie lokalnym społecznościom zadań i odpowiedzialności za ich realizację będzie miało decydujący wpływ na efekty kształcenia, wyrównywanie szans edukacyjnych i podnoszenie jakości pracy szkoły i placówki oświatowej.

Decentralizacja zadań oznacza przede wszystkim większą odpowiedzialność: wójta, burmistrza, prezydenta, starosty i marszałka za prowadzoną przez samorząd politykę edukacyjną. Lokalna polityka edukacyjna musi być poddana kontroli społecznej, a jej założenia i efekty powinny być znane w środowisku lokalnym i wśród rodziców. Aby ten cel osiągnąć proponuje się zobowiązanie organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego (odpowiednio: wójtów, burmistrzów, prezydentów, starostów i marszałków) do przedstawiania w terminie do dnia 31 października każdego roku radzie gminy, powiatu oraz sejmikowi województwa informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za poprzedni rok, w tym o wynikach sprawdzianów i egzaminów (art. 1 pkt 5).

Ważną rolę w dążeniu do poprawy jakości kształcenia ma do spełnienia nadzór pedagogiczny, którego podstawowym zadaniem powinna być troska o jakość kształcenia. Znaczne zmniejszenie liczby zadań wykonywanych przez kuratorów oświaty, niemających bezpośredniego wpływu na poprawę jakości kształcenia umożliwi zwiększenie zaangażowania kuratora oświaty w działania na rzecz poprawy jakości pracy szkoły. Ograniczaniu zadań musi towarzyszyć ograniczanie zbędnej biurokracji.

Prawo nakłada na kuratora oświaty wiele obowiązków o takim charakterze. Jednym z nich jest konieczność opiniowania arkuszy organizacji publicznych szkół

i placówek¹⁾. Przygotowane przez dyrektorów szkół arkusze organizacji oraz ich aktualizacje wykonywane przed rozpoczęciem roku szkolnego w 80 % szkół z powodu zmian organizacyjnych (zmiany liczby oddziałów, zmiany liczby uczniów w oddziale powodujących zmianę zasad podziału na grupy) nie będą podlegały opiniowaniu przez kuratora oświaty, a jedynie zatwierdzeniu przez organ prowadzący. Nie oznacza to braku kontroli kuratora nad organizacją pracy szkoły. Sprawdzanie zgodności arkuszy z prawem będzie dokonywane przez wizytatorów w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego. Zaproponowana zmiana pozwoli wizytatorom poświęcić więcej czasu sprawie jakości kształcenia.

Proponuje się również odstąpienie od obowiązku opiniowania przez kuratora oświaty planów pracy placówek doskonalenia nauczycieli ustalanych przez dyrektora szkoły profili kształcenia ogólnozawodowego oraz zawodów, w których szkoła kształci. Każdą z wymienionych spraw nadzór pedagogiczny kontroluje pod względem prawnym i merytorycznym w ramach przeprowadzanych wizytacji. Odstąpienie od obowiązku wydawania przez kuratora opinii w tych sprawach zmniejszy liczbę zadań wykonywanych przez kuratora i w efekcie przyczyni się do skuteczniejszego sprawowania nadzoru pedagogicznego skupionego na jakości pracy szkół i placówek.

Projektowane zmiany przewidują również odstąpienie od konieczności uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty w przypadku:

- a) zakładania przez gminy i powiaty, w ramach zadań własnych, publicznych placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli, zakładów kształcenia nauczycieli oraz zakładania szkoły publicznej przez osobę prawną lub fizyczną inną niż jednostka samorządu terytorialnego,
- b) łączenia szkół i placówek w zespół oraz rozwiązywania zespołów,
- c) ustalania przez jednostki samorządu terytorialnego sieci szkół, likwidacji szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego, likwidacji profili kształcenia ogólnozawodowego lub zawodu w jakim szkoła kształci oraz przeniesienia kształcenia w określonym zawodzie do innej szkoły lub placówki.

¹⁾ Wg danych Systemu Informacji Oświatowej z dnia 30 września 2007 r. w Polsce funkcjonuje 31.148 szkół publicznych.

Obecnie obowiązujące przepisy nakładają na powiat i gminę chcącą założyć i prowadzić placówkę doskonalenia nauczycieli, zakład kształcenia nauczycieli czy bibliotekę pedagogiczną obowiązek uzyskania zgody kuratora oświaty. Również osoba prawna inna niż jednostka samorządu terytorialnego lub osoba fizyczna musi uzyskać pozytywną opinię kuratora, jeśli chce założyć szkołę publiczną. W tych przypadkach proponuje się, aby opinia nie była wymagana. Wymogi jakie muszą być spełnione przy zakładaniu tego typu placówek są określone w ustawie o systemie oświaty, a ich spełnienie podlega kontroli samorządu prowadzącego rejestr szkół i placówek. Nad placówkami i szkołami prowadzonymi przez jednostki samorządu terytorialnego i inne osoby prawne lub fizyczne jest sprawowany przez kuratora oświaty nadzór pedagogiczny. Zbędne jest więc obciążanie go dodatkowo obowiązkiem wydawania pozytywnej opinii przed uruchomieniem szkoły lub placówki (art. 1 pkt 30).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami organ prowadzący szkoły różnych typów lub placówki może je połączyć w zespół bez uzyskiwania pozytywnej opinii kuratora. Zgoda kuratora oświaty jest wymagana jedynie przy połączeniu w zespół przedszkola ze szkołą podstawową albo z gimnazjum, szkoły podstawowej z gimnazjum albo przedszkola ze szkołą podstawową i gimnazjum oraz przy włączaniu do zespołu centrów kształcenia praktycznego i centrów kształcenia ustawicznego, jak również przy rozwiązywaniu zespołu.

Proponuje się ustalenie jednej procedury postępowania i ograniczenie konieczności uzyskania zgody kuratora oświaty jedynie do przypadku połączenia w zespół szkoły podstawowej i gimnazjum (art. 1 pkt 32). Ustanowienie w tym przypadku innego sposobu postępowania ma na celu zwrócenie szczególnej uwagi na bezpieczeństwo małych dzieci w szkole w związku z obniżeniem wieku obowiązku szkolnego.

W projekcie proponuje się zmiany w sposobie podejmowania decyzji w sprawie ustalania przez jednostki samorządu terytorialnego sieci szkół publicznych, likwidacji szkoły oraz przeniesienia kształcenia w określonym zawodzie do innej szkoły lub placówki.

Zgodnie z założeniami reformy systemu edukacji przyjętymi w 1998 r., decyzje w kwestiach związanych z zakładaniem i prowadzeniem szkół danego typu powinny być podejmowane przez właściwe organy prowadzące szkoły. Zadaniem kuratora oświaty było wspomaganie samorządów w procesie podejmowania decyzji

dotyczących sieci szkół. Takie usytuowanie kuratora było konieczne w momencie wprowadzania poważnych zmian w edukacji polegających m.in. na przekształcaniu szkół podstawowych z ośmioletnich na sześcioletnie, wprowadzeniu nowego typu szkoły – gimnazjum, reorganizacji średnich szkół ponadgimnazjalnych (m.in. zastąpienie czteroletnich liceów ogólnokształcących liceami trzyletnimi). Jego ekspercka pomoc była podstawą powodzenia.

W pierwszych latach wprowadzania reformy następowały gwałtowne zmiany w liczbie szkół podstawowych i gimnazjów (sukcesywnie likwidowano wówczas szkoły podstawowe i powoływano gimnazja). Następna fala gwałtownych zmian nastąpiła w roku 2004/2005 (po sześciu latach funkcjonowania nowego systemu), co było związane z likwidacją szkół podstawowych wygaszanych od 1999 r. oraz zakończeniem funkcjonowania starego typu szkół ponadpodstawowych (np. czteroletnich liceów ogólnokształcących).

Zmiany w liczbie funkcjonujących szkół nie były jedynie efektem reformy strukturalnej, ale również niżu demograficznego. Od kilkunastu lat maleje liczba urodzeń, a co za tym idzie do szkół trafiają coraz mniej liczne roczniki.

Po zakończeniu reformy strukturalnej od 2004 r., mimo pogłębiającego się ciągle niżu demograficznego, liczba likwidowanych szkół systematycznie maleje. Do likwidacji dochodzi jedynie w sytuacji kiedy jest to wymuszone warunkami lokalnymi i brakiem uczniów w szkole. Sieć szkół publicznych zmienia się w niewielkim stopniu.

Dzisiaj, kiedy jednostki samorządu terytorialnego wypracowały systemy zarządzania szkołami na własnym terenie a świadomość obowiązków wynikających z realizacji zadań własnych osiągnęła poziom gwarantujący zapewnienie wszystkim dzieciom spełnianie obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, działania kuratora powstrzymujące zamiary rad gmin i powiatów w sprawach związanych z ustalaniem sieci szkolnej nie znajdują uzasadnienia z punktu widzenia realizacji polityki oświatowej państwa. Wobec powyższego w niniejszym projekcie zaproponowano odstąpienie od konieczności uzyskiwania pozytywnej opinii kuratora oświaty przy ustalaniu przez samorządy sieci szkół, likwidacji szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz profilu kształcenia ogólnozawodowego lub zawodu, w jakim szkoła kształci oraz przeniesienia kształcenia w określonym zawodzie do innej szkoły lub placówki (art. 1 pkt 31). Zmiana ta pozwoli wielu wizytatorom, zajmującym się dotychczas

w każdym roku na przełomie lutego i marca czynnościami związanymi z opiniowaniem wniosków organów prowadzących w sprawie sieci szkół, na realizację najważniejszego zadania, jakim jest sprawowanie nadzoru pedagogicznego nad szkołami i placówkami służące podnoszeniu jakości edukacji.

Spotykane są również obecnie – najczęściej na terenach wiejskich – przypadki przekazywania przez jednostki samorządu terytorialnego szkół i placówek publicznych do prowadzenia innym organom, takim jak stowarzyszenia rodziców, które chcą i potrafią zarządzać szkołami efektywniej oraz w sposób lepiej wychodzący naprzeciw oczekiwaniom społeczności lokalnej. Istnieją także przykłady przejmowania ośrodków specjalnych do prowadzenia przez organizacje wyspecjalizowane w pozyskiwaniu wsparcia placówki również z innych źródeł (system opieki zdrowotnej, system pomocy społecznej) czy przejmowania szkół zawodowych do prowadzenia przez przyszłych pracodawców uczniów, co może sprzyjać jakości wyposażenia tych szkół oraz kadry przygotowującej do wykonywania zawodu. Tego typu decyzje, choć służące jakości edukacji oraz wychodzące naprzeciw różnym lokalnym, obywatelskim inicjatywom, są w obecnym stanie prawnym bardzo trudne do podjęcia. Łączą się bowiem z potrzebą – zanim nastąpi rejestracja placówki w nowej formule – przeprowadzenia najpierw procedury likwidacji szkoły czy placówki publicznej prowadzonej dotychczas przez jednostkę samorządu terytorialnego, co może wzbudzać uzasadniony niepokój danej społeczności szkolnej. W przypadkach kiedy zamiarem jednostki samorządu terytorialnego nie jest likwidacja tylko przekazanie szkoły lub placówki do prowadzenia innemu podmiotowi gwarantującemu właściwe wykonywanie zadań organu prowadzącego, proponuje się wprowadzenie możliwości przekazania przez tę jednostkę prowadzenia szkoły lub placówki publicznej innej osobie prawnej lub osobie fizycznej w drodze umowy, której niezbędne elementy wskazano w ustawie. Do przekazania szkoły lub placówki w tym trybie nie stosowałoby się przepisów dotyczących jej likwidacji. Przekazana szkoła lub placówka nadal zachowywałaby status szkoły lub placówki publicznej, zmianie uległaby jedynie jej dotychczasowa forma organizacyjno-prawna określona w przepisach o finansach publicznych. Szkoła lub placówka traciłaby formę jednostki budżetowej lub zakładu budżetowego, a zasady prowadzenia przez nią gospodarki finansowej określałby nowy organ prowadzący na podstawie art. 80 ust. 1 ustawy o systemie oświaty. Jednocześnie,

aby zabezpieczyć ciągłość funkcjonowania takiej szkoły lub placówki, od dnia przekazania określonego w porozumieniu będzie ona otrzymywać odpowiednie dotacje. Gdyby nowy organ prowadzący chciał odstąpić od zamiaru prowadzenia szkoły lub placówki, nie będzie miał prawa jej zlikwidować, zaś jednostka samorządu terytorialnego, na jego wniosek, będzie miała ją obowiązek przejąć z powrotem do prowadzenia (art. 1 pkt 4 lit. c, pkt 31 lit. e i pkt 33 lit. c – dot. ust. 3h). W projekcie reguluje się także w sposób szczególny postępowanie w sprawach pracowniczych w przypadku przekazania szkoły lub placówki prowadzonej dotychczas przez jednostkę samorządu terytorialnego innej osobie prawnej lub osobie fizycznej (art. 1 pkt 4 lit. c – dot. art. 5 ust. 5l – 5r ustawy o systemie oświaty). Regulacje takie są konieczne ze względu na inny zakres przepisów określających prawa i obowiązki pracowników w szkołach i placówkach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz w szkołach i placówkach publicznych prowadzonych przez osoby prawne niebędące takimi jednostkami lub przez osoby fizyczne.

Ważnym obszarem proponowanych zmian są również sprawy związane z powierzeniem obowiązków dyrektora szkoły oraz przeprowadzaniem konkursu na stanowisko dyrektora szkoły.

W obecnym stanie prawnym komisja powołana do przeprowadzenia konkursu na stanowisko dyrektora szkoły liczy co najmniej 11 osób. Proponuje się zmniejszenie składu osobowego komisji i takie określenie liczby jej członków, aby przedstawiciele organów odpowiadających za pracę szkoły – organu prowadzącego szkołę i organu sprawującego nadzór pedagogiczny stanowili w niej większość.

Zaproponowano, aby w skład komisji powołanej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko dyrektora szkoły wchodziło: trzech przedstawicieli organu prowadzącego, dwóch przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny, po jednym przedstawicielu rady pedagogicznej, rodziców i zakładowych komisji związkowych, przy czym przedstawiciel związku zawodowego nie może być zatrudniony w szkole lub placówce, której konkurs dotyczy. Łączna liczba przedstawicieli organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny nie może być mniejsza niż łączna liczba przedstawicieli rady pedagogicznej, rodziców i zakładowych organizacji związkowych (art. 1 pkt 27).

Należy zauważyć, że w pracach komisji konkursowej uczestniczą przedstawiciele organu nadzoru pedagogicznego i w trakcie prac komisji mogą wносить umotywowane zastrzeżenia do startujących w konkursie kandydatów. Zbędny jest więc przepis, stanowiący że powierzenie przez organ prowadzący stanowiska dyrektora szkoły lub placówki może nastąpić, jeżeli organ sprawujący nadzór pedagogiczny nie zgłosi, w terminie 14 dni od przedstawienia kandydata na to stanowisko, umotywowanego zastrzeżenia.

W projekcie proponuje się, aby w przypadku nowozakładanych szkół i placówek skład komisji konkursowej ustalał organ prowadzący w drodze uchwały, uwzględniając udział przedstawicieli nadzoru pedagogicznego.

Nie ulegnie zmianie okres na jaki organ prowadzący powierza stanowisko dyrektora wybranemu w drodze konkursu kandydatowi. Jednak w przypadku powierzenia stanowiska na okres krótszy nie będzie wymagana pozytywna opinia kuratora oświaty, jak to ma miejsce obecnie. Projekt ustawy przewiduje także zmianę długości okresu na jaki organ prowadzący może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora szkoły wicedyrektorowi, a w szkołach, w których nie ma wicedyrektora, nauczycielowi tej szkoły. Obecnie jest to możliwe na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, w projekcie zaproponowano przedłużenie tego okresu do 10 miesięcy (tyle trwa nauka w jednym roku szkolnym). Zapewni to ciągłość kierowania placówką podczas trwania zajęć edukacyjnych przy zapewnieniu możliwości pozyskania najlepszych kandydatów na stanowiska kierownicze.

W przypadkach szczególnie uzasadnionych (np. w przypadku działań na szkodę dzieci lub szkoły) organ prowadzący będzie mógł odwołać dyrektora szkoły bez wypowiedzenia w czasie roku szkolnego i nie będzie musiał uzyskiwać pozytywnej opinii kuratora oświaty.

Podobnie jak to ma miejsce obecnie, na stanowisko dyrektora szkoły będzie mogła być powołana osoba niebędąca nauczycielem, jednak przy jej powoływaniu nie będzie wymagana pozytywna opinia kuratora oświaty. Pozostawienie tej możliwości jest szczególnie ważne w szkołach artystycznych czy zawodowych, w których są zatrudnieni wybitni artyści lub specjaliści nieposiadający uprawnień pedagogicznych. Wykorzystanie ich talentu i wiedzy w procesie kształcenia i zarządzania powinno być zadaniem priorytetowym, a przedłużanie procedur związanych z ich zatrudnieniem jest niecelowe. W przypadku dyrektora szkoły

niebędącego nauczycielem nadzór pedagogiczny będzie sprawowany przez nauczyciela zajmującego inne stanowisko kierownicze (np. wicedyrektora).

Proponuje się również, aby oceny pracy dyrektora szkoły dokonywał organ prowadzący szkołę w porozumieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny (art. 3 pkt 1).

Do konkursów na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki ogłoszonych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe (art. 17 projektu).

V. Otwarcie polskiego systemu edukacji na świat poprzez stworzenie możliwości tworzenia oddziałów międzynarodowych (art. 1 pkt 2 lit. a i pkt 9, art. 11)

Projektowane zmiany dotyczą możliwości tworzenia w szkołach oddziałów międzynarodowych, w których nauczanie będzie zgodne z programem nauczania ustalonym przez zagraniczną instytucję edukacyjną. W oddziale międzynarodowym będzie mogło być prowadzone np. kształcenie w oparciu o program nauczania ustalony przez Organizację Matury Międzynarodowej (International Baccalaureate Organization), zwaną dalej „IBO” lub inną zagraniczną instytucję edukacyjną²⁾.

Fakt migracji ludności związany między innymi z inwestowaniem w Polsce kapitału zagranicznego, powstawanie instytucji Unii Europejskiej, NATO oraz innych przedstawicielstw międzynarodowych sprawia, że zapotrzebowanie na kształcenie w języku angielskim i w innych językach używanych przez obywateli UE gwałtownie wzrasta. Wprowadzenie w szkole oddziałów nauczających według takich programów znacznie poszerza ofertę edukacyjną, przyczynia się do intensywniejszego nauczania języków obcych oraz poszerzania kontaktów młodzieży polskiej z młodzieżą innych krajów. Aby to umożliwić, konieczne stało się prawne usankcjonowanie możliwości realizowania programów IBO i innych zagranicznych instytucji edukacyjnych w polskim systemie kształcenia.

²⁾ Zainteresowanie programem IBO z roku na rok wzrasta na całym świecie. Aktualnie program IBO realizowany jest przez ponad 546.000 uczniów w 2.075 szkołach znajdujących się w 125 krajach na wszystkich kontynentach. Szczegółowe dane dotyczące programów IBO, listy państw, w których te programy są realizowane, wykazy szkół uczestniczących w poszczególnych programach oraz uczelni, które honorują dyplomy IB (w tym dane dotyczące Polski), znajdują się na stronie internetowej IBO: <http://www.ibo.org/governments>.

Uczniowie uczęszczający do oddziałów międzynarodowych będą realizować obowiązek szkolny i obowiązek nauki. Uczniowie oddziału międzynarodowego będący obywatelami polskimi mają obowiązek nauki języka polskiego oraz historii i geografii Polski zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego. Uczniom oddziału międzynarodowego niebędącym obywatelami polskimi szkoła zapewnia naukę języka polskiego jako języka obcego.

Uczniowie uczęszczający do takich oddziałów będą mieli możliwość przejścia na każdym etapie kształcenia do polskiego systemu edukacji, co między innymi będzie gwarantowane koniecznością przystąpienia do sprawdzianu w szkole podstawowej i do egzaminu gimnazjalnego.

Nadzór pedagogiczny nad szkołą prowadzącą oddziały realizujące program IBO lub inne programy, w tym nad organizacją nauczania i sprawami wychowawczo-opiekuńczymi pozostaje w kompetencjach właściwego kuratora oświaty. Organy prowadzące szkoły z oddziałami międzynarodowymi, publiczne lub niepubliczne, nie otrzymają z tego tytułu większych środków w ramach odpowiednio: części oświatowej subwencji ogólnej lub dotacji.

Aby utworzyć oddział międzynarodowy, organ prowadzący szkołę będzie musiał wystąpić o zgodę do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Zgoda taka będzie wydana, jeżeli kurator potwierdzi, że szkoła dysponuje odpowiednimi zasobami finansowymi oraz odpowiednią kadrą gwarantującą możliwość realizacji projektu bez szkody dla jakości nauczania, a szkoła dostarczy zgodę zagranicznej instytucji edukacyjnej na przystąpienie do jej programu.

VI. Wspieranie integracji cudzoziemców w polskim systemie oświaty (art. 1 pkt 37, art. 20 pkt 2)

W grudniu 2007 r. Rada Europejska podkreśliła potrzebę odnowienia zobowiązania politycznego w celu opracowania kompleksowej europejskiej polityki migracyjnej. Dlatego też w najbliższym czasie w państwach UE będą podejmowane przyspieszone działania zmierzające do zapewnienia większej skuteczności i spójności polityk migracyjnych. Według danych międzynarodowych i krajowych, wiele dzieci imigrantów w Unii Europejskiej cierpi z powodu nierównego, w porównaniu z ich kolegami pochodzącymi z kraju goszczącego, dostępu

do edukacji. Dzieci ze środowisk migracyjnych częściej przerywają naukę i rzadziej rozpoczynają studia wyższe. W niektórych krajach drugie pokolenie uczniów z tych środowisk uczęszcza do szkoły jeszcze rzadziej niż uczniowie z pierwszego pokolenia.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia Polski w zakresie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi, wnioski zgłaszane przez Rzecznika Praw Dziecka, Urząd do Spraw Cudzoziemców oraz organizacje pozarządowe, a także przyjęte w innych krajach rozwiązania uznano, że konieczne jest rozszerzenie liczby rozwiązań ułatwiających integrację dzieci imigrantów w środowisku szkolnym i w dalszej kolejności w społeczeństwie. Cel taki ma spełnić zatrudnianie asystentów nauczycieli władających językiem uczących się cudzoziemców. Będą oni wspomagać dzieci obcojęzyczne w integracji ze środowiskiem szkolnym, ale również nauczycieli mających takie dziecko w oddziale liczącym kilkunastu lub ponad dwudziestu uczniów. Przy udziale asystenta praca na lekcji będzie mogła przebiegać w sposób niezakłócony i dzieci obcojęzyczne nie będą postrzegane jako przeszkoda w normalnym toku lekcji.

Proponowana zmiana w zakresie zwolnienia z opłat za naukę na poziomie ponadgimnazjalnym osób niebędących obywatelami polskimi, pochodzących głównie z krajów spoza Unii Europejskiej, rozszerzy krąg osób uprawnionych do korzystania z bezpłatnej nauki i opieki w szkołach ponadgimnazjalnych.

Odpłatna pozostanie nauka w szkołach policealnych i zakładach kształcenia nauczycieli. Katalog osób wymienionych w art. 94a ust. 2 został dostosowany do przyjętych przez Unię Europejską dyrektyw i ustaw transponujących unijne dyrektywy.

VII. Inne zmiany

1. Nauczanie domowe (art. 1 pkt 19 lit. c – e)

Proponowane w projekcie zmiany obejmują również uszczegółowienie przepisów dotyczących możliwości spełniania obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki odpowiednio poza przedszkolem lub szkołą (art. 16 ust. 8 i ust. 10 – 14 ustawy o systemie oświaty). Zmiany te były postulowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich.

Zmiany te rozszerzają prawo do wydawania zgody na spełnianie ww. obowiązków poza przedszkolem lub szkołą na niepubliczne przedszkola i szkoły. Zostają również sprecyzowane warunki dotyczące uzyskania przez rodziców zgody na taką formę kształcenia, co eliminuje ryzyko uznaniowości decyzji dyrektora szkoły w tej sprawie. Zgodnie z postulatami praktyków tej formy edukacji oraz opiniami środowiska naukowego zmniejszona została również częstotliwość przystępowania do egzaminów klasyfikacyjnych.

Przedstawione zmiany prowadzą do uelastycznienia systemu edukacji, większego otwarcia na alternatywne formy kształcenia oraz pełnego upodmiotowienia sektora szkół niepublicznych. Proponowany kierunek zmian jest spójny z priorytetem wspierania i rozwijania aktywności środowiska rodziców, społeczności lokalnych oraz sektora organizacji pozarządowych, ukierunkowanym na zaspokajanie różnego rodzaju potrzeb edukacyjnych.

2. Wprowadzenie definicji niepełnosprawności sprzężonej (art. 1 pkt 1 lit. b, pkt 2 lit. d, pkt 20 lit. a, pkt 35 lit. c, pkt 36)

W niniejszym projekcie zaproponowano zdefiniowanie pojęcia „niepełnosprawności sprzężonej”, przez co należy rozumieć występowanie u dziecka niesłyszącego lub słabo słyszącego, niewidomego lub słabo widzącego, z niepełnosprawnością ruchową, z upośledzeniem umysłowym albo z autyzmem co najmniej jeszcze jednej z wymienionych niepełnosprawności (art. 1 pkt 2 lit. d).

Wprowadzenie do art. 3 ustawy o systemie oświaty definicji „niepełnosprawności sprzężonej” pozwoli na wyeliminowanie pomyłek podczas orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego przez zespoły orzekające poradni psychologiczno-pedagogicznych, jak również przez osoby składające sprawozdania w Systemie Informacji Oświatowej o liczbie dzieci niepełnosprawnych spełniających roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne, obowiązek szkolny i obowiązek nauki. Pozwoli również na dokładne naliczanie kwot części oświatowej subwencji ogólnej dla tych uczniów i wyeliminowanie nieprawidłowości stwierdzonych w ramach kontroli Najwyższej Izby Kontroli przeprowadzonej w 2007 r. przez Delegaturę w Poznaniu w jednym z powiatów. Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że do nie-

pełnosprawności sprzężonych zaliczani byli uczniowie z zaburzeniami zachowania i niedostosowani społecznie lub zagrożeni niedostosowaniem społecznym.

Konsekwencją wprowadzenia definicji niepełnosprawności sprzężonej jest ujednolicenie nazewnictwa w ustawie o systemie oświaty i zastąpienie błędnie używanego w niektórych miejscach sformułowania „sprzężone niepełnosprawności” sformułowaniem „niepełnosprawność sprzężona”, zgodnym z zaproponowaną definicją.

3. Dostęp do Internetu (art. 1 pkt 3)

W projekcie ustawy zaproponowano modyfikację art. 4a ustawy dotyczącego wprowadzenia rozwiązań mających na celu ochronę uczniów przed szkodliwymi treściami pochodzącymi z Internetu. Zrezygnowano z upoważnienia ustawowego dla Rady Ministrów do wydania rozporządzenia nakładającego na szkoły i placówki obowiązek instalowania i aktualizowania oprogramowania zabezpieczającego przed dostępem do treści szkodliwych dla dzieci i młodzieży oraz określającego zakres tych treści. Niemniej, w projektowanej zmianie przepisu art. 4a, podtrzymano obowiązek szkół i placówek zabezpieczenia uczniów przed dostępem do treści szkodliwych wychowawczo, zwłaszcza instalowania i aktualizowania wyżej wymienionego oprogramowania oraz zachowano ustawowy otwarty katalog treści zagrażających prawidłowemu rozwojowi ucznia.

Komputery służące celom edukacyjnym w szkołach powinny być pozbawione możliwości pobierania i instalowania treści niepożądanych a wręcz demoralizujących i zachęcających do przestępstw. Taka praktyka jest stosowana w krajach UE, przy czym treści są filtrowane na poziomie dostawcy Internetu lub na poziomie odbiorcy czyli szkoły. W warunkach polskich stosowane jest to drugie rozwiązanie. Art. 4a w proponowanej treści zapewni realizację postulatu ochrony uczniów przed treściami niepożądanymi w środowisku szkolnym.

Obecnie wszystkie komputery kupowane do szkół lub już znajdujące się w szkołach są standardowo wyposażone w programy chroniące uczniów przed dostępem do treści niepożądanych i na bieżąco uaktualniane. Ponadto, m.in. w ramach projektów prowadzonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, takich jak „Pracownie komputerowe dla

szkół” i „Internetowe Centra Informacji Multimedialnej dla Bibliotek Szkolnych i Pedagogicznych”, na wszystkich dostarczonych komputerach w liczbie ponad 350 tys. sztuk zostało zainstalowane oprogramowanie filtrujące treści. Brak art. 4a mógłby pozbawić organy prowadzące szkoły i placówki podstaw prawnych do wydatkowania środków na aktualizację tego oprogramowania.

4. Zatrudnianie osób do kształcenia zawodowego (art. 1 pkt 8)

Poważnym problemem szkolnictwa zawodowego jest brak kadry pedagogicznej, posiadającej kwalifikacje do prowadzenia zajęć dydaktycznych w zakresie kształcenia zawodowego. Jak pokazują coroczne raporty Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli (CODN) „Nauczyciele. Stan i struktura zatrudnienia”, każdego roku ubywa około 2.000 nauczycieli kształcenia zawodowego. Dodatkowo znaczny odsetek czynnych zawodowo nauczycieli, to zatrudnieni za zgodą organu prowadzącego nauczyciele – emeryci bądź nauczyciele, którzy nabyli uprawnienia emerytalne. Zdaniem dyrektorów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, w ciągu najbliższych 2 – 3 lat mogą oni odejść z zawodu, korzystając z już nabytych praw. Ponadto wspomniane raporty CODN pokazują, że około 50 % zatrudnionych obecnie nauczycieli kształcenia zawodowego pracuje w niepełnym wymiarze godzin. Dyrektorzy szkół zawodowych mają również trudności z pozyskaniem nowych osób do prowadzenia zajęć dydaktycznych z zakresu kształcenia zawodowego, szczególnie osób mających doświadczenie praktyczne związane z pracą poza szkołą, w różnych środowiskach zawodowych (przedsiębiorstwach).

Mimo iż obowiązujące obecnie przepisy ustawy o systemie oświaty dają możliwość zatrudniania osób niebędących nauczycielami, posiadających przygotowanie specjalistyczne do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego na zasadach określonych w Kodeksie pracy, coraz mniej osób jest zainteresowanych podjęciem pracy w szkole. Jedną z barier stanowi obowiązujący obecnie przepis ograniczający ich wynagrodzenie do poziomu wynagrodzenia nauczyciela kontraktowego. Wobec możliwości oferowanych dzisiaj przez rynek pracy, wynagrodzenie na poziomie nauczyciela kontraktowego nie stanowi skutecznej zachęty do podjęcia przez kandydatów pracy w szkole. Dodatkowym utrudnieniem jest uzależnienie zatrudnienia od zgody kuratora oświaty, co niepotrzebnie wydłuża czas potrzebny na dopełnienie formalności związanych z zatrudnieniem i zwiększa biurokrację. Aby poprawić sytuację kształcenia zawodowego należy wprowadzić

bardziej elastyczne przepisy, umożliwiające dyrektorowi szkoły, za zgodą organu prowadzącego, zatrudnianie specjalistów na zasadach określonych w Kodeksie pracy, a także ustalanie możliwego ich wynagrodzenia w wysokości nie wyższej niż jak dla nauczyciela dyplomowanego.

Wprowadzenie proponowanych zmian ma na celu zapewnienie kadry prowadzącej kształcenie zawodowe, m.in. przez zwiększenie zatrudnienia osób niebędących nauczycielami, posiadających przygotowanie specjalistyczne do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego i, co niezwykle istotne, znajomość nowoczesnych technik i technologii. Osoby te w sposób płynny i bezkolizyjny zastąpią nauczycieli, którzy będą chcieli skorzystać z nabytych praw emerytalnych.

5. Zwolnienie nieruchomości szkolnych z podatków i opłat (art. 1 pkt 34, pkt 35 lit. h, art. 4 – 6)

W obecnym stanie prawnym na podstawie art. 81 i art. 90 ust. 7 ustawy o systemie oświaty szkoły i placówki publiczne i niepubliczne oraz organy je prowadzące są zwolnione z podatków oraz opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania i użytkowania wieczystego nieruchomości szkolnych, z tym że w zakresie zwolnień od podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego, przepis art. 81 ustawy odsyła do odrębnych ustaw regulujących te kwestie. Przepis ten nie obejmuje natomiast zakresem przewidzianego w nim zwolnienia organów prowadzących szkoły i placówki niepubliczne, a także osób prawnych i fizycznych prowadzących szkoły i placówki publiczne w sytuacji, gdy prowadzona przez nie szkoła lub placówka korzystała z nieruchomości będącej własnością organu prowadzącego. Intencje ustawodawcy przy ustanowieniu zwolnienia od ww. podatków obejmowały bowiem zwolnienie od podatków szkół i placówek oraz osób je prowadzących w zakresie nieruchomości przeznaczonych wyłącznie na cele związane z prowadzeniem szkół i placówek (ze zwolnienia nie korzystają części nieruchomości przeznaczone na prowadzenie działalności gospodarczej). Skoro ustawodawca przesądził o tym, że zwolnienie od podatku przysługuje szkołom i placówkom oraz organom je prowadzącym w przypadku korzystania z nieruchomości na podstawie zarządu lub ograniczonego prawa rzeczowego, to nie ma żadnych racjonalnych przesłanek do odmiennego traktowania sytuacji, w której szkoła lub placówka korzysta z nieruchomości stanowiących własność osoby prowadzącej. Z punktu

widzenia celu, jakiemu ma służyć omawiane zwolnienie, nieuzasadnione jest odmienne traktowanie sytuacji, gdy szkoła lub placówka jest prowadzona na nieruchomości, do której organ prowadzący posiada jedynie ograniczone prawo rzeczowe, od sytuacji, gdy szkoła lub placówka jest prowadzona na nieruchomości, do której organ prowadzący posiada prawo własności. Takie rozwiązanie powoduje dyskryminację osób prawnych i fizycznych prowadzących szkoły i placówki na nieruchomościach stanowiących ich własność i w opinii części zainteresowanych podmiotów jest uznawane za niezgodne z Konstytucją RP.

Ponadto proponowane zmiany art. 81 oraz art. 90 ust. 7 ustawy o systemie oświaty mają na celu objęcie zwolnieniem z podatków oraz opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania i użytkowania wieczystego nieruchomości szkolnych, a także z podatku od nieruchomości, podatku leśnego i podatku rolnego, również inne formy wychowania przedszkolnego (publiczne i niepubliczne). Oczekuje się, iż rozwiązanie to przyczyni się do zwiększenia liczby przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego, a tym samym w pewnym zakresie odciąży gminy, do których zadań ustawowych należy zaspokajanie potrzeb edukacyjnych wspólnoty lokalnej. Zwiększenie miejsc realizacji wychowania przedszkolnego oraz upowszechnienie edukacji przedszkolnej, zwłaszcza na terenach wiejskich, jest priorytetem Rządu i zasadniczym celem proponowanej regulacji. Rząd za kluczowe uznaje budowanie wśród rodziców, nauczycieli oraz samorządów lokalnych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego przekonania o znaczeniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej, m.in. poprzez prawne, finansowe i programowe wsparcie tworzenia nowych form wychowania przedszkolnego.

Jednocześnie ze względu na zapewnienie równego traktowania jednostek organizacyjnych objętych systemem oświaty, w art. 81 określającym podmioty prowadzące działalność oświatową uprawnione do zwolnień z podatków i opłat uwzględniono również kolegia pracowników służb społecznych. Zmiana w art. 90 ust. 7 ustawy jest konsekwencją nowego ujęcia w art. 81 ustawy dotychczasowych podmiotów uprawnionych do zwolnienia, a także konsekwencją rozszerzenia art. 81 ustawy o inne formy wychowania przedszkolnego oraz o kolegia pracowników służb społecznych.

6. Uchylenie przepisu dotyczącego Ochotniczych Hufców Pracy (art. 1 pkt 1 lit. c)

Sprawy dotyczące Ochotniczych Hufców Pracy, w tym kształcenia i wychowania młodzieży zagrożonej wykluczeniem i marginalizacją, są całościowo regulowane w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.), stąd nie ma potrzeby uwzględniania tej materii w ustawie o systemie oświaty.

7. Przejrzystość systemu dotowania przez jednostki samorządu terytorialnego szkół publicznych i niepublicznych (art. 1 pkt 33 lit. c – f, pkt 35 lit. d – g)

Projektowane zmiany mają na celu wprowadzenie mechanizmów umożliwiających weryfikację wydatkowania dotacji przyznanych przez właściwe jednostki samorządu terytorialnego szkołom i placówkom publicznym prowadzonym przez osoby fizyczne i osoby prawne – inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz szkołom i placówkom niepublicznym prowadzonym przez osoby prawne i fizyczne.

Projekt zakłada, że właściwe wykorzystanie dotacji zostanie zapewnione poprzez:

- 1) określenie przeznaczenia otrzymywanych dotacji (na dofinansowanie realizacji zadań szkoły lub placówki w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej) oraz możliwości ich wykorzystania wyłącznie na pokrycie wydatków bieżących szkoły lub placówki,
- 2) umożliwienie organom dotującym kontrolowania prawidłowości wykorzystania dotacji przyznanych z ich budżetów, w tym zapewnienie osobom upoważnionym do przeprowadzenia kontroli, prawa wstępu do szkół i placówek oraz wglądu do prowadzonej przez nie dokumentacji organizacyjnej, finansowej i dokumentacji przebiegu nauczania,
- 3) udzielenie organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego kompetencji do ustalania trybu i zakresu kontroli wykorzystania dotacji.

Wprowadzenie projektowanych zmian odpowiada na liczne postulaty zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego sygnalizujące potrzebę uregulowania przedmiotowej kwestii poprzez stworzenie bardziej skutecznych niż dotychczas instrumentów umożliwiających kontrolę przekazywanych szkołom dotacji,

a w konsekwencji – zapewnienie celowości i przejrzystości wydatkowania środków publicznych.

Zmiany te umożliwią organowi dotującemu eliminowanie nadużyć zachodzących w wyniku stosowania praktyk pobierania dotacji przez szkołę niepubliczną, w szczególności dla dorosłych, w wysokości znacznie przekraczającej kwotę, wynikającą z liczby słuchaczy faktycznie uczęszczających do szkoły. W obecnym stanie prawnym, osoby prowadzące szkoły niepubliczne, zwłaszcza szkoły niepubliczne dla dorosłych, praktykują utrzymywanie takiej listy słuchaczy (nie dokonując skreśleń z tej listy osób zapisanych, ale faktycznie nieuczęszczających do szkoły), która warunkuje naliczenie i jak najdłuższe otrzymywanie dotacji.

Potrzebę wprowadzenia projektowanych zmian potwierdziły wyniki kontroli funkcjonowania szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych w systemie oświaty, przeprowadzonej w 2007 r. przez Najwyższą Izbę Kontroli. NIK negatywnie oceniła funkcjonowanie szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla dorosłych w związku ze stwierdzeniem istotnych nieprawidłowości w organizacji tych szkół oraz wykazała, że obowiązujące przepisy umożliwiają funkcjonowanie szkół pokrywających koszty działalności wyłącznie z uzyskanych środków publicznych, bez konieczności angażowania środków z opłat wnoszonych przez słuchaczy. Szkoły ewidencjonowały w dokumentacji szkolnej możliwie największą liczbę słuchaczy, którym, poza edukacją szkolną, oferowano zaświadczenia dające określone uprawnienia (m.in. do zwolnienia ze służby wojskowej, uzyskiwania zasiłków z ZUS, itp).

8. Obsługa rachunkowo-administracyjna szkół (art. 1 pkt 4 lit. e i f, art. 20 pkt 2)

Wynikający z ustawy o systemie oświaty obowiązek zapewnienia przez organ prowadzący szkołę lub placówkę obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkoły lub placówki wiąże się między innymi z wykonywaniem czynności określonych w art. 4 ust. 3 pkt 2 – 6 ustawy o rachunkowości (prowadzenie ksiąg rachunkowych, okresowe inwentaryzacje, sporządzanie sprawozdań finansowych, gromadzenie i przechowywanie dokumentacji księgowej). Biorąc pod uwagę konsekwencje wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2009 r. nowego

brzmienia art. 11 ustawy o rachunkowości, na tle którego powstały istotne wątpliwości dotyczące możliwości prowadzenia przez jednostki samorządu terytorialnego obsługi ekonomiczno-administracyjnej szkół i placówek w ramach osobnej jednostki organizacyjnej, czy też w każdej szkole lub placówce odrębnie, co także odzwierciedlają wystąpienia kierowane przez jednostki samorządu terytorialnego do Ministra Edukacji Narodowej, nadanie nowego brzmienia art. 5 ust. 9 ustawy o systemie oświaty ma na celu usunięcie powstałych wątpliwości. Należy podkreślić, że z punktu widzenia jednostek samorządu terytorialnego sprawa ta ma istotne znaczenie, bowiem wiele z nich prowadzi obsługę ekonomiczno-administracyjną szkół i placówek oświatowych w ramach osobnej jednostki organizacyjnej lub organizuje wspólnie taką obsługę.

9. Szkoły przy zakładach karnych i aresztach śledczych (art. 1 pkt 4 lit. a i b, pkt 18, pkt 24, pkt 30 lit. a, pkt 31 lit. a)

Projekt ustawy zawiera też zmiany dotyczące szkół i placówek funkcjonujących przy zakładach karnych i aresztach śledczych. Rozszerzenie zawartego w art. 15a ustawy o systemie oświaty upoważnienia do wydania rozporządzenia określającego przypadki, w których do szkoły dla dorosłych można przyjąć osoby, które ukończyły 15 lat, wynika z konieczności zapewnienia osobom przebywającym w zakładach karnych i aresztach śledczych możliwości realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki przy uwzględnieniu okoliczności, iż w warunkach izolacji nie ma możliwości pełnej realizacji ramowego planu nauczania szkoły dla młodzieży. Pozostałe zmiany dotyczące prowadzonych przez Ministra Sprawiedliwości szkół przy zakładach karnych i aresztach śledczych mają charakter porządkujący i uwzględniają specyfikę funkcjonowania tych szkół.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projektowana regulacja będzie miała wpływ na dzieci w wieku 3 – 6 lat i ich rodziców, uczniów, nauczycieli, dyrektorów szkół i przedszkoli, placówek, organy sprawujące nadzór pedagogiczny, organy prowadzące szkoły i placówki, w tym jednostki samorządu terytorialnego, będące organami prowadzącymi szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz szkoły i placówki prowadzące kształcenie zawodowe, Centralną Komisję Egzaminacyjną oraz okręgowe komisje egzaminacyjne, autorów i wydawców programów nauczania oraz podręczników szkolnych, producentów i dystrybutorów środków dydaktycznych, rzeczoznawców opiniujących programy nauczania i środki dydaktyczne. Ponadto projektowana regulacja będzie miała wpływ na dzieci imigrantów i uchodźców przebywających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Projektowane regulacje znajdują podstawy w wynikach badań dotyczących poziomu przygotowania dzieci do podjęcia i realizacji obowiązku szkolnego. W ramach projektu Sześciolatki w Polsce (Raport 2006, Diagnoza badanych sfer rozwoju pod redakcją A. Kopik, Kielce 2007) przebadano 34.225 dzieci urodzonych w 1999 r., które w kwietniu i maju 2006 r. kończyły roczne przygotowanie przedszkolne. Autorzy badań stwierdzili, że nie można jednoznacznie powiązać rodzaju placówki z prezentowanym przez dzieci poziomem zdolności motorycznych, a różnice w ogólnym przygotowaniu do rozpoczęcia nauki pomiędzy dziećmi uczęszczającymi do przedszkoli a dziećmi uczęszczającymi do oddziałów przedszkolnych przy szkołach są minimalne. Dzieci kończące roczne przygotowanie przedszkolne, bez względu na rodzaj placówki, są dobrze przygotowane do podjęcia nauki szkolnej – w szczególności rodzaj placówki nie różnicuje dzieci pod względem umiejętności pisania i gotowości do liczenia. Zauważyć należy, że edukacja sześciolatków z przedszkoli i sześciolatków uczęszczających do „zerówek” szkolnych realizowana jest w oparciu o tę samą podstawę programową. Przygotowane w projekcie ustawy obniżenie wieku obowiązku szkolnego nie polega jedynie na zmianie miejsca edukacji sześciolatka, ale na zmianie w sposobie i zakresie kształcenia, wynikającej z nowej podstawy programowej, która w sposób spójny obejmie kształcenie dzieci od 6 roku życia.

2. Konsultacje społeczne

Projekt został przekazany do zaopiniowania następującym związkom zawodowym i partnerom społecznym:

- 1) Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność im. Ks. Jerzego Popiełuszki”,
- 2) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- 3) Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”,
- 4) Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”,
- 5) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 6) Zarządowi Krajowego Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce,
- 7) Związkowi Zawodowemu Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”,
- 8) Krajowej Sekcji Oświaty NSZZ „Solidarność 80”,
- 9) Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych,
- 10) Związkowi Zawodowemu „Rada Poradnictwa”,
- 11) Forum Związków Zawodowych,
- 12) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”,
- 13) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu,
- 14) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej,
- 15) Krajowemu Porozumieniu Rodziców i Rad Rodziców,
- 16) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty,
- 17) Konfederacji Stowarzyszeń Nauczycielskich,
- 18) Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół Średnich,
- 19) Polskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół,
- 20) Radzie Szkół Katolickich,

- 21) STO Ogólnopolskiemu Forum Rodziców,
- 22) Stowarzyszeniu Rodziców „TU”,
- 23) Konfederacji Pracodawców Polskich,
- 24) Stowarzyszeniu Oświatowców Polskich,
- 25) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
- 26) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
- 27) Krajowej Izbie Edukacji,
- 28) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- 29) Związkowi Miast Polskich,
- 30) Związkowi Powiatów Polskich,
- 31) Związkowi Gmin Wiejskich RP,
- 32) Unii Metropolii Polskich,
- 33) Unii Miasteczek Polskich,
- 34) Związkowi Województw RP,
- 35) Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT,
- 36) Stowarzyszeniu Elektryków Polskich – Zarządowi Głównemu,
- 37) Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Mechaników Polskich,
- 38) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Centrów Kształcenia Ustawicznego,
- 39) Polskiej Izbie Turystyki,
- 40) Polskiej Izbie Hotelarstwa,
- 41) Polskiej Izbie Turystyki Młodzieżowej,
- 42) Komendzie Głównej Ochotniczych Hufców Pracy,
- 43) Związkowi Harcerstwa Polskiego,
- 44) Związkowi Harcerstwa Rzeczypospolitej,
- 45) Krajowej Izbie Gospodarczej,

- 46) Instytutowi Spraw Publicznych,
- 47) Polskiej Izbie Książki – Sekcji Wydawców Edukacyjnych,
- 48) Wydawnictwom Szkolnym i Pedagogicznym,
- 49) Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
- 50) Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich,
- 51) Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego,
- 52) Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”,
- 53) Fundacji Semper Polonia,
- 54) Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie.

Projekt został także przekazany do Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski, Polskiej Rady Ekumenicznej oraz do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt ustawy został uzgodniony z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego na posiedzeniu plenarnym w dniu 27 sierpnia 2008 r. Zgłoszone uwagi w zakresie tego projektu zostały częściowo uwzględnione.

W części dotyczącej upowszechniania wychowania przedszkolnego i obejmowania dzieci pięcioletnich rocznym obowiązkowym przygotowaniem przedszkolnym uwagi wnieśli:

- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
- Krajowa Izba Gospodarcza (KIG),
- Związek Gmin Wiejskich RP,
- Ursynowskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych.

Podmioty te zaprezentowały stanowisko pozytywne oraz wysoko oceniły zmiany zaproponowane w projekcie ustawy. Jednocześnie KIG zaproponowała opóźnienie obowiązku zapewnienia edukacji przedszkolnej dla wszystkich pięcioletków do roku szkolnego 2011/2012, co – w jej opinii – ułatwi gminom uzupełnienie niezbędnej infrastruktury oświatowej. Propozycja ta nie została uwzględniona z uwagi na fakt, iż wprowadzanie obniżonego wieku rozpoczynania spełniania obowiązku szkolnego będzie rozłożone na 3 lata szkolne (2009/2010, 2010/2011, 2011/2012), a pożądane

jest, aby rozpoczynanie edukacji szkolnej było poprzedzone rocznym przygotowaniem przedszkolnym dla wszystkich dzieci. Ponadto po planowanym obniżeniu wieku obowiązku szkolnego dzieci, edukacja sześciolatków w szkole podstawowej będzie finansowana z subwencji oświatowej (a nie – tak jak w chwili obecnej – z dochodów własnych gmin oraz udziałów w podatkach PIT i CIT). Dzięki takiemu rozwiązaniu gminy, jako organy prowadzące przedszkola, uzyskają wolne środki, które będą mogły wykorzystać na tworzenie nowych miejsc realizacji wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 5 lat (przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz inne formy wychowania przedszkolnego, tj. punkty przedszkolne lub zespoły wychowania przedszkolnego). Należy zauważyć, iż tworzenie ww. innych form jest korzystne dla gmin ze względu na niższe – niż w przedszkolu – koszty ponoszone w przeliczeniu na jedno dziecko uczęszczające na zajęcia. Rząd przyjął również program wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w 2008 r. „Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”, mający na celu wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w realizacji działań ukierunkowanych na wzmocnienie oferty edukacyjno-wspomagającej szkół i placówek, kierowanej m.in. do dzieci w wieku przedszkolnym, w tym do dzieci realizujących roczne przygotowanie przedszkolne. Na program ten w roku 2008 przewidziano 50 mln zł z budżetu państwa. Ponadto w roku budżetowym 2009 (i w kolejnych) w ramach rezerw celowych z budżetu państwa będą przekazywane środki finansowe na wsparcie organów prowadzących szkoły i placówki w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wzmocnienie opieki świetlicowej i realizację zajęć opiekuńczo-wychowawczych. Szczegółowe wyliczenia w tym zakresie zawarte są w punkcie 3 oceny skutków regulacji.

W części dotyczącej obniżenia wieku obowiązku szkolnego uwagi zgłosili:

Sekcja Krajowa Oświaty NSZZ Solidarność, Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”, Społeczne Towarzystwo Oświatowe, Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski, Rada Szkół Katolickich, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Krajowa Izba Edukacji – European Association for Security, Komenda Główna OHP, Krajowa Izba Gospodarcza, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Pozytywnie i bez zastrzeżeń rozwiązania ocenili: Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Komenda Główna OHP, Krajowa Izba Gospodarcza. Inne

podmioty - nie negując zasadności obniżenia wieku obowiązku szkolnego – zgłosiły uwagi dotyczące sposobu wprowadzania zmiany. Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa” negatywnie zaopiniował rozwiązanie polegające na możliwości organizowania nauki w jednym oddziale dla 6-latków i 7-latków. Społeczne Towarzystwo Oświatowe wskazało jako lepsze rozwiązanie polegające na obligatoryjnym obniżeniu obowiązku od 2012 r. a od 2009 r. zagwarantowanie możliwości posyłania 6-latka do I-szej klasy. Rada Szkół Katolickich i Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski zwróciły uwagę, iż brzmienie przepisu budzi zastrzeżenia bowiem decyzja dotycząca podjęcia nauki przez 6-latka powinna należeć do rodziców.

Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność oceniła, iż proponowana zmiana grozi pogorszeniem sytuacji dzieci sześciolletnich z uwagi na brak właściwego przygotowania projektu wdrożenia obowiązku szkolnego od 6-go roku życia oraz pogorszeniem warunków pracy i nauki w szkołach podstawowych poprzez skokowe zwiększenie liczebności dzieci w szkole i poszczególnych oddziałach.

Związek Gmin Wiejskich RP, akceptując zasadność zmiany, zwrócił uwagę na konieczność rzetelnego wyliczenia kosztów i pełnego ich pokrycia z budżetu państwa.

W związku ze zgłoszonymi uwagami uszczegółowiono informacje na temat trybu wprowadzania zmian w tym zakresie w uzasadnieniu do ustawy i OSR.

Uwagi wniesione przez Ursynowskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych dotyczące wprowadzenia odrębnych regulacji dla miasta stołecznego Warszawy w zakresie zapewnienia dziecku pięcioletniemu miejsca realizacji rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego nie zostały przyjęte. Zgodnie z projektowanymi zmianami, gmina ma obowiązek zapewnienia dziecku 5-letniemu miejsca realizacji rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, a droga dziecka pięcioletniego z domu do najbliższego publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub do publicznej innej formy wychowania przedszkolnego nie powinna przekraczać 3 km. Jeżeli droga dziecka pięcioletniego z domu do najbliższego publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub publicznej innej formy wychowania przedszkolnego przekracza 3 km, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie

przewozu dziecka lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.

W części dotyczącej przedstawiania przez organ wykonawczy JST informacji o stanie realizacji zadań oświatowych, uwagę wniosło Ursynowskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych, postulując zobowiązanie do wyodrębnienia w informacji osobnej części poświęconej realizacji zadań oświatowych wobec dzieci niepełnosprawnych. Należy zauważyć, iż informacja przedstawiana przez organ wykonawczy JST będzie dotyczyć wszystkich uczniów, w tym również dzieci niepełnosprawnych w każdym z poruszanych w niej aspektów. Wobec tego, nie jest konieczne wyodrębnienie osobnej informacji poświęconej wyłącznie dzieciom niepełnosprawnym.

Interesujące uwagi wychodzące jednak poza zakres projektu ustawy zgłosił Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”. Uwagi dotyczyły trybu wcześniejszego przyjmowania dzieci do szkół podstawowych oraz odraczania obowiązku szkolnego. Uwagi te zostaną szczegółowo przeanalizowane w toku kolejnych nowelizacji prawa oświatowego.

Projektowane zmiany w zakresie oceny pracy dyrektora szkoły, konkursów na stanowisko dyrektora szkoły, powierzania stanowiska dyrektora lub powoływania na to stanowisko osoby niebędącej nauczycielem oraz odwoływania ze stanowiska dyrektora szkoły nie zyskały akceptacji związków zawodowych.

Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” wyraża obawy, że projektowane rozwiązania grożą obniżeniem jakości kształcenia oraz przekazaniem zbyt wielu kompetencji w zakresie nadzoru jednostkom samorządu terytorialnego. Oczekiwana natomiast przez NSZZ „Solidarność” zmianą byłoby wprowadzenie obligatoryjności konkursów na stanowisko dyrektora szkoły, tj. odstąpienie od możliwości przedłużania okresu powierzenia tego stanowiska.

Związek Nauczycielstwa Polskiego postulował utrzymanie dotychczasowego rozwiązania dotyczącego określania regulaminu konkursu na stanowisko dyrektora szkoły w drodze rozporządzenia. Propozycja ta została uwzględniona.

Związek Nauczycielstwa Polskiego nie akceptuje natomiast ograniczenia uprawnień kuratora oświaty w procesie powierzania stanowiska dyrektora szkoły (odstąpienie od możliwości zgłaszania zastrzeżeń wobec kandydatów na to stanowisko, uzgadniania powierzenia stanowiska dyrektora szkoły na okres krótszy niż 5 lat),

wzmocnienia roli organów prowadzących w komisji konkursowej oraz zwolnienia jednostki samorządu terytorialnego z konieczności uzyskiwania pozytywnej opinii kuratora oświaty w przypadku odwołania nauczyciela ze stanowiska dyrektora bez wypowiedzenia w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Związek Nauczycielstwa Polskiego przeciwny jest także rezygnacji z obowiązku uzyskiwania przez organ prowadzący zgody kuratora oświaty na powołanie na stanowisko dyrektora szkoły osoby niebędącej nauczycielem. W ocenie Związku istnieje obawa powoływania na to stanowisko osób nieposiadających odpowiedniego wykształcenia i kompetencji.

Ponadto ZNP jest za pozostawieniem dotychczasowych rozwiązań w zakresie dokonywania oceny pracy dyrektora, ponieważ zdaniem Związku w jednostkach samorządu terytorialnego brak jest osób posiadających wystarczające kompetencje do dokonywania oceny pracy dydaktycznej dyrektora szkoły.

Uwaga została uwzględniona częściowo. Uwzględnienie w całości przedstawionego powyżej stanowiska związków zawodowych oznaczałoby istotne ograniczenie realizacji jednego z podstawowych założeń niniejszej nowelizacji ustawy o systemie oświaty, tj. jasnego rozdziału zadań pomiędzy organy prowadzące szkoły oraz organy sprawujące nadzór pedagogiczny, będącego elementem racjonalnej decentralizacji części kompetencji państwa w obszarze oświaty i wychowania.

Ursynowskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych wniosło także uwagę wykraczającą poza zakres projektu nowelizacji, dotyczącą zmiany sposobu finansowania edukacji dzieci niepełnosprawnych – w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Należy zauważyć, iż środki finansowe na pokrycie zwiększonych kosztów realizacji zadań oświatowych wobec dzieci niepełnosprawnych, przekazywane są jednostkom samorządu terytorialnego w odpowiednio zwiększonej części oświatowej subwencji ogólnej. Ponadto na realizację obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki w szkołach lub placówkach niepublicznych jednostki samorządu terytorialnego przekazują dotację nie niższą niż kwota przewidziana na jednego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego.

W części dotyczącej przejrzystości systemu dotowania przez jednostki samorządu terytorialnego szkół publicznych i niepublicznych uwagi zgłosiła Rada Szkół Katolickich. Uwagi dotyczyły kwestii związanych z przyjmowaniem dotacji oraz kontrolą przez organy dotujące prawidłowości wykorzystania dotacji. Uwagi

nie zostały uwzględnione, bowiem ich wprowadzenie spowodowałoby trudności w zapewnieniu celowości i przejrzystości wydatkowania środków publicznych oraz eliminowaniu ewentualnych nadużyć przez organy dotujące.

Odnosnie do części dotyczącej kształcenia zawodowego swoje stanowisko wyrazili: Związek Nauczycielstwa Polskiego, Komenda Główna OHP, Polska Izba Hotelarstwa oraz Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”, która w całości odrzuciła projekt nowelizacji ustawy. Zmiany dotyczące możliwości zatrudniania osób niebędących nauczycielami zostały pozytywnie zaopiniowane przez Polską Izbę Hotelarstwa oraz Związek Nauczycielstwa Polskiego, który jednakże zaproponował ograniczenie wynagrodzenia do stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela dyplomowanego. Uwaga ta została uwzględniona. Komenda Główna OHP poparła zaproponowane kierunki zmian, jednakże z zastrzeżeniem dotyczącym usunięcia zapisów dotyczących OHP z ustawy. W trakcie prowadzonych konsultacji, wypracowano kompromisowe rozwiązanie polegające na uchyleniu art. 2 pkt 8 przy jednoczesnym pozostawieniu w niezmienionym brzmieniu art. 69 ust. 1 ustawy. Proponowana zmiana ma na celu jedynie usunięcie defektu natury prawnej, natomiast nie wpływa negatywnie na sytuację OHP.

W części dotyczącej programów nauczania zastrzeżenia zgłosił Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski i Rada Szkół Katolickich, natomiast Związek Nauczycielstwa Polskiego negatywnie ocenia proponowane zmiany w tym zakresie.

Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski i Rada Szkół Katolickich zwróciły uwagę, iż powierzenie zatwierdzenia programów nauczania decyzji dyrektorów szkół, którzy nie mają możliwości odpowiedzialnej weryfikacji programów nauczania, jaką ma resort edukacji, może stanowić zagrożenie przede wszystkim dla wychowania, także kształcenia i poziomu egzaminów zewnętrznych i że jest to propozycja ponad możliwości przeciętnej polskiej szkoły, nauczyciele nie są bowiem przygotowani do opracowywania programów nauczania.

Zastrzeżenia te nie są uzasadnione. Program nauczania jest opisem sposobu realizacji zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej i jest dokumentem wtórnym w stosunku do podstawy programowej. Program nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, przy obowiązującej, sformułowanej dość ogólnie podstawie programowej zawiera w szczególności:

- a) szczegółowe cele edukacyjne – kształcenia i wychowania,
- b) materiał nauczania związany ze szczegółowymi celami edukacyjnymi, uwzględniający treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
- c) procedury osiągania szczegółowych celów edukacyjnych,
- d) opis założonych osiągnięć ucznia i propozycje metod ich oceny, z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminu.

Przy nowej podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego (opracowanej w formie szczegółowych wymagań, które uczeń kończący dany etap edukacyjny musi spełniać, zawierającej szczegółowe cele kształcenia i będącej jednocześnie podstawą przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów), nauczyciele i dyrektorzy szkół będą potrafili ocenić, czy wybrany program nauczania uwzględnia cele, treści nauczania, umiejętności oraz zadania wychowawcze szkoły opisane w podstawie programowej. Należy też zwrócić uwagę, że już w obowiązującym stanie prawnym rada pedagogiczna, ustalając zestaw programów wychowania przedszkolnego lub szkolny zestaw programów nauczania, dokonuje oceny tych programów, a nauczyciele mogą opracować samodzielnie własny program wychowania przedszkolnego i program nauczania ogólnego, który może zostać dopuszczony do użytku w danej szkole bez konieczności zatwierdzenia tego programu przez Ministra Edukacji Narodowej.

Nauczyciele – tak jak to ma miejsce obecnie – będą mogli korzystać z gotowych programów nauczania, tj. programów dostępnych na rynku (wydawnictwa, które oferują podręczniki zwykle mają w swojej ofercie również programy nauczania, poradniki dla nauczycieli czy inne materiały dydaktyczne). Będą mogli również – tak jak dotychczas – opracować autorski program nauczania, który będzie najlepiej odpowiadał potrzebom nauczyciela i szkoły oraz będzie optymalnie dostosowany do możliwości danej grupy uczniów.

Dyrektor szkoły będzie odpowiedzialny za to, aby szkolny zestaw programów nauczania uwzględniał całość podstawy programowej ustalonej dla danego etapu edukacyjnego, co również ma miejsce już obecnie.

Odejście od zatwierdzania programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i powierzenie dyrektorowi szkoły (po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej) dopuszczania do użytku w danej szkole wybranych przez nauczycieli programów nauczania będzie skutkowało tym, że wybrane i dopuszczone do użytku w danej szkole programy nauczania będą bardziej przemyślane, a tym samym lepiej dostosowane do możliwości i zainteresowań uczniów czy warunków nauczania jakimi dysponuje dana szkoła.

Nie będzie to również stanowiło zagrożenia dla wychowania. Program nauczania jest jedynie narzędziem organizacji procesu nauczania – uczenia się i stanowi opis sposobu realizacji zadań edukacyjnych, ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Cele kształcenia i wychowania zawarte są w podstawie programowej i programy nauczania będą musiały te cele uwzględniać, zgodnie z definicją podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego.

Związek Nauczycielstwa Polskiego negatywnie ocenia proponowane zmiany w art. 22a ustawy o systemie oświaty i domaga się ich uchylecia, podnosząc, iż są one szkodliwe, gdyż zwiększa się odpowiedzialność dyrektora za jakość kształcenia, bez zapewnienia wsparcia instytucjonalnego. Zdaniem Związku Nauczycielstwa Polskiego MEN pozbywa się odpowiedzialności za jakość programów nauczania i efekty, przerzucając ją na dyrektorów i nauczycieli.

Ministerstwo Edukacji Narodowej uważa, że proponowane w art. 22a ustawy o systemie oświaty zmiany polegające na odejściu od zatwierdzania programów nauczania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i przekazanie kompetencji w tym zakresie dyrektorom szkół i radom pedagogicznym, przyczynią się do zwiększenia autonomii szkoły w zakresie kształtowania procesu kształcenia. Pozwoli to szkole na optymalny dobór metod nauczania, dostosowanych do możliwości i indywidualnych potrzeb uczniów. Jednocześnie nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, zawierająca precyzyjny opis wymagań na koniec każdego etapu kształcenia, spowoduje, iż programy nauczania będą dokumentem pomocniczym, służącym w szczególności organizacji nauczania i z tego względu powinny być dopuszczane do użytku w danej szkole przez dyrektora szkoły (po

zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej), którzy najlepiej będą potrafili ocenić, że wybrany przez nauczyciela program nauczania jest odpowiedni dla danej grupy uczniów i warunków nauczania, jakimi dysponuje szkoła.

W trakcie uzgodnień międzyresortowych, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zaakceptował proponowane rozwiązania w tym zakresie w stosunku do programów nauczania do szkół artystycznych.

W części dotyczącej możliwości realizacji obowiązku szkolnego poza szkołą uwagi zgłosiło Stowarzyszenie Edukacji w Rodzinie. Stowarzyszenie pozytywnie oceniło doprecyzowanie ustawowych przepisów dotyczących warunków realizacji obowiązku szkolnego poza szkołą i zaproponowało dodatkowe zmiany, które w części służącej dalszemu precyzowaniu przepisów zostały uwzględnione, natomiast w pozostałej części będą brane pod uwagę w trakcie nowelizacji przepisów wykonawczych do ustawy.

W części dotyczącej przekazywania przez jednostki samorządu terytorialnego szkół i placówek publicznych do prowadzenia osobom prawnym lub osobom fizycznym pozytywnie ocenili projekt: Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Społeczne Towarzystwo Oświatowe, Krajowa Izba Gospodarcza. Sekcja Krajowa Oświaty NSZZ „Solidarność” – odrzucając w całości projekt ustawy – wśród rozwiązań, które budzą szczególny sprzeciw nie wskazała kwestii przekazywania szkół.

Negatywnie ocenili projekt: Związek Nauczycielstwa Polskiego, Rada Szkół Katolickich, Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski. Zarówno Rada Szkół Katolickich, jak i Związek Nauczycielstwa Polskiego wyrażają obawy dotyczące pozbawiania nauczycieli – w przekazanych szkołach i placówkach – uprawnień gwarantowanych ustawą – Karta Nauczyciela. W związku z tym w projekcie zaproponowano zmianę polegającą na wprowadzeniu szczególnych regulacji dotyczących postępowania w sprawach pracowniczych w przypadku przekazania szkoły lub placówki prowadzonej dotychczas przez jednostkę samorządu terytorialnego innej osobie prawnej lub osobie fizycznej. Ponadto Związek Nauczycielstwa Polskiego zgłosił uwagę, aby to organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmował uchwałę w sprawie przekazania szkoły lub placówki do prowadzenia osobie prawnej lub osobie fizycznej. Uwaga ta została uwzględniona. Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski zarzucił projektowanym

rozwiązaniom, że przekazanie szkoły nie jest związane z obowiązkiem uzyskania zgody kuratora oświaty, natomiast Rada Szkół Katolickich wyraziła obawę dotyczącą stworzenia możliwości zbyt łatwego przekazywania szkół i placówek. W projekcie doprecyzowano, iż to organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę w tej sprawie. Określono ponadto ramowy zakres treści, jakie powinny być każdorazowo przedmiotem – zawieranej przez jednostkę samorządu terytorialnego z osobą prawną lub fizyczną – umowy w sprawie przekazania szkoły lub placówki.

W części dotyczącej otwarcia polskiego systemu oświaty na świat poprzez stworzenie możliwości tworzenia oddziałów międzynarodowych pozytywne stanowisko zajęły Związek Nauczycielstwa Polskiego oraz Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”.

Jednocześnie „Lewiatan” podniósł wątpliwości, że utworzenie oddziału międzynarodowego zarówno w szkole publicznej jak i niepublicznej wymaga zgody Ministra Edukacji Narodowej (art. 7a ust. 2 ustawy).

Nie podzielono powyższej wątpliwości, ponieważ zgoda jest warunkiem niezbędnym do powstania oddziału międzynarodowego, albowiem to minister, a nie organ prowadzący szkołę, odpowiada za jakość programów nauczania realizowanych w polskich szkołach, stąd zgoda jest aprobatą na realizację zagranicznego programu nauczania.

W części dotyczącej wspierania integracji cudzoziemców w polskim systemie oświaty partnerzy społeczni nie zgłosili uwag.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Upowszechnienie wychowania przedszkolnego dla pięciolatek spowoduje, że gminy muszą zapewnić jego realizację, na podobnych zasadach, jak aktualnie dla dzieci sześciolatek. Proponowane rozwiązanie w przyszłości nie powinno skutkować dodatkowymi kosztami dla gmin, ponieważ pięciolatki „zajmą miejsce” dzieci sześciolatek, które obecnie realizują roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne. Liczba roczników objętych wychowaniem przedszkolnym zmniejszy się z czterech do trzech.

Prowadzenie przedszkoli od 1991 r. jest zadaniem własnym gmin. Wraz z przekazaniem gminom przedszkoli zostały odpowiednio zwiększone dochody gmin. Środki na prowadzenie przedszkoli ogólnodostępnych zostały zapewnione gminom w ich dochodach własnych.

Projekt przewiduje, że w roku szkolnym 2009/2010 wszystkie pięciolatki będą miały prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego, realizowanego w przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub w innych formach wychowania przedszkolnego. Od roku szkolnego 2010/2011 roczne przygotowanie przedszkolne dla pięciolatek będzie obowiązkowe.

Przy kalkulacji skutków finansowych wynikających z wprowadzenia najpierw prawa a następnie obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego dla pięciolatek, przyjęto następujące założenia:

liczba dzieci urodzonych w 2004 r. – 353.000,

liczba dzieci urodzonych w 2005 r. – 362.000,

liczba dzieci urodzonych w 2006 r. – 372.000.

Z analizy sprawozdań z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2007 r. wynika, że w roku tym koszt utrzymania dziecka w przedszkolu – po odliczeniu dochodów uzyskanych z odpłatności rodziców za koszty żywienia (431 507 tys. zł) – wynosi średnio 4 741 zł (przy liczbie 865.968 wychowanków daje to kwotę łączną w wysokości 4 105 554 tys. zł). Kwota ta dotyczy kosztów utrzymania dziecka w tradycyjnym przedszkolu, ponieważ w 2007 r. nie funkcjonowały w systemie edukacji inne formy wychowania przedszkolnego, w których koszt pobytu dziecka będzie niższy.

Obecnie z wychowania przedszkolnego korzysta w Polsce 58 % pięcioletników. Zakłada się, że w roku szkolnym 2009/2010 należy zapewnić dodatkowo miejsca w wychowaniu przedszkolnym dla ok. 40 % spośród 353.000 dzieci pięcioletnich (urodzonych w 2004 r.), czyli dla 148.260 dzieci.

Zakładając, że w pierwszym roku wdrażania reformy około 1/3 dzieci sześciolletnich (116.000) zostanie objętych obowiązkiem szkolnym, co będzie skutkowało zwiększeniem kwoty części oświatowej subwencji ogólnej dla gmin na prowadzenie szkół podstawowych i jednocześnie zwolnieniem części miejsc w przedszkolach – należałoby w roku szkolnym 2009/2010 zapewnić dodatkowe środki finansowe na edukację przedszkolną jedynie dla 32.260 dzieci pięcioletnich. Nie należy się jednak spodziewać, że wszyscy rodzice zdecydują się na skorzystanie z przysługującego ich dziecku prawa do wychowania przedszkolnego. Szacuje się, że około 10 % ogółu populacji pięcioletników nie skorzysta z tego prawa, co stanowi 35.300 dzieci. Z porównania powyższych danych (odpowiednio 32 260 i 35 300) wynika, że wprowadzenie dla dzieci pięcioletnich prawa do uczęszczania do przedszkola nie będzie powodowało dodatkowych skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Jednocześnie gminy otrzymają zwiększoną kwotę części oświatowej subwencji ogólnej na prowadzenie szkół podstawowych, gdyż zwiększy się liczba uczniów w tych szkołach o dzieci sześciolletnie. Ponadto należy się spodziewać zmniejszenia wydatków ponoszonych na edukację przedszkolną w związku z przewidywanym rozwojem innych form wychowania przedszkolnego.

W roku szkolnym 2010/2011 liczba dzieci pięcioletnich (urodzonych w 2005 r.) wynosić będzie 362 000. Przyjmuje się, że należy zapewnić dodatkowe środki finansowe na edukację przedszkolną dla ok. 40 % pięcioletników, to znaczy dla 152.040 dzieci. Jednocześnie zakłada się, że około 2/3 dzieci sześciolletnich – urodzonych między dniem 1 stycznia a dniem 31 sierpnia 2004 r. (około 236.000 dzieci) – podejmie obowiązek szkolny, zwalniając dla pięcioletników miejsca w przedszkolach. W roku szkolnym 2010/2011 gminy będą mogły zapewnić miejsca dla wszystkich pięcioletników (będzie to już dla nich obowiązek korzystania z wychowania przedszkolnego). Jednocześnie gminy otrzymają zwiększoną kwotę części oświatowej subwencji ogólnej na prowadzenie szkół podstawowych, gdyż zwiększy

się liczba uczniów w tych szkołach o dzieci sześciolatnie. Wychowanie przedszkolne pięcioletników nie będzie także stanowiło obciążenia dla budżetu państwa.

W myśl art. 28 ust. 5 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zadania związane z dowożeniem:

- dzieci sześciolatnych do publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (art. 14a ust. 3 ustawy o systemie oświaty),
- uczniów spełniających obowiązek szkolny do publicznych szkół podstawowych i gimnazjów (art. 17 ust. 3 ustawy o systemie oświaty),
- dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, a także dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, do ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych (art. 14a ust. 4 i art. 17 ust. 3a ustawy o systemie oświaty),

nie są uwzględniane przy podziale części oświatowej subwencji ogólnej. Zadania te są finansowane z dochodów własnych gmin, w tym głównie z udziałów gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

W okresie przejściowym gminy będą musiały zapewnić bezpłatny transport i opiekę w czasie przewozu dziecka lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice, zarówno dzieciom pięcioletnim jak i sześciolatnym, jeżeli droga dziecka z domu do najbliższego publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub innej formy wychowania przedszkolnego przekracza 3 km. Projektowany akt będzie miał wpływ na budżety jednostek samorządu terytorialnego. Należy jednak zauważyć, że podobnie, jak w przypadku kalkulowania kosztów związanych z prawem, a później obowiązkiem rocznego przygotowania przedszkolnego, dowożenie dzieci pięcioletnich będzie realizowane zamiast dowożenia do przedszkoli tych dzieci sześciolatnych, które pójść wcześniej do szkoły.

Na obniżenie kosztów związanych z dowożeniem również może wpłynąć możliwość tworzenia innych form wychowania przedszkolnego blisko miejsca zamieszkania dziecka.

Bardzo ogólne oszacowanie dodatkowych kosztów transportu dzieci pięcioletnich w roku 2009/2010 przy założeniu, że będą one stanowiły 14 % ogółu dzieci pięcioletnich (proporcjonalnie do liczby dowożonych w 2008 r. dzieci sześciioletnich), kształtuje się na poziomie 37 639 tys. zł. Przy kalkulacji skutków finansowych wynikających z obniżenia wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego do lat sześciu uwzględniono następujące dane statystyczne³⁾:

- liczba dzieci urodzonych w 2002 r. – 352.000,
- liczba dzieci urodzonych w 2003 r. – 348.000,
- liczba dzieci urodzonych w 2004 r. – 353.000,
- liczba dzieci urodzonych w 2005 r. – 362.000,
- liczba dzieci urodzonych w 2006 r. – 372.000.

Przyjmując, że obniżenie wieku obowiązku szkolnego zostanie rozłożone na trzy lata szkolne (rok 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012) oraz, że w każdym roku zostanie przyjęta do klasy pierwszej część kolejnych roczników dzieci sześciioletnich, to przyrost liczby uczniów w klasie pierwszej szkoły podstawowej z tytułu realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci sześciolatnie będzie kształtował się następująco:

- rok szkolny 2009/2010 – 116.000 dzieci,
- rok szkolny 2010/2011 – 120.000 dzieci,
- rok szkolny 2011/2012 – 126.000 dzieci.

Założono, że w związku z obniżaniem wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego realizowany będzie program rządowy. W ramach programu przekazywana będzie jednostkom samorządu terytorialnego dotacja z tytułu wzrostu liczby uczniów w klasie I oraz realizowane będą działania wspierające doposażanie szkół i zapewnianie najmłodszym dzieciom rozpoczynającym naukę bezpiecznych warunków i opieki odpowiedniej do ich wieku, w tym opieki świetlicowej. Realizacja programu wymaga zapewnienia w budżecie państwa na rok 2009 środków finansowych w łącznej wysokości ok. 347 000 tys. zł, w 2010 r. – 284 682 tys. zł, a w 2011 r. – 296 416 tys. zł. Środki na ten cel planowane będą w poszczególnych latach w rezerwach celowych budżetu państwa. Należy mieć jednak na uwadze, iż w powyższych kwotach odnoszących się do lat 2010 i 2011 nie ujęto kosztów

³⁾ Dane na podstawie GUS wg stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. Biuletyn statystyczny GUS za 2007 r.

rozszerzenia opieki świetlicowej z uwagi na fakt, że koszty te zostaną oszacowane w oparciu o bilans potrzeb w tym zakresie. Szacunki te zostaną oparte o dane dotyczące realizacji programu w 2009 r. oraz o faktyczną liczbę dzieci sześciolletnich przyjętych do klasy pierwszej szkoły podstawowej w roku szkolnym 2009/2010, z uwzględnieniem projektowanego wprowadzenia w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela obowiązku prowadzenia przez nauczycieli m.in. zajęć opieki świetlicowej w ramach tygodniowego czasu pracy.

W związku ze wzrostem liczby uczniów klasy pierwszej w ww. latach, konieczne będzie przekazanie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowej za okres 4 miesiące (wrzesień – grudzień). Ponieważ przewidywany roczny koszt utrzymania jednego ucznia w szkole podstawowej w 2008 r. wyniesie 5 867 zł, (tj. 1 955,68 zł za cztery miesiące) maksymalną wysokość dotacji dla samorządów w latach 2009 – 2011 z tytułu zwiększenia liczby uczniów klas pierwszych za 4 miesiące każdego nowego roku szkolnego, oszacowano w następującej wysokości:

- w 2009 r. – 226 859 tys. zł (116.000 dzieci x 1 955,68 zł),
- w 2010 r. – 234 682 tys. zł (120.000 dzieci x 1 955,68 zł),
- w 2011 r. – 246 416 tys. zł (126.000 dzieci x 1 955,68 zł).

Po okresie dotowania (od września do grudnia) wraz z początkiem kolejnego roku kalendarzowego kształcenie 6-latków będzie obejmowane finansowaniem ze środków części oświatowej subwencji ogólnej.

W ramach programu dofinansowywane będą również działania związane z doposażeniem szkół i rozbudową funkcji opiekuńczej szkoły. MEN będzie prowadził działania mające na celu rozszerzenie funkcji opiekuńczej szkoły, wspierając jednostki samorządu terytorialnego w dostosowywaniu i wyposażaniu szkolnych pomieszczeń z przeznaczeniem na zajęcia opiekuńcze, działania rekreacyjne, zabawę i wypoczynek odpowiednio do ergonomii dziecka sześciolletniego oraz tworzeniu odpowiednich warunków kadrowych. Z przywołanej wyżej łącznej puli środków w wysokości 347 000 tys. zł na 2009 r. na działania ukierunkowane na rozszerzenie opieki świetlicowej zamierza się przeznaczyć ok. 70 000 tys. zł. Zakłada się, że w latach obejmujących obniżenie wieku obowiązku szkolnego systematycznie będzie rozbudowywany system opieki świetlicowej. Niemniej wydatki na wyżej wymieniony cel w latach budżetowych 2010 i 2011 będą szacowane w oparciu

o dane dotyczące realizacji programu w 2009 r. oraz o faktyczną liczbę dzieci sześciolletnich przyjętych do klasy pierwszej szkoły podstawowej w roku szkolnym 2009/2010, z uwzględnieniem projektowanego wprowadzenia w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela obowiązku prowadzenia przez nauczycieli m.in. zajęć opieki świetlicowej w ramach tygodniowego czasu pracy.

Elementem uzupełniającym te działania będzie doskonalenie kompetencji kadry pedagogicznej do pracy z młodszymi dziećmi. Działania te będą finansowane ze środków wyodrębnionych na podstawie przepisów art. 70a ustawy – Karta Nauczyciela oraz ze środków EFS.

Zmiana podstawy programowej spowoduje konieczność wydania nowych podręczników. Ministerstwo Edukacji Narodowej w ramach wyrównywania szans edukacyjnych uczniów realizuje Rządowy program pomocy uczniom „Dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I – III szkoły podstawowej lub w klasach I – III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia – Wyprawka szkolna”. W 2008 r. na ten cel przeznaczono kwotę 50 300 tys. zł, które znajdują się w rezerwach celowych budżetu państwa: nr 34 „Wyprawka szkolna” (11 300 tys. zł) oraz nr 35 „Dofinansowanie Narodowego Programu Stypendialnego” (39 000 tys. zł). Szacuje się, że w 2009 r., ze względu na zwiększenie zakresu programu, konieczne będzie zabezpieczenie w rezerwie celowej budżetu państwa środków w wysokości 113 000 tys. zł. Środki na ten cel, w nie niższej wysokości, powinny być zarezerwowane w budżecie państwa w kolejnych latach. Wysokość środków finansowych potrzebnych na realizację Programu ustalono w oparciu o:

- wzrost liczby uczniów w klasie I – w 2009 r. dzieci 6-letnie mają prawo rozpocząć realizację obowiązku szkolnego. Zakłada się, że do szkół trafi około 1/3 z 350 tys., tj. około 120 tys. uczniów,
- wzrost procentowego udziału uczniów uprawnionych do korzystania z Programu – jest to dodatkowe 10 % z liczby uprawnionych ze względu na kryterium dochodowe,

Powodem zwiększenia grupy beneficjentów jest projektowane w ustawie obniżenie wieku szkolnego i związane z nim prawo rozpoczęcia nauki w szkole przez dzieci sześciolletnie. W wyniku przyjęcia powyższych zmian zwiększy się liczebności

grupy uczniów w klasach I szkoły podstawowej. Ponadto wyższą liczbę beneficjentów generuje nowe rozwiązanie dotyczące uprawnienia dyrektora szkoły do przyznania środków na dofinansowanie dla dodatkowej liczby uczniów. Gmina na podstawie liczby uczniów zgłoszonych do Programu zwiększa o 10% liczbę uprawnionych

do korzystania z pomocy. Na podstawie informacji zebranych ze szkół o liczbie uczniów, którym pomoc może być udzielona ze względu na uzasadnione przypadki poza wymienionym kryterium dochodowości, dokonuje przydziału limitów dla poszczególnych szkół prowadzonych na terenie gminy,

- wzrost dofinansowania do podręczników dla nowej grupy beneficjentów
- w związku z wprowadzeniem nowej podstawy programowej zastępuje się grupę uczniów z obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego grupą uczniów z klasy I gimnazjum, dla której ceny podręczników są wyższe. W wyniku weryfikacji ceny rynkowej podręczników oraz wyliczeń związanych z powiększeniem grupy uprawnionych do pomocy otrzymano kwotę ok. 105 mln zł.

MEN uważa za konieczne zachowanie rezerwy w wysokości 7 % na weryfikację końcową programu (8 mln zł). Dodatkowo w chwili obecnej niemożliwe jest dokładne określenie liczby 6-latków rozpoczynających edukację szkolną. Podana kwota 113 mln zł przeznaczona na pomoc uczniom z programu „Wyprawka szkolna 2009” jest adekwatna do rzeczywistych potrzeb i założonych celów programu. W przypadku niewykorzystania wszystkich zaplanowanych środków na dofinansowanie zakupu podręczników pozostała kwota zostanie wykorzystana na wypłatę zasiłków i stypendiów szkolnych.

Tabela: Szacunkowe koszty programu „Wyprawka szkolna 2009”

Grupa docelowa	I klasa	II klasa	III klasa	I gimnazjum	razem
Liczba uczniów	468 200	362 000	376 000	419 446	1 625 646
34 % uprawnionych do korzystania z programu	159 188	123 080	127 840	142 612	552 720
Kwota dofinansowania w 2008 r.	do 130 zł	do 150 zł	do 170 zł	0 zł	
Przedział cenowy za podstawowy zestaw podręczników	120 – 200 zł	150 – 200 zł	150 – 250 zł	280 – 400 zł	
Dofinansowanie w 2009 r.	do 150 zł	do 150 zł	do 170 zł	do 280 zł	
Razem	23 878 200 zł	18 462 000 zł	21 732 800 zł	39 931 360 zł	104 004 360 zł

Liczba uczniów niebędących obywatelami polskimi i realizujących obowiązek nauki w roku szkolnym 2007/2008 nie była znacząca i według danych z Systemu Informacji Oświatowej wynosiła 491 osób w różnych typach szkół.

Liczba uczniów cudzoziemców zobowiązanych do odpłatności za naukę w szkołach ponadgimnazjalnych ⁴⁾	
Typy szkół	Uczniowie – cudzoziemcy, uczęszczający do szkoły dla młodzieży
<i>liceum ogólnokształcące</i>	379
<i>liceum profilowane</i>	19
<i>zasadnicze szkoły zawodowe</i>	15
<i>technika</i>	49
<i>artystyczne</i>	29
<i>Razem</i>	491

Szacunkowe dochody, z tytułu wnoszonych opłat za naukę dzieci cudzoziemców w szkołach ponadgimnazjalnych, jednostek samorządu terytorialnego, dla których organem prowadzącym jest jednostka samorządu terytorialnego, mogą zmniejszyć się o kwotę równoważną 589 200 euro (491 uczniów x 1 200 euro⁵⁾ = 589 200 euro). Jednak część tych uczniów korzystała ze zmniejszenia opłat lub ze zwolnienia z nich całkowicie. Dla jednostek samorządu terytorialnego prowadzących szkoły, do których uczęszczają uczniowie cudzoziemcy, ustalana część oświatowa subwencji ogólnej od 2010 r. będzie uwzględniała dodatkowe środki na ten cel. Szacuje się (na podstawie danych z 2008 r.), że część oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego z tego tytułu ulegnie w 2010 r. zwiększeniu o kwotę 2 685 tys. zł (491 uczniów x 1,5 waga P₁₀ x 3645,7229 standard A⁶⁾).

⁴⁾ Wg stanu na dzień 31 marca 2008 r. System Informacji Oświatowej.

⁵⁾ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 października 2001 r. w sprawie przyjmowania osób niebędących obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek (Dz. U. Nr 131, poz. 1458).

⁶⁾ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2007 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji oświatowej ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2008 (Dz. U. Nr 247, poz. 1825).

Natomiast w 2009 r. zadanie powinno zostać sfinansowane ze środków planowanych w rezerwie celowej (895 tys. zł).

Wprowadzenie asystentów, na wzór dotychczas zatrudnianych asystentów romskich, biorąc pod uwagę liczbę ośrodków dla uchodźców (20 w skali kraju) oraz liczbę średnią dwóch asystentów na ośrodek (ze względu na różnice językowe), spowoduje wzrost kosztów ponoszonych na integrację dzieci i młodzieży niemówiącej językiem polskim. Zakłada się, że wynagrodzenie asystenta wyniesie 1 335,56 zł (liczone wg płacy minimalnej). Szacunkowe skutki finansowe wyniosą 641 068,80 zł.

Zgodnie z proponowanym przepisem art. 7a ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie oświaty (art. 1 pkt 9 projektu), tworzenie oddziałów międzynarodowych nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa, ponieważ jednym z warunków udzielenia przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania zezwolenia na utworzenie oddziału międzynarodowego będzie złożenie przez organ prowadzący szkołę zobowiązania do ponoszenia z dochodów własnych kosztów kształcenia w tym oddziale, przekraczające wydatki bieżące na jednego ucznia w pozostałych oddziałach szkoły.

Na podstawie danych z raportów CODN⁷⁾ w 2006 r. było 68.142, a w roku 2007 – 66.418 nauczycieli kształcenia zawodowego. Zważywszy na zmniejszenie się o około 2 000 liczby nauczycieli kształcenia zawodowego w latach 2006 i 2007 przyjęto, że wprowadzenie proponowanej regulacji spowoduje wzrost liczby zatrudnionych osób niebędących nauczycielami, posiadających przygotowanie specjalistyczne do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego do około 1,5 % ogółu nauczycieli kształcenia zawodowego. Należy jednak podkreślić, że zwiększenie liczby zatrudnionych osób nie wiąże się ze wzrostem liczby etatów, bowiem zatrudnione w wyniku proponowanych zmian osoby niebędące nauczycielami, posiadające przygotowanie specjalistyczne do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego, w dużym stopniu zastąpią zatrudnianych obecnie emerytów i tych nauczycieli, którzy skorzystają z nabytych praw emerytalnych w ramach istniejących już etatów. Dodatkowo o wysokości wynagrodzenia tych osób (nieprzekraczającym poziomu wynagrodzenia nauczyciela dyplomowanego) będzie decydował dyrektor szkoły, zgodnie z planem finansowym wydatków szkoły na dany

⁷⁾ Raport CODN – „Nauczyciele we wrześniu 2006 r. Stan i struktura zatrudnienia” – CODN Warszawa, 2006 oraz Raport CODN „Nauczyciele we wrześniu 2007 r. Stan i struktura zatrudnienia” – CODN Warszawa, 2007.

rok budżetowy. Dlatego też przewiduje się, że regulacja ta nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów JST.

Odnosząc się do ewentualnych skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego, wynikających z propozycji zwolnienia z podatków: od nieruchomości, rolnego i leśnego, nieruchomości szkolnych stanowiących własność organów prowadzących szkoły i placówki, przewiduje się, iż uszczuplenie dochodów jednostek samorządu terytorialnego z tego tytułu będzie nieznaczne. W obowiązującym stanie prawnym rady gmin mogą wprowadzać, w drodze uchwały, inne zwolnienia i ulgi przedmiotowe niż przewidziane w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych, ustawie o podatku leśnym i ustawie o podatku rolnym. Zmiana przepisów ma na celu zrównanie jednostek organizacyjnych objętych systemem oświaty, prowadzących działalność oświatową (w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej) ze względu na tytuł prawny do nieruchomości zajętych na działalność oświatową. Proponowana regulacja ma szczególne znaczenie dla rozwoju innych form wychowania przedszkolnego, co jest obecnie priorytetem Rządu. Należy także mieć na uwadze fakt, iż społeczne i zbiorowe korzyści z upowszechniania wychowania przedszkolnego – chociaż trudne do oszacowania i długofalowe – niewątpliwie przewyższą ewentualne ubytki w dochodach gmin z tytułu proponowanych zwolnień podatkowych. Propozycje dotyczące zwolnienia nieruchomości zajętych na działalność oświatową z podatków i opłat nie wzbudziły zastrzeżeń Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, ani też uczestniczących w konsultacjach społecznych partnerów samorządowych.

W pozostałym zakresie projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Projektowane zmiany w ustawie mogą mieć pozytywny wpływ na rynek pracy. W okresie przejściowym więcej dzieci zacznie realizować obowiązek szkolny i roczne przygotowanie przedszkolne, co przyczyni się do zatrudnienia dodatkowej liczby nauczycieli. Rozwój edukacji przedszkolnej, w tym innych form wychowania

przedszkolnego (punktów i zespołów), to również dodatkowa możliwość zatrudnienia nauczycieli posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć wychowania przedszkolnego, którzy obecnie pozostają bez pracy. Dzięki zwiększeniu liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym dotychczas niepracujący rodzice małych dzieci będą mogli podejmować pracę zawodową. Ponadto rozszerzenie obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego na dzieci pięcioletnie może wpłynąć na rozwój sektora prywatnego i sektora non-profit (organizacji pozarządowych), w ramach których prowadzone są przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego.

Także projektowane obniżenie wieku rozpoczynania obowiązku szkolnego może mieć pozytywny wpływ na rynek pracy, ponieważ rodzice dzieci sześciolletnich będą mogli podjąć pracę zawodową, podczas gdy ich dzieci będą miały zapewnione w szkole zajęcia opiekuńczo-wychowawcze.

Rozłożenie zmian na 3 lata nie zaburzy pracy szkół poprzez gwałtowne i znaczące zwiększenie liczby dzieci rozpoczynających naukę w pierwszej klasie oraz nie spowoduje, że dzieci te – ze względu na liczebność rocznika – będą miały większe problemy w trakcie rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych i na studia w szkołach wyższych. Podobnie nie zaburzy to funkcjonowania rynku pracy, bowiem te trzy roczniki – jakkolwiek liczniejsze niż wówczas gdyby szły do szkoły same siedmiolatki – ze względu na niż demograficzny nie będą liczne.

Wejście na rynek pracy roczników zwiększonych o sześciolatki i wydłużenie o rok okresu pracy zawodowej będzie miało pozytywny wpływ na rynek pracy, bowiem roczniki te o rok wcześniej wejdą na rynek pracy i o rok dłużej na nim pozostaną. Pozwoli to przynajmniej częściowo wypełnić lukę na rynku pracy spowodowaną odejściem na emeryturę liczniejszych roczników osób urodzonych w okresie wyżu demograficznego w latach 50. Będzie to korzystne dla całej gospodarki, w tym również dla systemu emerytalnego, który będzie zdecydowanie bardziej obciążony koniecznością utrzymywania rosnącej rzeszy osób korzystających ze świadczeń emerytalnych. Zmiana ta złagodzi również niekorzystne dla rynku pracy fluktuacje spowodowane wchodzeniem na rynek pracy roczników niżu demograficznego na przemian z dużo liczniejszymi rocznikami.

W pozostałym zakresie projektowana regulacja nie będzie miała bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wprowadzenie zmian przewidzianych w niniejszym projekcie będzie miało wpływ na wydatki wydawnictw zajmujących się publikacją programów nauczania, które nie będą ponosić kosztów związanych z ubieganiem się o dopuszczenie programu do użytku szkolnego.

W pozostałym zakresie przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Przedmiotowa regulacja przyczyni się do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci. Będzie zapobiegać wykluczeniu społecznemu oraz poprawi wskaźniki edukacyjne poprzez upowszechnienie wychowania przedszkolnego zarówno w środowisku wiejskim, jak i wielkomiejskim.

Proponowana regulacja wpłynie na zwiększenie liczby przedszkoli oraz na podwyższenie wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Po planowanym obniżeniu wieku obowiązku szkolnego dzieci, edukacja sześciolatków w szkole podstawowej będzie finansowana z subwencji oświatowej; dzięki takiemu rozwiązaniu gminy, jako organy prowadzące, uzyskają wolne środki, które będą mogły wykorzystać na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach dla dzieci w wieku 3 – 5 lat (dla dzieci w wieku 5 lat przewiduje się wprowadzenie obowiązkowego przygotowania przedszkolnego).

Obecnie Polska należy do krajów o bardzo niskim wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej dzieci w wieku 3 – 5 lat – w roku szkolnym 2007/2008 wychowaniem przedszkolnym objętych było około 47 % takich dzieci w skali kraju, przy czym na wsi wskaźnik ten jest o połowę niższy i wynosi zaledwie 23,6 % (dane wg systemu informacji oświatowej SIO, stan: marzec 2008). Według danych z SIO (stan na dzień 30 września 2007 r.) w 539 polskich gminach nie ma przedszkoli, a jedynie oddziały przedszkolne. Taki stan wskazuje na konieczność podjęcia działań mających na celu poprawę sytuacji w tym zakresie – projektowane zmiany dotyczą upowszechnienia edukacji małych dzieci, w tym zapewnienie

wszystkim dzieciom 5-letnim prawa do bezpłatnej edukacji przedszkolnej. Przesłaniem towarzyszącym ustawodawcy jest objęcie wychowaniem przedszkolnym jak największej liczby dzieci w wieku 3 – 5 lat, a co za tym idzie, zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego oraz jak najwcześniejsze wyrównywanie szans edukacyjnych.

W pozostałym zakresie przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Źródła finansowania w latach 2009 – 2012

Zestawienie łącznych skutków finansowych wynikających z propozycji nowelizacji ustawy o systemie oświaty w latach 2009 – 2012

(w tys. zł)

Lp.	Zadanie	Lata realizacji	Budżet państwa			Budżet JST (dochody własne z wyłączeniem dotacji i subwencji oświatowej)	Inne środki np. z EFS
			dotacje celowe		subwencja oświatowa		
			Kwota	Nr rezerwy celowej w projekcie ustawy budżetowej na rok 2009			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Upowszechnienie wychowanie przedszkolnego pięciolatek	2009 2010 2011 2012	– – – –	– – – –	– – – –	– – – –	– – – –
2.	Dowożenie uczniów do szkół	2009 2010	– –	– –	– –	12 546 25 093	– –
3.	Obniżenie wieku szkolnego dla sześciolatek	2009 2010 2011 2012	347 000 284 682 296 416 –	62 – – –	– – – –	– – – –	– – – –
4.	Wyprawka szkolna	2009 2010 2011	113 000 113 000 113 000	29,30 – –	– – –	– – –	– – –
5.	Realizacja obowiązku nauki dla uczniów niebędących obywatelami polskimi	2009 2010	895 –	11 –	– 2 685	– –	– –
6.	Wprowadzenie asystentów dla dzieci z ośrodków dla uchodźców	2009	641	11	–	–	–
	Razem		1 268 634	–	2 685	37 639	–
	Ogółem	2009 – 2012	1 308 958				–

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU**

Mikołaj Dowgielewicz

Min.MD/2534/08/DP/ap

Warszawa, dnia 29 października 2008r.

**Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw, wyrażona na podstawie art. 9 pkt 3 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494, z późn. zm.) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-191-08) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:
Pani Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej

GABINET
KANCELARIA RZĄDU

2008-10-30

DEPARTAMENT RZĄDU
Wpł. 31
DRM -

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾**

z dnia

w sprawie innych form wychowania przedszkolnego, ich rodzajów, warunków tworzenia, organizowania oraz sposobu działania

Na podstawie art. 14a ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Wychowanie przedszkolne może być prowadzone w następujących, innych niż przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, formach:

- 1) zespołach wychowania przedszkolnego, zwanych dalej "zespołami", w których zajęcia są prowadzone w niektóre dni tygodnia;
- 2) punktach przedszkolnych, zwanych dalej "punktami", w których zajęcia są prowadzone przez cały rok szkolny, z wyjątkiem przerw ustalonych przez organ prowadzący.

2. Zajęcia wychowania przedszkolnego w zespołach i punktach mogą być prowadzone w grupach liczących od 3 do 25 dzieci.

§ 2. Organ prowadzący zespół lub punkt ustala jego organizację, określając w szczególności:

- 1) nazwę zespołu lub punktu i miejsce jego prowadzenia;
- 2) cele i zadania zespołu lub punktu oraz sposób ich realizacji, z uwzględnieniem wspomagania indywidualnego rozwoju dziecka oraz wspomagania rodziny w wychowaniu dziecka i przygotowaniu go do nauki w szkole, a w przypadku dzieci niepełnosprawnych - ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności;
- 3) dzienny wymiar godzin zajęć w zespole lub punkcie, w tym wymiar godzin zajęć przeznaczonych na realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego, a w przypadku zespołu również dni tygodnia, w których są prowadzone zajęcia;
- 4) warunki przyjmowania dzieci na zajęcia w zespole lub punkcie;
- 5) prawa i obowiązki wychowanków zespołu lub punktu, w tym:
 - a) warunki pobytu dzieci w zespole lub punkcie zapewniające im bezpieczeństwo,
 - b) przypadki, w których organ prowadzący może skreślić dziecko z listy wychowanków zespołu lub punktu;
- 6) sposób sprawowania opieki nad dziećmi w czasie zajęć;
- 7) warunki przyprawiania dzieci na zajęcia i odbierania z nich przez rodziców (prawnych opiekunów) lub upoważnioną przez nich osobę zapewniającą dziecku pełne bezpieczeństwo;
- 8) warunki organizowania zajęć dodatkowych, wykraczających poza zakres podstawy programowej wychowania przedszkolnego;
- 9) terminy przerw w pracy zespołu lub punktu;
- 10) zakres zadań nauczycieli prowadzących zajęcia w zespole lub punkcie, związanych z:
 - a) współdziałaniem z rodzicami (prawymi opiekunami) w sprawach wychowania i nauczania dzieci, z uwzględnieniem prawa rodziców (prawnych opiekunów) do znajomości treści zawartych w programie wychowania przedszkolnego realizowanym w zespole lub punkcie oraz uzyskiwania informacji dotyczących dziecka, jego zachowania i rozwoju,

- b) zachowaniem właściwej jakości pracy wychowawczo-dydaktycznej,
- c) prowadzeniem obserwacji pedagogicznych mających na celu poznanie i zabezpieczenie potrzeb rozwojowych dzieci oraz dokumentowaniem tych obserwacji,
- d) przeprowadzeniem diagnozy przedszkolnej w roku szkolnym poprzedzającym termin możliwego rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole,**
- e) współpracą ze specjalistami świadczącymi dzieciom pomoc psychologiczno-pedagogiczną lub opiekę zdrowotną.

§ 3. 1. Dzienny i tygodniowy wymiar godzin zajęć wychowania przedszkolnego, prowadzonych w zespole lub punkcie, musi być określony w sposób umożliwiający zrealizowanie podstawy programowej wychowania przedszkolnego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Minimalny dzienny wymiar godzin zajęć prowadzonych w zespole lub punkcie, w czasie których jest realizowana podstawa programowa wychowania przedszkolnego, wynosi 3 godziny, a minimalny tygodniowy wymiar godzin tych zajęć wynosi:

- 1) w grupie liczącej od 3 do 15 dzieci - 12 godzin,**
- 2) w grupie liczącej od 16 do 19 dzieci - 16 godzin,**
- 3) w grupie liczącej powyżej 19 dzieci - 20 godzin.**

§ 4. Warunkiem utworzenia zespołu lub punktu jest:

- 1) uzyskanie przez organ prowadzący pozytywnych opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego oraz komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej o zapewnieniu w lokalu, w którym mają być prowadzone zajęcia w ramach zespołu lub punktu, bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci, uwzględniających warunki, o których mowa w § 4a i 4b;
- 2) wyposażenie lokalu, o którym mowa w pkt 1, w sprzęt i pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

§ 5. 1. Lokal, w którym mają być prowadzone zajęcia w ramach zespołu lub punktu, musi znajdować się w budynku lub jego części spełniających wymagania określone w przepisach techniczno-budowlanych oraz przepisach o ochronie przeciwpożarowej dla kategorii zagrożenia ludzi ZL II lub wskazane w ekspertyzie technicznej rzeczoznawcy budowlanego oraz do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, opracowanej w trybie określonym w tych przepisach.

2. Dopuszcza się prowadzenie zajęć w ramach zespołu lub punktu w budynku lub jego części innych niż określone w ust. 1, jeżeli zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) lokal będzie przeznaczony tylko dla jednej grupy dzieci i znajduje się na parterze budynku wykonanego z elementów co najmniej nierozprzestrzeniających ognia;
- 2) lokal posiada co najmniej dwa wyjścia na zewnątrz, przy czym jednym z nich są drzwi lub okno umożliwiające bezpośrednie wyjście na przestrzeń otwartą;
- 3) lokal został wyposażony w:
 - a) co najmniej trudnozapalne wykładziny podłogowe i inne stałe elementy wyposażenia wewnątrz,
 - b) gaśnicę proszkową ABC o pojemności co najmniej 4 kg.

§ 6. Lokal, w którym mają być prowadzone zajęcia w ramach zespołu lub punktu, musi spełniać następujące warunki:

- 1) powierzchnia pomieszczenia przeznaczonego do zbiorowego pobytu od 3 do 5 dzieci wynosi co najmniej 16 m²; w przypadku liczby dzieci większej niż 5, powierzchnia ulega odpowiedniemu zwiększeniu na każde kolejne dziecko, z tym że:

- a) powierzchnia przypadająca na każde kolejne dziecko powinna wynosić co najmniej 2 m², jeżeli pobyt dziecka nie przekracza 5 godzin dziennie,
- b) powierzchnia przypadająca na każde kolejne dziecko powinna wynosić co najmniej 2,5 m², jeżeli pobyt dziecka przekracza 5 godzin dziennie lub jest zapewniane leżakowanie;
- 2) wysokość pomieszczeń przeznaczonych do pobytu dzieci wynosi co najmniej 2,5 m;
- 3) jest zapewnione utrzymanie czystości i porządku w lokalu, pomieszczenia są utrzymywane w odpowiednim stanie, są przeprowadzane ich okresowe remonty i konserwacje;
- 4) podłoga oraz ściany pomieszczeń higieniczno-sanitarnych są wykonane tak, aby było możliwe łatwe utrzymanie czystości w tych pomieszczeniach; ściany pomieszczeń do wysokości co najmniej 2 m powinny być pokryte materiałami zmywalnymi, nienasiąkliwymi i odpornymi na działanie wilgoci oraz materiałami nietoksycznymi i odpornymi na działanie środków dezynfekcyjnych;
- 5) w pomieszczeniach przeznaczonych do zbiorowego pobytu dzieci, na grzejnikach centralnego ogrzewania są umieszczone osłony ochraniające przed bezpośrednim kontaktem z elementem grzejnym;
- 6) w pomieszczeniach jest zapewniona temperatura co najmniej 20°C;
- 7) jest zapewniony dostęp do miski ustępowej oraz urządzeń sanitarnych z ciepłą bieżącą wodą, takich jak: umywalka, brodzik z natryskiem lub inne urządzenie do utrzymania higieny osobistej dzieci, z tym że:
 - a) jest zapewniona 1 miska ustępowa i 1 umywalka na nie więcej niż 15 dzieci,
 - b) w urządzeniach sanitarnych jest zapewniona centralna regulacja mieszania ciepłej wody,
 - c) dopuszcza się możliwość korzystania przez personel z urządzeń sanitarnych przewidzianych dla dzieci,
 - d) temperatura ciepłej wody doprowadzonej do urządzeń sanitarnych powinna wynosić od 35 do 40°C;
- 8) jest zapewnione miejsce do przechowywania sprzętu i środków utrzymania czystości, zabezpieczone przed dostępem dzieci;
- 9) jest zapewnione miejsce do przechowywania odzieży wierzchniej (np. wieszaki, szafki);
- 10) jest zapewniona możliwość leżakowania, jeżeli czas pobytu dziecka przekracza 5 godzin dziennie;
- 11) pościel i leżaki są wyraźnie oznakowane w sposób umożliwiający identyfikację dziecka, które z nich korzysta, oraz odpowiednio przechowywane;
- 12) meble są dostosowane do wymagań ergonomii;
- 13) wyposażenie posiada atesty lub certyfikaty;
- 14) zabawki spełniają wymagania bezpieczeństwa i higieny oraz posiadają oznakowanie CE;
- 15) jest zapewniona możliwość otwierania w pomieszczeniu co najmniej 50 % powierzchni okien przy stosowaniu wentylacji grawitacyjnej;
- 16) w pomieszczeniach jest zapewnione oświetlenie o parametrach zgodnych z Polską Normą;
- 17) apteczki w lokalu są wyposażone w podstawowe środki opatrunkowe.

§ 7. 1. Nauczyciele prowadzący zajęcia w zespole lub punkcie oraz inne osoby wykonujące pracę w zespole lub punkcie powinni posiadać orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania tych prac oraz książeczki badań dla celów sanitarno-epidemiologicznych, zgodnie z odrębnymi przepisami.

2. Wymagania określone w ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób, o których mowa w § 5, uczestniczących w zajęciach prowadzonych w ramach zespołu lub punktu.

§ 8. W zajęciach prowadzonych w ramach zespołu lub punktu mogą uczestniczyć rodzice dzieci uczęszczających na zajęcia lub inni pełnoletni członkowie ich rodzin upoważnieni przez rodziców.

§ 9. Nauczyciel prowadzący zajęcia w zespole lub punkcie realizuje program wychowania przedszkolnego, stanowiący opis sposobu realizacji zadań ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego.

§ 10. Nauczyciel prowadzący zajęcia w zespole lub punkcie współpracuje z rodzinami dzieci uczęszczających na zajęcia, w szczególności poprzez:

- 1) korzystanie z pomocy rodziców (prawnych opiekunów) lub innych pełnoletnich członków rodzin dzieci, upoważnionych przez rodziców, w sprawowaniu opieki nad dziećmi w czasie prowadzenia zajęć;
- 2) prowadzenie konsultacji i udzielanie porad rodzicom w zakresie pracy z dziećmi.

§ 11. 1. Przebieg działalności wychowawczej i opiekuńczej z dziećmi w zespole lub punkcie w danym roku szkolnym jest dokumentowany w formie dziennika zajęć zespołu lub punktu.

2. W dzienniku zajęć zespołu lub punktu wpisuje się nazwiska i imiona dzieci uczęszczających na zajęcia, daty i miejsca ich urodzenia, nazwiska i imiona rodziców (prawnych opiekunów) i adresy ich zamieszkania. W dzienniku zajęć odnotowuje się obecność dzieci na zajęciach dydaktyczno-wychowawczych.

3. Nauczyciel potwierdza podpisem w dzienniku zajęć zespołu lub punktu przeprowadzenie zajęć dydaktyczno-wychowawczych w danym dniu.

§ 12. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2008 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 7, poz. 38 i Nr 104, poz. 667).

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

- 1) Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej - oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).
- 2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917 i Nr...., poz.....

UZASADNIENIE

Projektowane nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie *innych form wychowania przedszkolnego, ich rodzajów, warunków tworzenia, organizowania oraz sposobu działania* jest wynikiem zmiany treści upoważnienia ustawowego dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do wydania przedmiotowego rozporządzenia, zawartego w art. 14a ust. 7 ustawy o systemie oświaty, dokonanej ustawą z dniao zmianie ustawy o systemie oświaty oraz zmianie niektórych innych ustaw.

Zgodnie z nowym brzmieniem upoważnienia, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje innych form wychowania przedszkolnego, warunki tworzenia i organizowania tych form wychowania przedszkolnego oraz sposób ich działania, uwzględniając w szczególności konieczność dostosowania form wychowania przedszkolnego do sytuacji i potrzeb lokalnych, minimalny dzienny wymiar godzin zajęć, w których realizowana jest podstawa programowa wychowania przedszkolnego, a także możliwość prowadzenia zajęć tylko w niektóre dni tygodnia.

W znowelizowanej treści art. 14a ust. 7, ustawy o systemie oświaty, nie przewidziano możliwości realizowania w ramach zajęć prowadzonych w innych formach wychowania przedszkolnego tylko części podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Celem tej zmiany jest umożliwienie dzieciom realizowania w innych formach wychowania przedszkolnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego.

Proponowane zmiany dotyczące obowiązku realizowania całej podstawy programowej wychowania przedszkolnego w zespołach wychowani przedszkolnego i punktach przedszkolnych, pozwolą na zapewnienie właściwego poziomu edukacji przedszkolnej, w tym także dobre przygotowanie dzieci do podjęcia nauki w szkole, a także na zapewnienie dzieciom równych warunków startu w zakresie ich dostępu do wiedzy.

Dzieci będą miały możliwość realizowania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego w trzech (obecnie w dwóch) miejscach tj. w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego.

W § 3 projektu określono minimalny dzienny i tygodniowy wymiar godzin zajęć, w ramach których jest realizowana podstawa programowa wychowania przedszkolnego.

Liczba godzin zajęć, w czasie których realizowana jest podstawa programowa wychowania przedszkolnego, powinna być uzależniona od wielkości grupy. Minimalny dzienny wymiar zajęć umożliwiający realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego wynosi 3 godziny. Natomiast w zależności od liczby dzieci w grupie zmienia się minimalny tygodniowy wymiar tych zajęć i tak w grupie liczącej od 3 do 15 dzieci wynosi 12 godzin, w grupie liczącej od 16 do 19 dzieci wynosi 16 godzin, a w grupie liczącej powyżej 19 dzieci wynosi 20 godzin.

Dzienny wymiar godzin zajęć wychowania przedszkolnego w punkcie lub zespole musi być dostosowany do możliwości dzieci oraz potrzeb rodziców.

W związku z projektowaną zmianą podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz zawartym w niej nowym zadaniem nauczyciela, jakim będzie przeprowadzenie diagnozy przedszkolnej w roku szkolnym poprzedzającym termin możliwego rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole, zadanie to zostało uwzględnione w § 2 projektu rozporządzenia w sprawie innych form wychowania przedszkolnego.

Pozostałe przepisy projektowanego rozporządzenia powtarzają rozwiązania wprowadzone rozporządzeniem z 10 stycznia 2008 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 i z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Edukacji Narodowej z chwilą przekazania go do uzgodnień z członkami Rady Ministrów.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projekt rozporządzenia dotyczy dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, ich rodziców, przedszkoli, szkół podstawowych, nauczycieli, kuratorów oświaty, gmin oraz innych osób prawnych i osób fizycznych.

Projektowana regulacja będzie miała wpływ na upowszechnienie wychowania przedszkolnego w związku z umożliwieniem realizacji rocznego przygotowania przedszkolnego w innej formie wychowania przedszkolnego (obecnie tylko w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkole podstawowej).

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania następującym partnerom społecznym i związkom zawodowym:

- 1) Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność im. ks. Jerzego Popiełuszki”,
- 2) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- 3) Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”,
- 4) Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”,
- 5) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 6) Zarządowi Krajowemu Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce,
- 7) Związkowi Zawodowemu Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”,
- 8) Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych,
- 9) Związkowi Zawodowemu „Rada Poradnictwa”,
- 10) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność – Oświata”,
- 11) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu,
- 12) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej,
- 13) Zarządowi Głównemu Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego,
- 14) Krajowemu Porozumieniu Rodziców i Rad Rodziców,
- 15) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty,
- 16) Konfederacji Stowarzyszeń Nauczycielskich,
- 17) Polskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół,
- 18) Związkowi Gmin Wiejskich RP,

- 19) Związkowi Miast Polskich,
- 20) Unii Miasteczek Polskich,
- 21) Federacji Inicjatyw Oświatowych,
- 22) Fundacji Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego,
- 23) Stowarzyszeniu Nauczycieli Edukacji Początkowej,
- 24) Polskiemu Stowarzyszeniu im. Janusza Korczaka,
- 25) Stowarzyszeniu Rodziców „TU”.

Projekt zostanie również przekazany do Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski, Polskiej Rady Ekumenicznej oraz do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Rozporządzenie nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Przedmiotowa regulacja wprowadzająca możliwość realizowania w innej formie wychowania przedszkolnego rocznego przygotowania przedszkolnego może mieć wpływ na zatrudnienie większej liczby nauczycieli posiadających odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia zajęć, którzy obecnie pozostają bez pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Przedmiotowa regulacja poprawi spójność społeczną, przyczyni się do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci, poprawi wskaźniki edukacyjne poprzez upowszechnienie wychowania przedszkolnego zarówno w środowisku wiejskim, jak i wielkomiejskim.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾**

z dnia.....

w sprawie przypadków, w których do publicznej lub niepublicznej szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która ukończyła 16 albo 15 lat

Na podstawie art. 15a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Do publicznej lub niepublicznej szkoły podstawowej lub gimnazjum dla dorosłych można przyjąć osobę, która najpóźniej w dniu rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych ukończyła 16 lat, a w przypadku uczestników Ochotniczych Hufców Pracy-15 lat, jeżeli osoba ta ma opóźnienie w cyklu kształcenia i nie rokuje ukończenia szkoły podstawowej albo gimnazjum dla dzieci i młodzieży.

2. Do publicznej lub niepublicznej szkoły podstawowej, gimnazjum lub szkoły ponadgimnazjalnej dla dorosłych, zorganizowanej przy zakładzie karnym lub areszcie śledczym, można przyjąć osobę, która najpóźniej w dniu rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych ukończyła 15 lat, jeżeli osoba ta przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym i realizuje obowiązek szkolny lub obowiązek nauki.

§ 2. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 lipca 2004 r. w sprawie przypadków, w których do szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która ukończyła 16 albo 15 lat (Dz. U. Nr 169, poz. 1768).

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Edukacji Narodowej

w porozumieniu

Minister Sprawiedliwości

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917 i Nr ..., poz. ...

UZASADNIENIE

Konieczność wydania nowego rozporządzenia w sprawie przypadków, w których do publicznej lub niepublicznej szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która ukończyła 16 albo 15 lat, wynika z art. 1 pkt 18 ustawy z dniao zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw, który przewiduje zmianę upoważnienia do wydania przedmiotowego rozporządzenia.

Zgodnie z brzmieniem nowego upoważnienia minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, może określić przypadki, w których do publicznej lub niepublicznej szkoły dla dorosłych można przyjąć osobę, która ukończyła 16, a w przypadku uczestników Ochotniczych Hufców Pracy oraz osób przebywających w zakładach karnych lub aresztach śledczych - 15 lat, biorąc pod uwagę opóźnienie w cyklu kształcenia lub umożliwienie osobom przebywającym w zakładach karnych lub aresztach śledczych realizowanie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.

Celem wydania nowego rozporządzenia jest umożliwienie przyjmowania do szkół dla dorosłych osób, które ukończyły 15 lat i zostały tymczasowo aresztowane lub skazane na karę pozbawienia wolności i wynika z konieczności zapewnienie tym osobom możliwości realizacji obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki w szkołach dla dorosłych prowadzonych przy aresztach śledczych i zakładach karnych.

Uzasadnieniem takiego rozwiązania jest fakt, że w warunkach izolacji nie jest możliwe prowadzenie nauczania niektórych przedmiotów objętych planem nauczania szkół dla dzieci i młodzieży takich, jak wychowanie fizyczne, plastyka, muzyka oraz to, że osoby te stanowią nieliczną grupę osób osadzonych w różnych jednostkach penitencjarnych na terenie całego kraju i nie ma możliwości przemieszczania osób tymczasowo aresztowanych.

Stosownie do treści art. 10 § 2 ustawy Kodeks karny, nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3, art. 252 § 1 lub 2 oraz art. 280, może odpowiadać na zasadach ogólnych określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne. Na podstawie ww. przepisu sądy mogą zatem osadzać osoby nieletnie w aresztach śledczych, jak i skazywać je na kary pozbawienia wolności. Na więziennictwie spoczywa więc obowiązek zapewnienia im możliwości realizacji obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w *sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia, z chwilą przekazania do uzgodnień międzyresortowych, zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które bezpośrednio oddziałuje projektowana regulacja.

Projektowane rozporządzenie będzie bezpośrednio oddziaływać na publiczne i niepubliczne szkoły dla dorosłych oraz na osoby, które ukończyły 16 albo 15 lat i mogą rozpocząć kształcenie w publicznej lub niepublicznej szkole dla dorosłych, jeżeli mają opóźnienie w cyklu kształcenia i nie rokują ukończenia szkoły dla dzieci i młodzieży lub przebywając w zakładach karnych lub aresztach śledczych zostały tymczasowo aresztowane lub skazane na karę pozbawienia wolności.

2. Konsultacje społeczne.

Projekt ustawy zostanie przekazany do konsultacji następującym partnerom społecznym i związkom zawodowym: Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego, Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”, Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność im. ks. Jerzego Popiełuszki”, Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”, Związkowi Zawodowemu Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”, Zarządowi Głównemu Związku Rzemiosła Polskiego, Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”, NSZZ Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych, Forum Związków Zawodowych, Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu, Zarządowi Głównemu Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego, Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Oświatowców Polskich, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Centrów Kształcenia Ustawicznego, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Kadry Kierowniczej Oświaty, Polskiemu Stowarzyszeniu Dyrektorów Szkół, Radzie Szkół Katolickich, Komendzie Głównej Ochotniczych Hufców Pracy, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Konfederacji Pracodawców Polskich, Krajowej Izbie Gospodarczej, Business Centre Club, Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej, Sekretariatowi Konferencji Episkopatu Polski, Polskiej Radzie Ekumenicznej oraz Towarzystwu Wiedzy Powszechnej. Zostanie również przekazany Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowane rozporządzenie nie spowoduje skutków dla budżetu państwa, i dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Projektowana regulacja nie będzie miała bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾**

z dnia

w sprawie organizacji dodatkowej nauki języka polskiego i dodatkowych zajęć wyrównawczych dla cudzoziemców i obywateli polskich oraz organizacji nauki języka i kultury kraju pochodzenia dla cudzoziemców

Na podstawie art. 94a ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa sposób organizacji:

- 1) dodatkowej nauki języka polskiego i dodatkowych zajęć wyrównawczych w zakresie przedmiotów nauczania dla osób niebędących obywatelami polskimi, zwanych dalej „cudzoziemcami” oraz obywateli polskich, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, oraz
- 2) nauki języka i kultury kraju pochodzenia dla cudzoziemców podlegających obowiązkowi szkolnemu.

§ 2. 1. Dla cudzoziemców lub obywateli polskich, podlegających obowiązkowi szkolnemu i obowiązkowi nauki, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, organ prowadzący szkołę organizuje w szkole lub placówce dodatkową bezpłatną naukę języka polskiego w formie:

- 1) kursu przygotowawczego, jeżeli do udziału w zajęciach zgłoszonych zostanie co najmniej 15 cudzoziemców lub obywateli polskich;
- 2) dodatkowych zajęć edukacyjnych z języka polskiego, jeżeli do udziału w zajęciach zgłoszonych zostanie mniej niż 15 cudzoziemców lub obywateli polskich.

2. Cudzoziemiec lub obywatel polski, który nie zna języka polskiego albo zna go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, może pobierać naukę języka polskiego w formach określonych w ust. 1 przez okres nie dłuższy niż jeden rok szkolny.

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917 i Nr ..., poz. ...

3. Nauka prowadzona jest w wymiarze pozwalającym na opanowanie języka polskiego w stopniu umożliwiającym udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, nie niższym niż 2 godziny lekcyjne zajęć tygodniowo.

4. Tygodniowy rozkład oraz wymiar godzin zajęć z języka polskiego ustala, w porozumieniu z gminą, dyrektor szkoły lub placówki, w której organizowana jest nauka języka polskiego.

§ 3. 1. Dla cudzoziemców lub obywateli polskich, podlegających obowiązkowi szkolnemu i obowiązkowi nauki oraz nieznających języka polskiego albo znających go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, u których nauczyciel prowadzący obowiązkowe zajęcia edukacyjne z danego przedmiotu nauczania stwierdzi konieczność uzupełnienia różnic programowych, organ prowadzący szkołę organizuje w szkole lub placówce z tego przedmiotu nauczania dodatkowe zajęcia wyrównawcze, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Dodatkowe zajęcia wyrównawcze prowadzone są w formie dodatkowych zajęć edukacyjnych z danego przedmiotu nauczania w wymiarze jednej godziny lekcyjnej zajęć tygodniowo. Uprawnienie do udziału w zajęciach wyrównawczych przysługuje przez okres jednego roku szkolnego dla każdego ucznia.

3. Nie organizuje się dodatkowych zajęć wyrównawczych z techniki, plastyki, muzyki i wychowania fizycznego.

4. Tygodniowy rozkład dodatkowych zajęć wyrównawczych ustala, w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę, dyrektor szkoły lub placówki, w której organizowana jest nauka dodatkowych zajęć wyrównawczych.

5. Przepisy ust. 1-4 nie dotyczą uczniów będących obywatelami polskimi, dla których zajęcia wyrównawcze z przedmiotów nauczania są organizowane na mocy odrębnych przepisów.

§ 4.1. Zagraniczna placówka dyplomatyczna lub konsularna albo stowarzyszenie kulturalno-oświatowe danej narodowości mogą organizować w szkole naukę języka i kultury kraju pochodzenia cudzoziemców, jeżeli do udziału w tym kształceniu zgłoszonych zostanie co najmniej 15 cudzoziemców podlegających obowiązkowi szkolnemu.

2. Łączny wymiar godzin nauki języka i kultury kraju pochodzenia cudzoziemców, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 5 godzin lekcyjnych tygodniowo.

3. Dyrektor szkoły ustala dni tygodnia i godziny, w których może odbywać się w szkole nauka języka i kultury kraju pochodzenia cudzoziemców, o której mowa w ust. 1.

§ 5. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 października 2001 r. w sprawie przyjmowania osób niebędących obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek (Dz.U. Nr 131, poz. 1458) w zakresie sposobu organizacji dodatkowej nauki języka polskiego oraz języka i kultury kraju pochodzenia.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Uzasadnienie

Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 4 października 2001 r. w sprawie przyjmowania osób niebędących obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek, wydane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 94a ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, określa między innymi sposób organizacji dodatkowej nauki języka polskiego oraz języka i kultury kraju pochodzenia dla osób niebędących obywatelami polskimi, o których mowa w art. 94a ust. 4 i 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

W nowelizacji art. 94a ustawy o systemie oświaty (Dz. U. Nr ..., poz. ...) zostało rozszerzone upoważnienie zawarte w art. 94a ust. 6 pkt 3 ustawy o nową kategorię osób uprawnionych do korzystania z dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego, tj. o obywateli polskich, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki. W związku z powyższym, niniejszy projekt rozporządzenia reguluje sposób organizacji dodatkowej nauki języka polskiego również dla obywateli polskich, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki. Ponadto rozporządzenie określa sposób organizacji dodatkowych zajęć wyrównawczych w zakresie przedmiotów nauczania dla osób niebędących obywatelami polskimi oraz obywateli polskich, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki. W rozporządzeniu uwzględnia się minimalną liczbę osób, dla których organizuje się tę dodatkową naukę języka polskiego i dodatkowe zajęcia wyrównawcze, a także wymiar godzin lekcyjnych tych zajęć.

Proponowane przepisy mają na celu zapewnienie możliwości i warunków do uzupełnienia różnic programowych tym dzieciom obywateli polskich, którzy w wyniku długoterminowego pobytu za granicą nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki w szkołach polskich po powrocie do kraju.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje akt prawny.

Projektowana nowelizacja rozporządzenia będzie miała wpływ na osoby niebędące obywatelami polskimi do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek.

2. Konsultacje społeczne.

W ramach konsultacji projekt rozporządzenia otrzymają następujące organizacje społeczne:

1. Związek Nauczycielstwa Polskiego;
2. Krajowa Sekcja Oświaty NSZZ Solidarność;
3. Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
4. Stowarzyszenie Oświatowców Polskich;
5. Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
6. Rzecznik Praw Dziecka;
7. Rzecznik Praw Obywatelskich;
8. Związek Miast Polskich;
9. Związek Powiatów Polskich;
10. Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej;
11. Unia Metropolii Polskich;
12. Unia Miasteczek Polskich;
13. Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej;
14. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Gminnych Samorządowych Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli;
15. Rada Główna Szkolnictwa Wyższego i konferencje rektorów;
16. Kuratoria Oświaty.

3. Wpływ projektowanej nowelizacji rozporządzenia na sektor finansów publicznych.

Trudno obecnie oszacować liczbę uczniów, która zostanie objęta proponowaną regulacją w roku szkolnym 2009/2010. Jednak w oparciu o informacje napływające od organów prowadzących szkoły, szacuje się, że liczba ta będzie niewielka. Projekt spowoduje skutki

finansowe dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, które zostaną pokryte w ramach środków zaplanowanych w projekcie ustawy budżetowej na rok 2009 w rezerwie celowej nr 11 – „Dofinansowanie kosztów wdrażania reformy systemu oświaty”.

4. Wpływ projektowanej nowelizacji rozporządzenia na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana nowelizacja rozporządzenia nie będzie wywierać wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

5. Projekt nowelizacji ustawy jest zgodny z prawem europejskim.